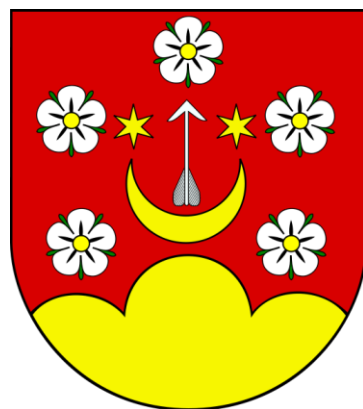

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020 *PROJEKT*

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska
30-103 Kraków, ul. Włóczków 22/3

Centrum Doradztwa Strategicznego

Spis treści

Spis treści.....	1
1. Wprowadzenie – uwarunkowania procesu rewitalizacji.....	3
1.1. Czym jest rewitalizacja?	3
1.2. Co to jest obszar zdegradowany i jak się go wyznacza?	4
1.3. Czym jest obszar rewitalizacji?	5
1.4. Czym jest Gminny Program Rewitalizacji i projekt rewitalizacyjny	6
2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	7
2.1. Wybór obszaru zdegradowanego gminy Szerzyny	9
2.2. Wybór obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny	16
2.3. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny	20
3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	23
Podobszar 1. Czerwna	23
Podobszar 2. Szerzyny	34
Podobszar 3. Ołpiny	45
4. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	53
4.1. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	53
4.2. Cel główny, cele strategiczne i kierunki działań	54
4.3. Wskaźniki realizacji celów	56
4.4. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Gminy Szerzyny	58
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	61
5.1. Przedsięwzięcia podstawowe	61
5.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	80
6. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny.....	82
7. Zasady tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny.....	83
7.1. Kompleksowość Programu Rewitalizacji	83
7.2. Koncentracja Programu Rewitalizacji	85
7.3. Partnerstwo i partycypacja	85
7.4. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji	88
8. System zarządzania i monitoringu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	98
8.1. Wdrażanie, monitorowanie i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji	98
8.2. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji	102
8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu	103
9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	105
9.1. Określenie niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	105
9.2. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	105
9.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji	105

9.4. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)..... 105

10. Załączniki..... 106

Załącznik 1. Diagnoza opracowana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny106

Załącznik 2. Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji
106

Załącznik 3. Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny106

Spis ilustracji..... 107

1. Wprowadzenie – uwarunkowania procesu rewitalizacji

Gmina Szerzyny zdecydowała się na opracowanie Programu Rewitalizacji w oparciu o założenia:

- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777 z późn.zm);
- Wytycznych w zakresie rewitalizacji Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.;
- Ustawa o rewitalizacji - Praktyczny komentarz Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa - Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016 r.

Opracowany zgodnie z powyższymi założeniami Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny uwzględnia perspektywę lat 2016 – 2020.

Proces opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji był efektem pracy eksperckiej oraz debaty publicznej odnoszącej się do kluczowych problemów występujących na terenie gminy. Kształt dokumentu jest wynikiem dyskusji na temat konieczności podjęcia konkretnych działań, zmierzających do ograniczenia lub zniwelowania zdiagnozowanych problemów i objawów stanu kryzysowego na obszarze wskazanym do rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji oraz przyjętą metodologią partycypacyjnego tworzenia dokumentów rozwojowych, w celu uspołecznienia zapisów przeprowadzono szereg działań o charakterze konsultacyjnym. Były to zarówno działania informacyjne (informacje na stronie internetowej gminy, BIP urzędu gminy, tablicach ogłoszeń, spotkania sołeckie), badania społeczne sondażowe wśród mieszkańców gminy (badania PAPI, n=100), indywidualne rozmowy z ekspertami z różnych dziedzin życia społecznego w gminie (n=3), wywiady grupowe (n=2), ankiety dla młodzieży (n=186) oraz seniorów (n=33) aż po serię warsztatów z kluczowymi interesariuszami procesu rewitalizacji (n=2).

Opracowany zgodnie z powyższymi założeniami Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny uwzględnia perspektywę lat 2016 – 2020.

Program został przygotowany w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r., a także Ustawę o Rewitalizacji z dnia 9 października (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777). Struktura oraz prezentowane treści GPR, są zgodne z zaleceniami dla tego typu opracowań.

1.1. Czym jest rewitalizacja?

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji:

*„**Rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.”*

(art. 2 §1. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji)

Działania rewitalizacyjne są prowadzone na obszarach, które charakteryzują się **nagromadzeniem różnych problemów (przede wszystkim społecznych), większym niż przeciętnie w całej gminie.**

Zatem konieczne jest przeprowadzenie diagnozy, która określi, które obszary na terenie gminy są lepiej i gorzej rozwinięte.

Rewitalizacja jest **procesem**, a nie jednostkowym działaniem, czyli **nie oznacza** ona podejmowania **pojedynczych działań technicznych**, jak np. remont jednego budynku. Wręcz przeciwnie, rewitalizacja **powinna obejmować całościowe podejście do problemu**, które zakłada realizację przede wszystkim **działań społecznych** (często aktywizację i edukację społeczną mieszkańców, którzy sami będą mogli wpływać na swoje otoczenie). Rewitalizacja może także dotyczyć przekształceń przestrzennych czy rozwiązywania problemów związanych ze środowiskiem lub problemów gospodarczych.

Jedynie suma podjętych na wyznaczonych obszarach **działań** (edukacyjnych, aktywizujących, ale także remontów, budowy / przebudowy instytucji, działań środowiskowych, itd.) może przyczynić się do poprawy sytuacji wskazanych obszarów rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone **nie tylko przez samą gminę, ale także (a nawet przede wszystkim) przez jej mieszkańców, organizacje społeczne, przedsiębiorców**. Najbardziej skutecznymi działaniami rewitalizacyjnymi są te, które prowadzone są przez samych mieszkańców, tzw. mikrodziałania, które pobudzają aktywność lokalną i jednoczą lokalną społeczność.

1.2. Co to jest obszar zdegradowany i jak się go wyznacza?

Zgodnie z art. 9 §1. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji:

„Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.”

Obszar zdegradowany powinno się wyznaczyć za pomocą **obiektywnych i weryfikowalnych wskaźników**. Obszar zdegradowany, **musi każdorazowo** charakteryzować się występowaniem

negatywnych zjawisk społecznych. Ustawodawca (Ustawa o Rewitalizacji. Praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016) wskazuje kilka przykładowych wskaźników, które można wykorzystać w diagnozie analizując sferę społeczną. Przykładowo, w przypadku ubóstwa wskaźnikiem może być rozkład terytorialny poszczególnych świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i innych zależnych od dochodu, z kolei w przypadku bezrobocia – rozkład terytorialny osób pobierających świadczenia, dodatkowo analiza występowania osób bez prawa do zasiłku, długotrwale bezrobotnych itp.

Po wyznaczeniu obszarów, na których zdiagnozujemy występowanie negatywnych zjawisk społecznych, konieczne jest zdiagnozowanie problemów występujących w innych sferach, w tym sferze **środowiskowej i/lub technicznej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/lub gospodarczej**.

Wyłącznie gdy dany obszar (np. sołectwo) wykazuje **ponadprzeciętną koncentrację problemów społecznych oraz problemów przynajmniej w jednej z pozostałych sfer (wymienionych powyżej)**, może zostać uznany za obszar zdegradowany.

1.3. Czym jest obszar rewitalizacji?

Zgodnie z art. 10 §1-2. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji:

„1. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne **znaczenie dla rozwoju lokalnego** gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

2. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.”

Obszar rewitalizacji może obejmować całość obszaru zdegradowanego, pod warunkiem, że obszar ten zajmuje **mniej niż 20% powierzchni gminy** oraz zamieszkiwany jest przez **nie więcej niż 30% ogółu mieszkańców gminy**.

Jeżeli obszar zdegradowany jest większy niż wskazany powyżej, należy dokonać wyboru obszaru rewitalizacji. Wybór ten może nastąpić, ze względu na dwie przesłanki:

- po pierwsze, na obszarze tym koncentracja negatywnych zjawisk jest szczególna
- po drugie, obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na **podobszary**, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, niemniej dla każdego z podobszarów należy udowodnić przesłanki opisane w art.10 §1 Ustawy o rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji stanowi podstawę do podjęcia kolejnych działań związanych z konstruowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. **Program koncentruje się wyłącznie na obszarze rewitalizacji**, dla którego planowane są przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące reakcji na zdiagnozowane dla tego terenu problemy.

Obszar rewitalizacji musi:

- ✓ zajmować nie więcej niż 20% powierzchni gminy;
- ✓ być terenem zwartym, spójnym;
- ✓ być terenem zamieszkałym (przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy);
- ✓ charakteryzować się wysokim natężeniem problemów społecznych;
- ✓ wykazywać problemy w minimum 1 spośród pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej);

Obszar rewitalizacji może:

- ✓ być podzielony na podobszary, które również muszą być terenem: zwartym, zamieszkałym, na których dostrzegalne jest wysokie natężenie problemów społecznych oraz wykazują problemy w minimum 1 innej sferze).

1.4. Czym jest Gminny Program Rewitalizacji i projekt rewitalizacyjny

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.:

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Z kolei ujęty w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji projekt rewitalizacyjny to: zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

(wytyczne MRz dnia 02.08.2016 r.)

2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Proces wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wraz z częścią diagnostyczną przedstawiającą charakterystykę zidentyfikowanych zjawisk w każdej z analizowanych sfer ujęto w dokumencie „Diagnozy opracowanej na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny” stanowiącej Załącznik 1 do niniejszego Programu. Poniżej przedstawiono jedynie kluczowe informacje dotyczące metodologii delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Szerzyny wyznaczono w efekcie sekwencji kilku zasadniczych kroków:

Krok 1 Analiza sytuacji społecznej gminy Szerzyny w podziale na poszczególne sołectwa – analiza wskaźników obrazujących sytuację w obszarach takich jak:

- bezrobocie,
 - ubóstwo,
 - przestępczość i bezpieczeństwo,
 - niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz
 - niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym i problemy / wyzwania demograficzne dla poszczególnych sołectw
- wraz z odniesieniem do średniej gminnej.

Efekt: Identyfikacja sołectw zdegradowanych społecznie (w których analiza wskaźnikowa wskazała na występowanie symptomów kryzysu społecznego o nasileniu większym niż średnio w gminie).

Krok 2 Analiza sytuacji gminy Szerzyny w podziale na poszczególne sołectwa w ramach pozostałych sfer: gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w oparciu o dostępne wskaźniki, których szczegółowa lista znajduje się w tabeli 2. Celem analizy była weryfikacja występowania problemów w pozostałych sferach diagnostycznych dla sołectw zdegradowanych społecznie.

Efekt: Wybór obszaru zdegradowanego gminy Szerzyny, który zgodnie z art. 9 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz problemów występujących w minimum jednej z pozostałych sfer diagnostycznych.

Krok 3 Warsztat strategiczny skierowany do radnych, sołtysów, mieszkańców i pracowników JST, przedstawicieli kluczowych instytucji gminnych, a także przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, którego celem było a/ potwierdzenie wyboru obszaru zdegradowanego gminy

Szerzyny oraz b/ w oparciu o ekspercką wiedzę uczestników spotkania zawężenie obszaru zdegradowanego i wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Efekt: Wyznaczenie propozycji obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny, który zgodnie z art. 10 §1-2. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny

Krok 4 Wizja lokalna oraz badania społeczne obejmujące wywiady grupowe, pogłębione wywiady indywidualne oraz sondaż uliczny, których celem było pogłębienie informacji nt. sytuacji wyznaczonego wstępnie obszaru rewitalizacji oraz jego weryfikacja.

Krok 5 Warsztat strategiczny w formie otwartego spotkania konsultacyjnego wraz z pozostałymi formami konsultacji społecznych (pisemne, elektroniczne, ustne i telefoniczne).

Efekt: Wyznaczenie ostatecznego obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny, który zgodnie z art. 10 §1-2. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

2.1. Wybór obszaru zdegradowanego gminy Szerzyny

Obszar zdegradowany gminy Szerzyny wyłoniony został w dwóch krokach.

Krok 1 – analiza sytuacji społecznej gminy Szerzyny w podziale na sołectwa z uwzględnieniem 11 wskaźników obrazujących problemy i negatywne zjawiska społeczne takie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość i bezpieczeństwo, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz zmiany demograficzne.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników w sferze społecznej wybranych do analizy¹.

Sołectwo	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2011-2015	Odsetek bezrobotnych mieszkańców w 2015 roku	Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2011 – 2015 (stan na rok 2015 w stosunku do 2011)	Odsetek bezrobotnych bez prawa do zaisku w 2015 roku	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku	Wskaźnik bezpieczeństwa ¹ w 2015 roku ¹	Liczba interwencji straży pożarnej na 100 mieszkańców	Wynik ze sprawdzianu po VI klasie w 2016 roku ³	Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku.	Liczba korzystających z zajęć w świetlicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba NGO w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Suma wystąpień (oznaczeń)
Czermna	-1,79%	5,40%	85,58%	23,16	6,8%	0,97	0,34	61 %	35,71%	20	0,06	8
Ołpiny	-2,55%	4,31%	98,08%	40,20	4,6%	0,80	0,21	50%	53,99%	33	0,17	5
Swoszowa	-0,32%	3,72%	95,83%	13,04	4,5%	0,48	0,16	73%	35,92%	X ²	0,16	2
Szerzyny	-1,61%	5,23%	110,28%	46,61	4,1%	0,62	0,57	65%	48,60%	16	0,22	5
Żurowa	-0,29%	4,30%	97,83%	26,67	4,5%	0,29	0,76	65%	56,39%	33	0,10	3
Gmina	-1,66%	4,76%	97,70%	34,72	4,9%	0,70	0,41	63%	47,48%	23	0,15	X
Podstawa wyboru (oznaczenia)	<gmina	>gmina	>gmina	>gmina	>gmina	>gmina	>gmina	<gmina	<gmina	<gmina	<gmina	

¹ liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw, w tym kradzieże i naruszenie nietykalności osobistej, niszczenie mienia publicznego i prywatnego, przemoc domowa, w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

² w sołectwie Swoszowa brak domu kultury/świetlicy, mieszkańcy prawdopodobnie korzystają z placówek w Żurowej i innych.

³ na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

¹ W tabeli jasnoczerwonym kolorem tła oznaczono te wartości, które dla danego wskaźnika przyjęły wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy Szerzyny. W ostatnim wierszu tabeli wskazano podstawę dokonania oznaczenia – wartość wyższą lub niższą niż średnia dla każdego analizowanego wskaźnika. Ostatnia kolumna tabeli przedstawia określoną dla danego sołectwa sumę wystąpień wskaźników mniej korzystnych niż przeciętne wartości dla gminy Szerzyny.

W efekcie przeprowadzonej diagnozy sfery społecznej wybrano 3 sołectwa zdegradowane społecznie, do których zaliczono: sołectwo Cermna, sołectwo Ołpiny i sołectwo Szerzyny (szczegółowe wyniki w oparciu o które wybrano ww. sołectwa przedstawia poniższa tabela).

Krok 2 – dla całej gminy, w tym sołectw zdegradowanych społecznie, przeprowadzono analizę sytuacji w pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej. Druga część analizy wskazała na występowanie w sołectwach zdegradowanych społecznie negatywnych zjawisk w innych sferach – zgodnie z poniższą tabelą (szczegółowe wyniki prezentują kolejne tabele: 2, 3, i 4).

Tabela 2. Zestawienie danych poddanych analizie w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej².

Sołectwo	Sfera gospodarcza					Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
	Liczba podmiotów ujętych w CEDG na 1000 mieszkańców w roku 2015	Przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2011 -2015	Przyrost podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w latach 2011-2015 ²	Gęstość dróg (km/km ²)	Średnioroczne zużycie energii do oświetlenia dróg w 2015 roku [MWh/km]	Liczba awarii sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba awarii sieci gazowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
Czermna	24	0,0%	-1,6	1,15	1,73	X ¹	X ¹	0,46
Ołpiny	30	-2,9%	-0,7	1,53	1,63	0,72	0,507	0,25
Swoszowa	37	10,0%	1,1	1,52	2,17	X ¹	X ¹	0,65
Szerzyny	37	-2,2%	-1,7	1,44	3,00	0,40	0,488	0,22
Żurowa	67	5,3%	0,1	1,74	2,24	2,20	0,382	0,38
Gmina	44	0,7%	-0,9	1,43	2,15	1,10	0,459	0,34
Podstawa wyboru (oznaczenia)	<gmina	<gmina	<gmina	<gmina	<gmina	>gmina	>gmina	>gmina

¹ brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, sołectwa nieuwzględnione w analizie wskaźnika² dane na podstawie BDL GUS.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny i BDL GUS.

² W dwóch kolejnych tabelach jasnoczerwonym kolorem tła oznaczono te wartości, które dla danego wskaźnika przyjęły wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy Szerzyny. W ostatnim wierszu każdej tabeli wskazano podstawę dokonania oznaczenia – wartość wyższą lub niższą niż średnia dla każdego analizowanego wskaźnika.

Tabela 3. Zestawienie danych poddanych analizie w sferze technicznej i środowiskowej.

Sołectwo	Sfera techniczna						Sfera środowiskowa		
	Liczba pustostanów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba budynków zawierających azbest na 100 mieszkańców	Przyrost nowo dodanych budynków mieszkalnych w latach 2011-2015	Liczba komunalnych zasobów mieszkaniowych na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba obiektów zabytkowych w przeliczeniu na 1km ² pow.	Jakość powietrza ³	Jakość wód ⁴	Jakość gleb ⁵	Zagrożenie powodziowe ⁶
Czermna	7,00	8,87	25%	0,46	0,04	nieznacznie pogorszona	dobra	dobra	TAK
Ołpiny	4,31	8,50	-55%	0,17	0,29	pogorszona	dobra	pogorszona	TAK
Swoszowa	5,49	12,12	-100%	0,00	0,25	nieznacznie pogorszona	nieznacznie pogorszona	pogorszona	NIE
Szerzyny	3,95	8,11	-20%	0,62	0,24	pogorszona	pogorszona	pogorszona	TAK
Żurowa	3,63	11,17	100%	0,10	0,20	dobra	pogorszona	pogorszona	NIE
Gmina	4,80	9,10	-24%	0,34	0,20	nieznacznie pogorszona	nieznacznie pogorszona	pogorszona	TAK
Podstawa wyboru (oznaczenia)	>gmina	>gmina	<gmina	<gmina	>gmina	≥gmina	≥gmina	≥gmina	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

³ W oparciu o Mapę sozologiczną, geoportal województwa małopolskiego www.miip.geomalopolska.pl.⁴ Jw.⁵ Jw.⁶ W oparciu o występowanie na obszarze sołectw terenów zalewowych – zgodnie z danymi UG Szerzyny.

Tabela 4. Koncentracja negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach dla wszystkich sołectw gminy Szerzyny.

Sołectwo	Sfera społeczna	Pozostałe sfery diagnostyczne ⁷			
		Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno - funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Czermna	8/11 ⁸	3/3	3/5	1/5	2/4
Ołpiny	5/11	2/3	2/5	3/5	3/4
Szerzyny	5/11	3/3	1/5	1/5	4/4
Swoszowa	2/11	1/3	1/5	5/5	3/4
Żurowa	3/11	0/3	2/5	2/5	2/4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

Tym samym, dla sołectw zdegradowanych społecznie zidentyfikowano występowanie kryzysów w następujących sferach pozaspołecznych:

- sołectwo Czermna – kryzys w sferze gospodarczej oraz przestrzenno – funkcjonalnej;
- sołectwo Ołpiny – kryzys w sferze gospodarczej, technicznej oraz środowiskowej;
- sołectwo Szerzyny – kryzys w sferze gospodarczej oraz środowiskowej.

W oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy obszar zdegradowany gminy Szerzyny objął następujące podobszary:

Podobszar 1. Sołectwo Czermna

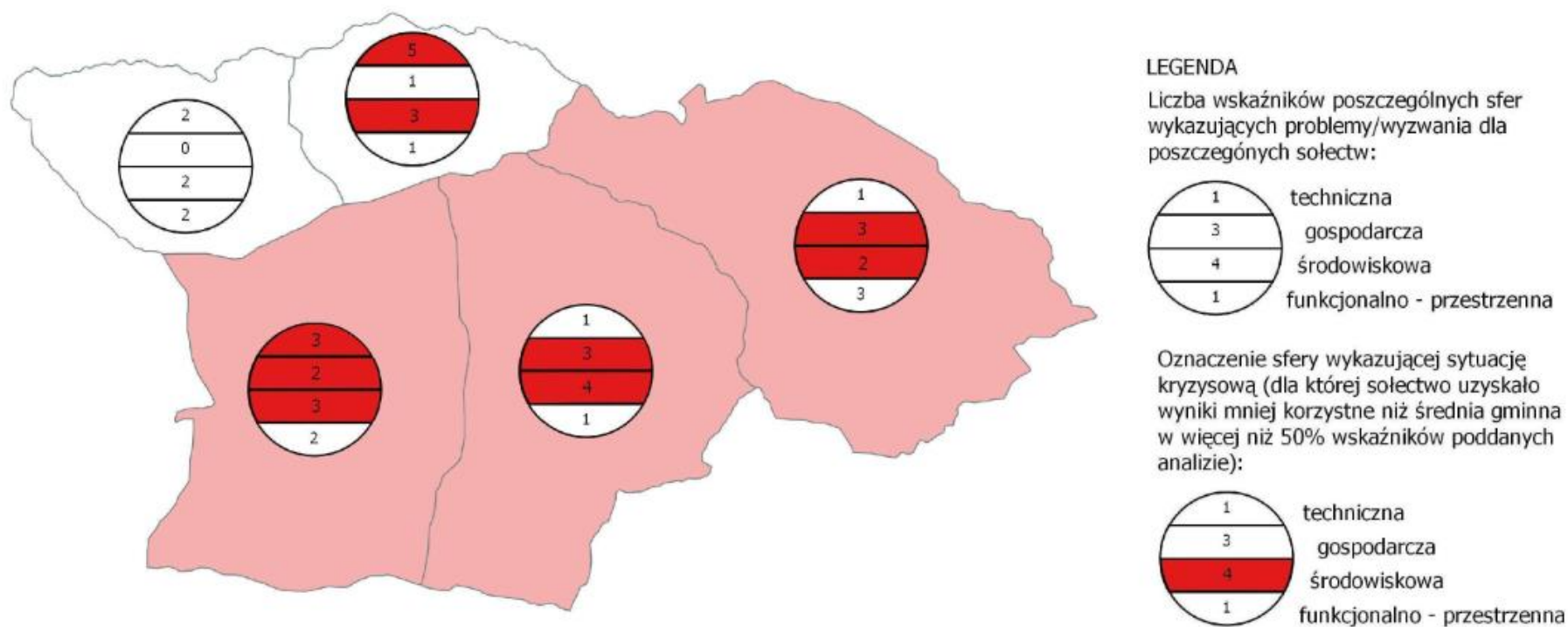
Podobszar 2. Sołectwo Szerzyny

Podobszar 3. Sołectwo Ołpiny

⁷ Pogrubioną czcionką oznaczono wyniki sołectw, które są mniej korzystne niż średnia gminna w więcej niż 50% wskaźników poddanych analizie dla danej sfery pozaspołecznej. Sołectwa te zostały określone jako borykające się z kryzysami we wskazanych, pozaspołecznych sferach diagnostycznych (gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej).

⁸ Stosunek liczby wskaźników, w których sołectwo uzyskuje wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy, w stosunku do łącznej liczby wskaźników analizowanych w ramach danej sfery.

Mapa 1. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferach pozaspołecznych dla wszystkich sołectw gminy Szerzyny.

2.2. Wybór obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny

Z uwagi na przekraczanie przez obszar zdegradowany wskaźników granicznych określonych przez Ustawodawcę dla obszaru rewitalizacji (art. 10 §2 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji) zdecydowano się na jego zawężenie celem wyznaczenia obszaru rewitalizacji, na którym w największym stopniu koncentrują się zjawiska kryzysowe.

Tabela 5. Wskaźniki powierzchni i zaludnienia obszaru zdegradowanego gminy Szerzyny (stan na koniec 2016 r.).

Obszar	Powierzchnia	Ludność
Obszar zdegradowany	6434 (78,5% ⁹)	6356 (79,2% ¹⁰)
Podobszar 1. Sołectwo Czerma	2255 (27,5%)	1752 (21,8%)
Podobszar 2. Sołectwo Szerzyny	2086 (25,5%)	2247 (28%)
Podobszar 3. Sołectwo Ołpiny	2093 (25,5%)	2357 (29,4%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny, 2016.

Krok 3 - Gmina Szerzyny, nie dysponując danymi wskaźnikowymi dostępnymi w podziale na mniejsze niż sołectwo jednostki, zdecydowała się na dokonanie zawężenia obszaru zdegradowanego z wykorzystaniem wiedzy eksperckiej w sposób **partycypacyjny - z udziałem kluczowych interesariuszy gminy Szerzyny**. W tym celu w dniu 4 stycznia 2017 r. powołane zostało **Forum Lokalne** złożone z przedstawicieli mieszkańców, pracodawców, instytucji i organizacji działających na terenie gminy Szerzyny. Powołanie Forum podyktowane było chęcią zaangażowania przedstawicieli różnych sektorów lokalnych do procesu prac nad kształtem założeń i dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Pierwsze spotkanie Forum miało miejsce podczas **warsztatu**, który odbył się 5 stycznia 2017 r. w siedzibie Urzędu Gminy Szerzyny. Spotkanie zgromadziło 19 osób, w tym:

- radnych gminy Szerzyny;
- sołtysów wszystkich 5 wsi;
- przedstawicieli kluczowych lokalnych instytucji społecznych, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa w Szerzynch;
- przedstawiciela przedsiębiorców lokalnych;
- przedstawiciela lokalnej organizacji pozarządowej (OSP).

Podczas spotkania uczestnikom zaprezentowane zostały wyniki analizy statystycznej wskazującej na lokalizację obszarów zdegradowanych na terenie gminy. Opierając się na przedstawionych danych, uczestnicy warsztatu wyrazili akceptację dla wyboru 3 podobszarów zdegradowanych koncentrujących się w sołectwach Czerma, Szerzyny i Ołpiny.

W kolejnym kroku, uczestnicy spotkania stanęli przed koniecznością zawężenia obszaru zdegradowanego, w oparciu o posiadane przez siebie informacje, do terenów najbardziej dotkniętych kryzysem społecznym oraz problemami w pozostałych sferach. Tym samym,

⁹ Odsetek powierzchni całej gminy.

¹⁰ Odsetek ludności całej gminy.

wykorzystując **metodę pracy z mapą** oraz osadzając uczestników spotkania w uzasadnionej roli ekspertów posiadających szeroką wiedzę o lokalnych uwarunkowaniach dokonano, w formie dyskusji opartej o szczegółową mapę, zawężenia granic obszarów kryzysowych dla trzech sołectw zdegradowanych. Z uwagi na znaczące rozproszenie zabudowy wszystkich trzech wsi (Czermna, Szerzyny, Ołpiny, z których dwie ostatnie to tzw. wielodrożnice¹¹), a co za tym idzie bardzo duże rozproszenie ludności zamieszkującej obszar zdegradowany, zdecydowano się na objęcie obszarem rewitalizacji centralnych przestrzeni tych trzech miejscowości wraz z nieodległymi przyległościami. Skoncentrowano się w tym zakresie na obszarach zamieszkałych i zabudowanych oraz przestrzeniach publicznych kluczowych dla lokalnej społeczności. Przyjęto przy tym założenie, iż o szczególnej koncentracji problemów społecznych można wnioskować przede wszystkim na podstawie dużego zagęszczenia ludności, które widoczne jest właśnie w centrach zdegradowanych miejscowości oraz znaczenia obszaru dla rozwoju lokalnego, które w przypadku gmin wiejskich dotyczy głównie centrów wsi.

Krok 4 i 5 - wyniki prac podjętych podczas warsztatu (wyznaczony obszar rewitalizacji w podziale na trzy podobszary) poddano procesowi konsultacji społecznych, które ogłoszone w drodze obwieszczenia w dniu 9 stycznia 2017 r. trwały od dnia 16.01.2017 r. do dnia 08.02.2017 r. i obejmowały następujące formy:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego zamieszczonego na stronie BIP oraz stronie internetowej gminy;
- zbieranie uwag ustnych do protokołu w siedzibie Urzędu Gminy Szerzyny lub drogą telefoniczną;
- **otwarte spotkanie warsztatowe** w dniu 24 stycznia 2017 roku, w godzinach 11.00 – 14.00, w Urzędzie Gminy Szerzyny (sala narad nr 5), podczas którego omówiony został projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szerzyny oraz możliwe było zgłoszenie uwag do niego.

Dodatkowo, w sołectwach objętych projektowanym obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji (Ołpiny, Czermna, Szerzyny) w dniach 6 i 7 lutego 2017 r. odbyły się **spotkania sołeckie z mieszkańcami** poświęcone tematowi rewitalizacji oraz granicom obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w poszczególnych sołectwach.

W efekcie konsultacji społecznych wpłynęło łącznie 29 uwag do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny. Sposób ich rozpatrzenia przedstawiony został w Raporcie z konsultacji społecznych opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Szerzyny.

W czasie trwania konsultacji przeprowadzone zostały również **wizja lokalna**¹² oraz **ilościowe i jakościowe badania społeczne** wśród mieszkańców gminy Szerzyny. W każdym z trzech sołectw

¹¹ Wielodrożnica - wieś o zwartej lub luźnej zabudowie, powstająca wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych.

¹² Wizję lokalną w formule spaceru badawczego przeprowadzono na terenie wstępnie wyznaczonego obszaru rewitalizacji, a więc w obrębie sołectw: Szerzyny, Ołpiny i Czermna. Metoda ta miała na celu weryfikację zasięgu poszczególnych podobszarów oraz zdiagnozowanie występujących na terenie podobszarów problemów przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wizja odbyła się 19 stycznia 2017 r. i uczestniczyli w niej przedstawiciele Urzędu Gminy, sołtysi oraz eksperci ds. rewitalizacji.

objętych obszarem rewitalizacji zrealizowany został **sondaż uliczny** (ankieta PAPI) z mieszkańcami oraz użytkownikami tych miejscowości. Łącznie, w okresie od 24.01-07.02.2017 r., uzyskano 100 wypełnionych ankiet. Ponadto, zrealizowano trzy **indywidualne wywiady pogłębione** [IDI – *Individual In-depth Interview*] z przedstawicielami Komisariatu Policji w Tuchowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa oraz dwa **zogniskowane wywiady grupowe** [FGI – *Focus Group Interview*] z grupą młodzieży gimnazjalnej oraz grupą seniorów. Wywiady zrealizowano w okresie od 19.01.2017 r. do 01.02.2017 r. Wyniki zrealizowanych działań badawczych posłużyły również do identyfikacji kluczowych problemów obszaru rewitalizacji i odniesienia do nich zawarto w rozdziale 3 obejmującym pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji.

W efekcie sekwencji opisanych wyżej działań wyznaczono obszar rewitalizacji gminy Szerzyny podzielony na 3 podobszary:

Podobszar 1. Czerwna

Podobszar 2. Szerzyny

Podobszar 3. Ołpiny

Poniżej przedstawiono mapę obszaru rewitalizacji oraz informacje dotyczące liczby ludności i powierzchni (również w podziale na podobszary).

Mapa 2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Szerzyny.

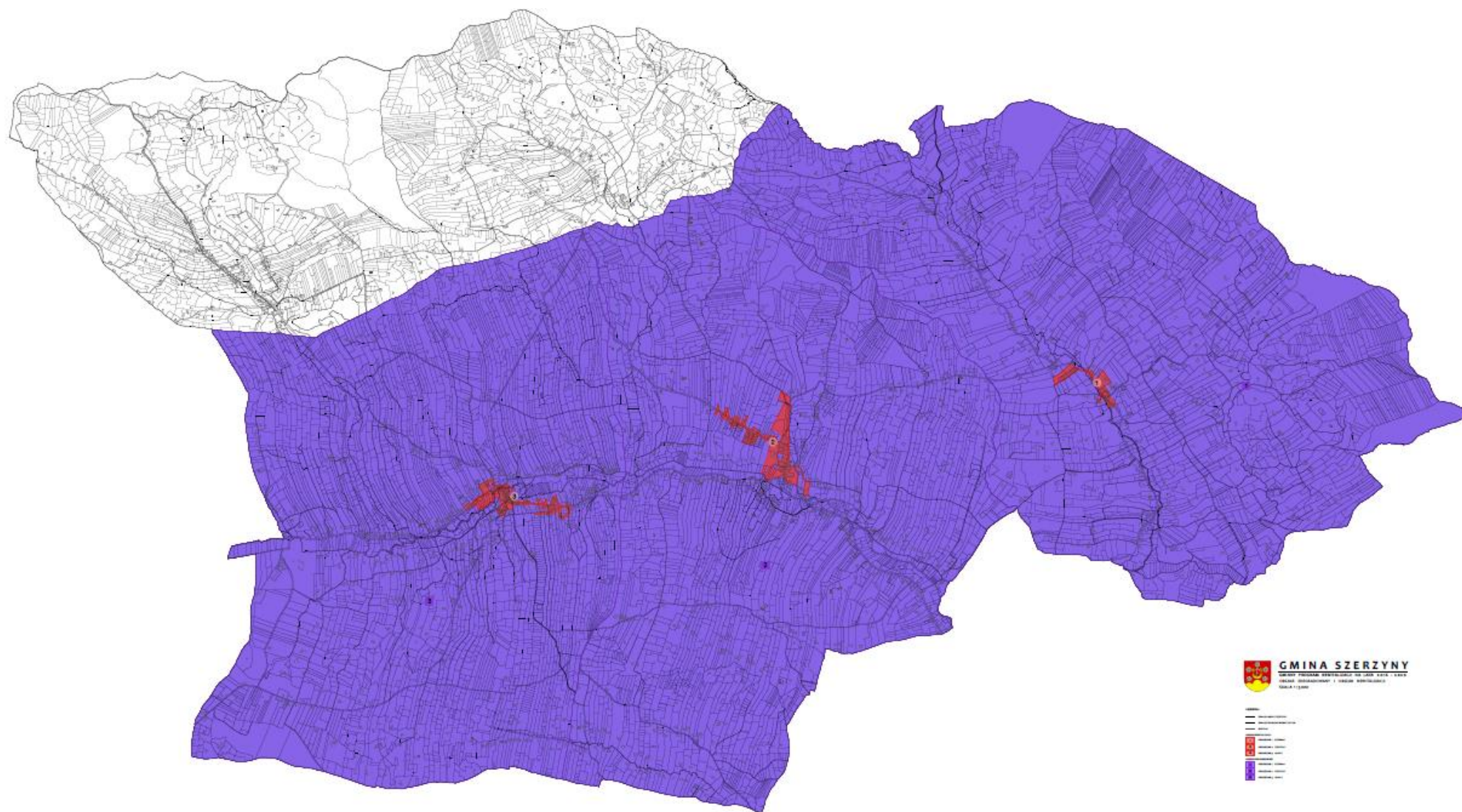

Tabela 6. Wskaźniki powierzchni i zaludnienia obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny oraz poszczególnych podobszarów (stan na koniec 2016 r.).

Obszar	Powierzchnia [ha]	Ludność [osoby]
Obszar rewitalizacji łącznie	42,88 (0,52% ¹³)	562 (7% ¹⁴)
Podobszar 1. Cermna	6,54	65
Podobszar 2. Szerzyny	22,60	235
Podobszar 3. Ołpiny	13,74	262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

2.3. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny

Wybrany w toku określonych w poprzednich podrozdziałach działań obszar rewitalizacji gminy Szerzyny obejmuje trzy podobszary, które zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji charakteryzują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Szerzyny.

Wszystkie podobszary zostały wyznaczone w oparciu o obiektywne i weryfikowalne kryteria odnoszące się do sfery społecznej oraz w drugiej kolejności również do pozostałych sfer poddanych diagnozie (gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno – przestrzennej), a następnie zawężone terytorialnie w oparciu o wyniki działań badawczych i eksperckich takich jak: warsztat strategiczny, wizja lokalna, indywidualne wywiady pogłębione oraz wywiady grupowe, a także sondaż uliczny.

Podobszar 1. Cermna

Wskaźniki **społeczne**¹⁵ sytuujące miejscowość poniżej/powyżej (mniej korzystnie od) średniej dla Gminy Szerzyny:

- Ubytek liczby mieszkańców w latach 2011-2015;
- Odsetek bezrobotnych mieszkańców w 2015 roku (najwyższy w skali gminy);
- Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku (najwyższy w skali gminy)
- Wskaźnik bezpieczeństwa w 2015 r. (najmniej korzystny w skali gminy);
- Wynik ze sprawdzianu po VI klasie w 2016 roku
- Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku (najniższa w skali gminy);
- Liczba korzystających z zajęć w świetlicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku;
- Liczba NGOs w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (najniższa w skali gminy).

Pozostałe sfery, w których Podobszar wykazuje problemy lub wyzwania wskazujące na istniejący kryzys to przede wszystkim sfery¹⁶: **gospodarcza** (liczba podmiotów ujętych w CEDG na 1000 mieszkańców w roku 2015; przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2011 -2015;

¹³ Odsetek powierzchni całej gminy.

¹⁴ Odsetek ludności całej gminy.

¹⁵ Wartości wszystkich przytoczonych wskaźników społecznych można zweryfikować w oparciu o tabelę nr 1.

¹⁶ Zgodnie z danymi ujętymi w tabelach 2 i 3.

przyrost podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w latach 2011-2015) i sfera **przestrzenno – funkcjonalna** (gęstość dróg, średnioroczne zużycie energii do oświetlenia dróg w 2015 roku [MWh/km], liczba awarii sieci gazowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku). Podobszar rewitalizacji obejmuje centrum Cermnej, które stanowi, zdaniem lokalnych ekspertów, przestrzeń największego natężenia zidentyfikowanych problemów, szczególnie problemów społecznych.

Podobszar 2. Szerzyny

Wskaźniki **społeczne** sytuujące miejscowość poniżej/powyżej (mniej korzystnie od) średniej dla Gminy Szerzyny:

- Odsetek bezrobotnych mieszkańców w 2015 roku;
- Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2011 – 2015 (stan na rok 2015 w stosunku do 2011) (najwyższy przyrost w skali gminy);
- Odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku w 2015 roku (najwyższa wartość w skali gminy);
- Liczba interwencji straży pożarnej na 100 mieszkańców;
- Liczba korzystających z zajęć w świetlicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku (najniższa wartość w skali gminy).

Pozostałe sfery, w których Podobszar wykazuje problemy lub wyzwania wskazujące na istniejący kryzys to przede wszystkim sfery: **gospodarcza** (liczba podmiotów ujętych w CEDG na 1000 mieszkańców w roku 2015; przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2011 -2015; przyrost podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w latach 2011-2015) oraz **środowiskowa** (jakość powietrza, wód, gleb oraz zagrożenie powodziowe). Podobszar rewitalizacji obejmuje centrum sołectwa Szerzyny, które stanowi, zdaniem lokalnych ekspertów, przestrzeń największego natężenia zidentyfikowanych problemów, głównie problemów społecznych oraz środowiskowych.

Podobszar 3. Ołpiny

Wskaźniki **społeczne** sytuujące miejscowość poniżej/powyżej (mniej korzystnie od) średniej dla Gminy Szerzyny:

- Zmiana liczby mieszkańców w latach 2011-2015 (największy spadek w skali gminy);
- Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2011 – 2015 (stan na rok 2015 w stosunku do 2011);
- Odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku w 2015 roku;
- Wynik ze sprawdzianu po VI klasie w 2016 roku (najniższy wynik w skali gminy);
- Wskaźnik bezpieczeństwa w 2015 roku.

Pozostałe sfery, w których Podobszar wykazuje problemy lub wyzwania wskazujące na istniejący kryzys to przede wszystkim sfery: **techniczna** (przyrost nowo oddanych budynków mieszkalnych w latach 2011-2015; liczba komunalnych zasobów mieszkaniowych na 100 mieszkańców w 2015 roku; liczba obiektów zabytkowych w przeliczeniu na 1km² pow.) oraz **środowiskowa** (jakość powietrza, gleb oraz zagrożenie powodziowe). Podobszar rewitalizacji koncentruje się w centralnej przestrzeni sołectwa Ołpiny, gdzie zdaniem lokalnych ekspertów, występuje najwyższe natężenie zidentyfikowanych problemów, szczególnie problemów sfery społecznej.

Wyznaczony obszar rewitalizacji posiada istotne znaczenie dla rozwoju gminy Szerzyny, a podjęte na nim działania będą miały wpływ nie tylko na wyznaczony teren, ale także sołectwa zdegradowane i całą gminę Szerzyny. Podobszar 1. Cermna jest istotny dla rozwoju gminy z uwagi na konieczność niwelowania bardzo wysokiego natężenia problemów społecznych dotyczących ten teren i szerzej całe sołectwo. Objęcie Podobszaru 1. Cermna działaniami rewitalizacyjnymi pozwoli na ograniczenie stopniowej degradacji tej części gminy oraz zapewnienie zrównoważonego, również terytorialnie, rozwoju całej gminy Szerzyny. Podobszar 2. Szerzyny obejmuje natomiast centralną, reprezentacyjną przestrzeń gminy Szerzyny, zapewniającą kluczowe funkcje publiczne i społeczne, a co za tym idzie jego znaczenie dla rozwoju gminy i jej wizerunek zewnętrzny jest kluczowe. Podobszar 3. Ołpiny obejmuje centrum najliczniej zamieszkiwanego sołectwa gminy Szerzyny. Stanowi zatem centrum życia społecznego dla blisko 30% mieszkańców całej gminy, które dotknięte jest licznymi problemami o charakterze społecznym i pozaspołecznym (m.in. spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, obniżony poziom bezpieczeństwa, niska estetyka otoczenia). Przeprowadzenie rewitalizacji Podobszaru 3. Ołpiny będzie stanowić znaczący impuls rozwojowy dla całego sołectwa i gminy, wprowadzając zmiany dla istotnej części mieszkańców gminy Szerzyny.

3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

W szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny zawarty został opis sytuacji panującej w granicach wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. W każdym z podobszarów opisano sytuację dla sfery społecznej oraz pozostałych sfer diagnostycznych (gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej) z odniesieniem do aspektów istotnych z perspektywy danego podobszaru.

W celu zapewnienia analizy pokazującej specyfikę funkcjonowania podobszarów oraz istniejące związki przyczynowo – skutkowe w obszarach problemowych, wykorzystano zarówno dane zastane, jak i opinie ekspertów (wywiady pogłębione), wyniki przeprowadzonych badań (sondaż uliczny, wywiady grupowe z seniorami oraz młodzieżą) oraz wizji lokalnej terenu. Z ogólnodostępnych źródeł danych można wymienić: Bank Danych Lokalnych GUS, dane Urzędu Gminy Szerzyny, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej czy Komisariatu Policji w Tuchowie. Z uwagi na charakter gminy (niewielka gmina wiejska) zakres informacji możliwych do pozyskania dla poziomu podobszarów rewitalizacji w szeregu przypadków ograniczony był do danych agregowanych dla poziomu sołectwa, które opatrzone komentarzem eksperckim wskazującym na specyfikę danego podobszaru rewitalizacji.

W diagnozie uwzględniono dane przedstawiające możliwe najbardziej aktualną sytuację w danym obszarze. W dużej części przypadków były to dane obrazujące stan na rok 2015, wszędzie tam gdzie było to możliwe przedstawiono również informacje dla roku 2016.

Podobszar 1. Czerмна

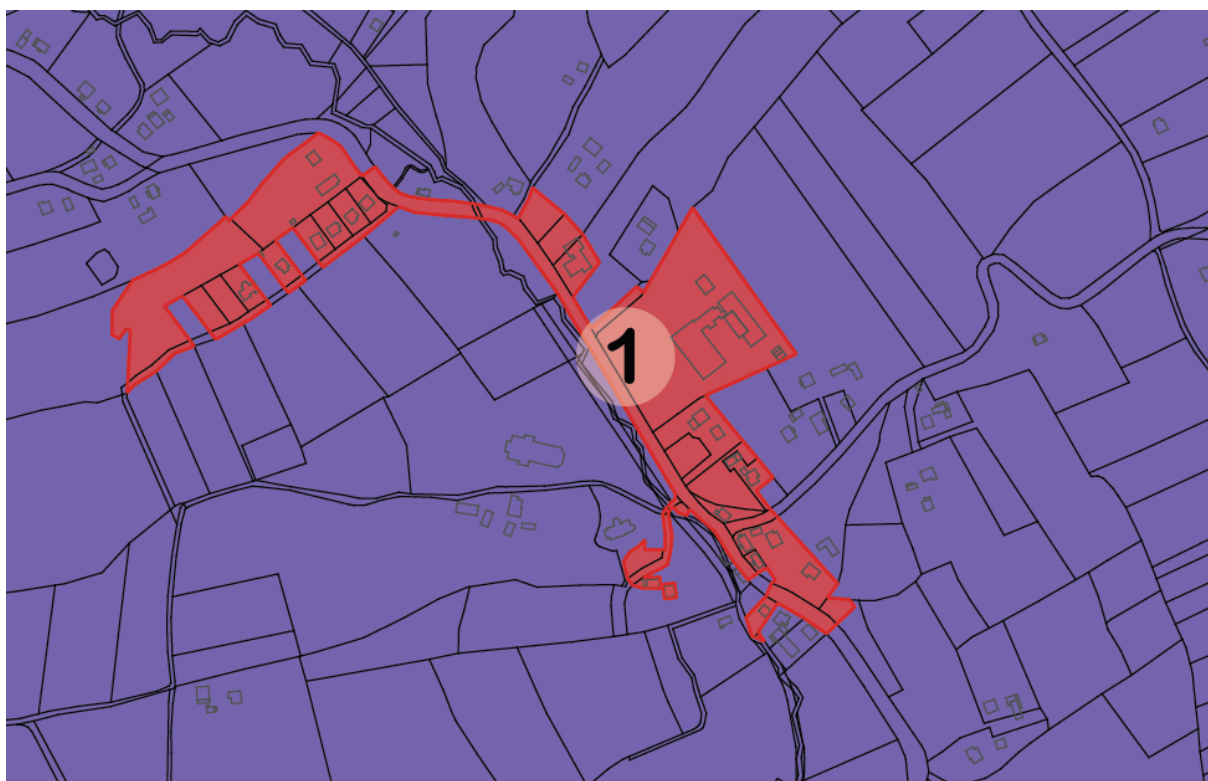
Sfera społeczna

Sołectwo Czerмна¹⁷ graniczy od zachodu z sołectwem Szerzyny, od północy z sołectwem Swoszowa, a od wschodu i północy z gminami Brzostek i Jodłowa (woj. podkarpackie). Wieś stanowi najbardziej wysunięte na wschód sołectwo gminy Szerzyny, które dodatkowo od północy i wschodu otoczone jest Parkiem Krajobrazowym Pasma Brzanki. Z uwagi na walory krajobrazowe i przebiegające w okolicy turystyczne szlaki piesze (prowadzące przez pasmo górskie Liwocza) okolice Czerმnej stanowią atrakcyjne tereny wypoczynku i rekreacji, wieś jednak nie stanowi istotnego punktu na mapie turystycznej z uwagi na brak infrastruktury rekreacyjnej czy okołoturystycznej. Podobszar rewitalizacji obejmuje centrum sołectwa wraz z usytuowanymi tu kluczowymi obiektami użyteczności publicznej takimi jak Zespół Szkół w Czerმnej, Wiejski Dom Kultury w Czerმnej, Ochotnicza Straż Pożarna oraz terenami zamieszkałymi usytuowanymi w centralnej części wsi, w tym przestrzenią tzw. działek znajdujących się w północno – zachodniej części obszaru rewitalizacji. Centrum wsi Czerмна charakteryzuje się najwyższym w skali sołectwa natężeniem występowania zidentyfikowanych

¹⁷ Z uwagi na specyfikę lokalną (niewielkie sołectwa obejmujące jedną wieś) nazwy „miejscowość” oraz „wieś” stosowane są zamiennie z określeniem „sołectwo” i odnoszą się do tej samej przestrzeni.

problemów społecznych, co potwierdzają przeprowadzone badania jakościowe w postaci rozmów z lokalnymi ekspertami, wywiadów grupowych oraz efektów wizji lokalnej.

Mapa 3. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 1. Czerмна.

Źródło: opracowanie własne

Miejscowość Czerмна zamieszkuje łącznie 1752 osoby (stan na koniec 2016 r.), z czego w podobszarze rewitalizacji mieszka 65 osób. W latach 2011-2016 liczba mieszkańców wsi zmniejszyła się o 2,12%, większy spadek odnotowało w gminie jedynie sołectwo Ołpiny. Wieś charakteryzuje najwyższy, w skali gminy, udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców – jest to 17,6% i najwyższy wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym (dane dla roku 2014). Obserwowany w Czerმnej odpływ młodych mieszkańców, wzmacniający trend odwracania się piramidy wiekowej dla tej miejscowości, potwierdzają respondenci przeprowadzonych w Podobszarze 1. Badań ilościowych (sondaż kwestionariuszowy, PAPI – Paper and Pen Personal Interview). Problem ten jest wskazywany przez 22 na 23 respondentów i wiązany głównie z niską dostępnością dobrej jakości miejsc pracy, która z kolei powoduje migrację zarobkową, szczególnie dostrzegalną wśród młodych mieszkańców Podobszaru 1.

Tabela 7. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 1. Czerмна na tle gminy Szerzyny (stan na rok 2016 r.).

Nazwa jednostki	Liczba mieszkańców [os.]	Odsetek liczby mieszkańców gminy	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni gminy
Podobszar 1. Czerмна	65	0,81%	6,54	0,08%

Gmina Szerzyny	8021	100%	8198	100%
----------------	------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

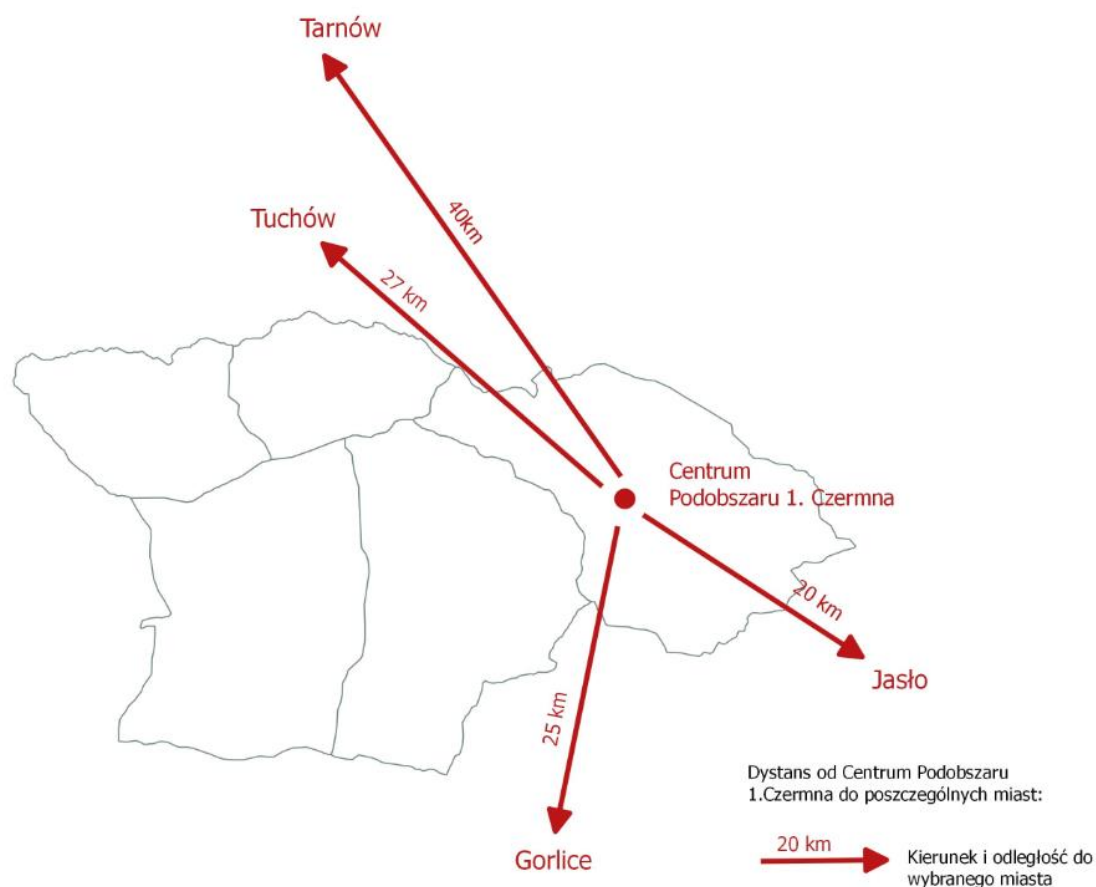
Tabela 8. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Cermna oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.

Sołectwo/gmina	2010 [%]			2014 [%]			Zmiana [p.p]		
	WPR ¹	WP	WPO	WPR	WP	WPO	WPR	WP	WPO
Cermna	22,4	61,5	16,1	21,7	60,7	17,6	-0,7	-1,8	1,5
Gmina Szerzyny	21,8	61,7	16,5	20,4	62,8	16,6	-1,4	1,1	0,1

¹ WPR – wiek przedprodukcyjny, WP – wiek produkcyjny, WPO – wiek poprodukcyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LPR Szerzyny.

Kluczowym aspektem przekładającym się na funkcjonowanie sfery społecznej Podobszaru 1. Cermna, jest oddalenie od większych ośrodków. Od najbliższej położonego Jasła Podobszar 1 dzieli około 20 km, od Gorlic 25 km, dystans do Tuchowa to 27 km, a do Tarnowa 42 km. Peryferyjne położenie jest, zdaniem lokalnych ekspertów, kluczowym czynnikiem wpływającym na sytuację społeczną całego sołectwa. „Ta słaba infrastruktura, kwestia dojazdu. Nie ma tu busa z/do Tarnowa. Cermna jest taka troszkę na końcu świata. Jest tu problem pewnej izolacji.” (IDI z przedstawicielką GOPS).

Mapa 4. Oddalenie centrum Podobszaru rewitalizacji 1. Czerмна od większych ośrodków miejskich.

Źródło: opracowanie własne.

To właśnie peryferyjność położenia stanowi punkt wyjścia dla szeregu problemów społecznych zidentyfikowanych w Podobszarze 1. Czerмна. Po pierwsze, są to problemy związane z dostępem do pracy. Czerмна notuje największe pośród wszystkich sołectw gminy Szerzyny bezrobocie, które w 2015 r. osiągnęło 5,4% (udział osób bezrobotnych w liczbie ludności ogółem). Rynek pracy funkcjonujący w gminie Szerzyny jest rynkiem płytkim, oferującym zatrudnienie w sferze publicznej lub prywatnych, niewielkich przedsiębiorstwach lokalnych. Wieś, pomimo niewielkiej urodzajności gleb oraz górzystego położenia, należy do typowo rolniczych, niemniej istniejące gospodarstwa rolne ukierunkowane są w przeważającej części na produkcję na własne potrzeby. Usytuowanie Czerმnej, pogłębia trudną sytuację zatrudnieniową jej mieszkańców, bowiem podjęcie pracy poza terenem sołectwa wiąże się z koniecznością stosunkowo dalekich dojazdów do ośrodków oferujących więcej propozycji zatrudnienia. Mobilność mieszkańców Czerმnej, zdaniem lokalnych ekspertów, jest niska, szczególnie w przypadku rodzin mających doświadczenia korzystania z pomocy społecznej. „Nie ma zakładów pracy w Czerმnej i nie ma tej działalności jak tutaj po Szerzynach czy w Żurowej (...) ci ludzie są tacy, nawet do Szerzyn podjechać to nie jest daleko, a im się po prostu nie chce, oni wszędzie widzą jakieś ograniczenia i przeszkody, nawet podjechać kilka kilometrów do zakładu pracy dla nich jest to jakiś tam problem. No bo jak można do pracy dojeżdżać, z Czerმnej? Powinna być u sąsiada i to jeszcze najlepiej za średnią krajową.” (IDI z przedstawicielką GOPS). Co więcej, jak wskazują przedstawiciele lokalnej

społeczności, dostępne w Podobszarze 1. Czerмна oferty pracy dotyczą najczęściej pracy bardzo nisko płatnej, często chałupniczej.

Po drugie, peryferyjność położenia i związane z tym stanowienie przez wieś swoistej enklawy, przekłada się na problemy związane z funkcjonowaniem rodzin wykluczonych, pokoleniowo korzystających z pomocy społecznej oraz częściowo również na problemy w zakresie bezpieczeństwa publicznego. W sołectwie Czerмна 6,8% mieszkańców korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej i jest to zdecydowanie najwyższa wartość w gminie (średnia dla gminy to 4,9%, przekracza ją wyłącznie sołectwo Czerмна). Podobszar 1 charakteryzuje analogiczny odsetek. Wśród klientów pomocy społecznej jest gros rodzin, które dotyka syndrom tzw. wyuczonej bezradności przekazywany pokoleniowo i stanowiący swego rodzaju sposób na życie. Jak wskazuje przedstawicielka GOPS „z dziada, pradziada korzystają ze wsparcia. Jak babcia jeszcze korzystała z pomocy społecznej i pomoc społeczna wyżywiła i babcię i mamę to mnie też wyżywi i moje dzieci też wyżywi” (IDI z przedstawicielką GOPS). Problemy te są dziedziczone, zdaniem lokalnych ekspertów głównie z uwagi na brak aktywności własnej, nieporadność życiową i brak dążenia do zmiany swojej sytuacji.

We wsi Czerмна notuje się ponadto niekorzystne wskaźniki bezpieczeństwa. Z danych Komisariatu Policji w Tuchowie wynika, że w 2016 roku odnotowano tam 82 interwencje, wykroczenia i przestępstwa. Bezsprzecznie najbardziej narażoną na zdarzenia niebezpieczne przestrzenią jest Podobszar 1. Czerмна - okolice usytuowanych tam sklepów, a przyczyną obniżonego poziomu bezpieczeństwa tego terenu jest przede wszystkim spożywanie alkoholu w przestrzeni publicznej. Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Tuchowie w Podobszarze 1 w 2016 r. odnotowano 38% wszystkich interwencji w sołectwie Czerмна, 50% ogółu przestępstw oraz aż 73% wszystkich wykroczeń jakie miały miejsce na terenie sołectwa.

Jak podnosi przedstawiciel policji „było tam zakłócanie ładu i porządku i wiele przypadków było, że osoby piły alkohol i wsiadały za kierownicę i jeździły po centrum miejscowości (...) Są to osoby miejscowe i można powiedzieć, że jedne i te same. To są osoby młode. Przeważnie rozbieżność wiekowa to między 20 a 30-kilka lat. To nie są starsze osoby, to są właśnie młode osoby które nie pracują, gdzieś tam dorobią parę groszy i to wszystko przeznaczają na alkohol” (IDI z przedstawicielem policji). Problem obniżonego poziomu bezpieczeństwa oraz nadużywania alkoholu w Podobszarze 1. Czerмна potwierdzają również inni przedstawiciele lokalnej społeczności. „Jeśli organizujemy jakieś imprezy, uroczystości tam, to wiemy, że musimy dodać dodatkową ochronę, żeby ktoś nie poniszczył sprzętu, samochodów. Jest to teren specyficzny, gdzie dodatkowo trzeba się zabezpieczyć. (...) To chyba tradycja, bo od dawna tak było” (IDI z przedstawicielką instytucji kultury). Respondenci wywiadów grupowych wskazują, że Podobszar 1 jest newralgiczny i dotknięty największym natężeniem sytuacji problemowych w skali sołectwa – osoby spożywające alkohol w okolicy usytuowanych tam sklepów są nie tylko sprawcami przeważającej części notowanych na tym terenie wykroczeń (pomimo działającego systemu monitoringu wizyjnego), ale mogą także odstraszać osoby przyjezdne, pielgrzymów, którzy licznie (szczególnie w sezonie letnim) odwiedzają usytuowane nieopodal Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia.

Tabela 9. Odsetek interwencji, wykroczeń i przestępstw notowanych dla Podobszaru 1. Cermna w 2016 r.

Obszar	Odsetek ogólnej liczby interwencji w sołectwie Cermna	Odsetek ogólnej liczby wykroczeń w sołectwie Cermna	Odsetek ogólnej liczby przestępstw w sołectwie Cermna
Podobszar 1. Cermna	38%	73%	50%

Źródło: dane Komisariatu Policji w Tuchowie.

Społeczność wsi Cermna charakteryzuje się niskim, na tle gminy, poziomem aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców. Liczba korzystających z zajęć w świetlicach (przy wiejskich domach kultury) w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła w Cermnej 20 i była to wartość niższa niż średnio w gminie, gorszym wskaźnikiem odznaczało się jedynie sołectwo Szerzyny. O ile w przypadku Szerzyn, wskaźnik ten wiązać można z bardzo ograniczonym zapleczem lokalowym, o tyle w Cermnej, jest to warunkowane niewielką aktywnością własną mieszkańców. „Mamy dwie piękne sale na górze i dwie na dole, gdzie można byłoby coś zorganizować [w Wiejskim Domu Kultury w Cermnej]. (...) Jednak jeśli Dom Kultury chciał coś organizować, np. zajęcia muzyczne, to najczęściej zainteresowanie było niewielkie. Młodzieży jest ciężko cokolwiek w Cermnej zadowolić (...) Proponujemy zajęcia pozalekcyjne, aby dzieci od razu po lekcjach przyszły, to też nie ma chętnych. Chodzi tu o taką mentalność, że trzeba odbyć co konieczne i mieć z głowy” (IDI z przedstawicielką instytucji kultury). Również aktywność społeczna kształtuje się w Cermnej na niskim poziomie. Wskaźnik liczby NGO w przeliczeniu na 100 mieszkańców, który w Cermnej w 2015 r. wyniósł 0,06 i była to najniższa, pośród wszystkich sołectw gminy, wartość. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku frekwencji wyborczej – w wyborach do Sejmu w 2015 r. wyniosła ona w Cermnej 61% i było to 2 punkty procentowe mniej niż średnio w gminie.

Tabela 10. Wskaźniki aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców sołectwa Cermna i gminy Szerzyny.

Sołectwo / gmina	Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku	Liczba korzystających z zajęć w świetlicy domu kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba NGOs w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
Cermna	35,71%	20	0,06
Gmina Szerzyny	47,48%	23	0,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny, 2016.

Na Podobszarze 1. Cermna usytuowany jest Zespół Szkół w Cermnej obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum. Wyniki uzyskane przez uczniów obu placówek w roku szkolnym 2015/2016 znacząco nie odbiegają od średnich gminnych, jednak w dwóch obszarach charakteryzują wskazują na rezultaty edukacyjne słabsze niż średniogminne. Uczniowie Zespołu Szkół usytuowanego w Podobszarze 1. Cermna uzyskali lepsze niż przeciętnie w gminie wyniki z egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej (67% w stosunku do 63,7% średnio w gminie), gorsze natomiast w części matematyczno – przyrodniczej tegoż egzaminu oraz sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej.

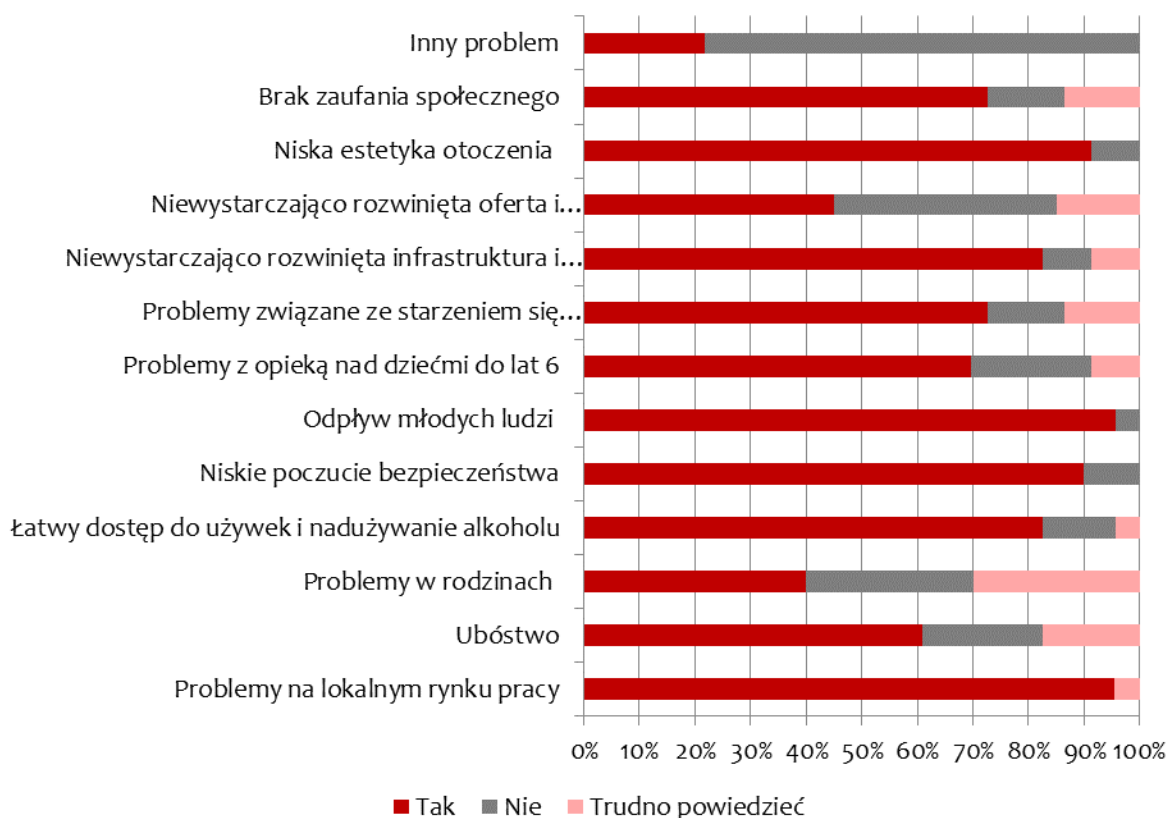
Tabela 11. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 1. Cermna i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.

Lokalizacja szkoły	Sprawdzian po VI klasie szkoły podstawowej [%]	Egzamin gimnazjalny - część humanistyczna [%]	Egzamin gimnazjalny - część matematyczno-przyrodnicza [%]
Zespół Szkół w Cermnej (Podobszar 1.Cermna)	61	67,0	49,5
Gmina – średnie wyniki	63	63,7	52,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Opisane wyżej zagadnienia wskazujące degradację społeczną Podobszaru 1. Cermna znajdują potwierdzenie również w wynikach badań przeprowadzonych w formie sondażu (PAPI – Paper and Pen Personal Interview). Z analizy wyników uzyskanych dla Podobszaru 1. [N=23] wynika, że 100% ankietowanych uważa, że centrum miejscowości Cermna powinno zostać objęte obszarem rewitalizacji. Wśród problemów najczęściej wskazywanych na tym Podobszarze przez respondentów znajdują się: odpływ młodych ludzi z terenu, problemy związane z dostępnością pracy, niska estetyka otoczenia, niewystarczająco rozwinięta infrastruktura i oferta czasu wolnego, łatwy dostęp do używek oraz problem uzależnień, a także niskie poczucie bezpieczeństwa w centrum. Niska estetyka otoczenia oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego objawiają się, w opinii respondentów, głównie brakiem miejsc do wypoczynku i rekreacji w Podobszarze 1 (poza boiskiem szkolnym) oraz niewystarczającą ofertą kulturalną i dodatkową dla młodzieży oraz osób starszych (pomimo istniejącego w Podobszarze domu kultury).

Wykres 1. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 1. Czerмна w deklaracjach badanych [N=23].

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI na próbie 100 mieszkańców gminy Szerzyny, badanie zrealizowane w okresie 24.01-07.02.2017 r.

Pozostałe sfery (gospodarcza, techniczna, środowiskowa i przestrzenno – funkcjonalna)

W sferze gospodarczej Podobszar charakteryzuje bardzo niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niekorzystne trendy w zakresie dynamiki rozwoju lokalnej gospodarki. Wiąże się to z opisanymi wyżej uwarunkowaniami związanymi z lokalizacją sołectwa oraz niską aktywnością własną jego mieszkańców. W miejscowości Czerмна notuje się najmniej korzystny w skali całej gminy wskaźnik liczby podmiotów ujętych w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej przypadających na 1000 mieszkańców (24), zdecydowanie niższy niż średnia jego wartość dla gminy Szerzyny (44). W latach 2011 – 2015 nie odnotowano zmiany liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sołectwie, a w sektorze prywatnym w tym samym okresie zidentyfikowano spadek o 1,6% (dwukrotnie wyższy niż było to średnio w gminie).

W sołectwie Czerмна analizując sferę techniczną odnotowano dużą liczbę pustostanów – 7 takich obiektów przypada na 100 mieszkańców, podczas gdy w gminie jest to średnio 4,8. W Podobszarze rewitalizacji 1. Czerмна są to głównie budynki drewnianych domów jednorodzinnych w stanie do kompleksowego remontu (patrz zdjęcie 3).

Odnosząc się do sfery środowiskowej pośród wszystkich trzech sołectw w ramach których wyznaczono obszar rewitalizacji najlepiej pod względem jakości powietrza wypada Podobszar 1. Czerмна. Jest to spowodowane dużą lesistością okolicznych terenów oraz rozproszoną

zabudową, jednak istnieje, zwłaszcza w sezonie zimowym zagrożenie niską emisją. Jakość gleb również jest w Podobszarze 1. Czerмна lepsza niż w pozostałych dwóch podobszarach, jednak jej przydatność rolnicza jest niewielka. Stan wód jest zagrożony nadmiernym spływem z okolicznych terenów rolniczych, gdzie ze względu na niską przydatność gleb, stosowane są na dużą skalę nawozy sztuczne. Na Podobszarze 1. istnieją tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Czermania. Powódź z roku 2010 objęła swoim zasięgiem cały Podobszar, również w 2013 r. zniszczeniu uległy budowle regulacyjne, doszło do osunięcia skarp oraz zamulenia koryta.

W sferze przestrzenno – funkcjonalnej miejscowość Czerмна wykazuje kilka kwestii problemowych. Podobszar 1. Czerмна posiada przede wszystkim istotne braki w zakresie zapewnienia warunków dla działań wspólnotowych i centrotwórczych. Pomimo usytuowania w sąsiedztwie Podobszaru obiektów kultu religijnego o znaczeniu ponadlokalnym, centrum odznacza się niską jakością zagospodarowania, brakuje w jego obrębie terenów wspierających integrację i wspólne spędzanie czasu wolnego, budujących poczucie dumy lokalnej. *„Mało estetyczne centrum Czerმnej, które szpeci. Tym bardziej, że dużo ludzi przyjeżdża do kościoła w Czerმnej, co może ich odstraszać”* (FGI - wywiad grupowy). Podobszar 1 charakteryzuje brak bezpiecznych ciągów pieszych, nieporządek architektoniczny, niedostatek wyznaczonych, bezpiecznych stref parkingowych, brak centrotwórczej przestrzeni publicznej. Równocześnie usytuowanie w bezpośrednim sąsiedztwie Podobszaru istotnych na mapie pielgrzymkowej, obiektów kultu religijnego, przyciągających do centrum wsi przyjezdnych (co może przyczyniać się do rozwoju usług w zakresie obsługi ruchu turystycznego) traktować należy jako potencjał. Nie bez znaczenia jest również usytuowanie w Podobszarze obiektów (szczególnie domu kultury) dających możliwość rozwoju usług społecznych, wspólnotowych, odpowiadających na istniejące potrzeby.

Zdjęcie 1-2 . Podobszar 1. Cermna – centralna publiczna przestrzeń handlowo – usługowa.

- Niska jakość przestrzeni publicznej - zaniedbana przestrzeń o niskiej estetyce sprzyjająca utrzymywaniu się negatywnych zachowań społecznych.
- Niska jakość architektoniczna obiektów usytuowanych w centrum.
- Brak elementów małej architektury, mebli miejskich, zieleni, miejsc spotkań – elementów charakterystycznych dla strefy centralnej.
- Zawładnięcie przestrzeni przez chaotycznie parkujące samochody.
- Niebezpieczeństwo kolizji pomiędzy użytkownikami: samochód – pieszy – brak wydzielonych ciągów pieszych.

Zdjęcie 3. Podobszar 1. Cermna – budynki mieszkalne usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie centrum.

- Zły stan techniczny obiektów mieszkalnych.
- Zaniedbane strefy wejściowe do budynków.
- Brak ogrzewania;
- Niski stan jakości i estetyki przestrzeni zewnętrznej – budynki gospodarcze, nieuporządkowana zielen.

Zdjęcie 4. Podobszar 1. Czerмна – wychodek usytuowany obok zabudowań kościelnych w centrum wsi.

- Niska jakość otoczenia i terenów sąsiadujących z centrum wsi.
- Brak wysokiej jakości toalet publicznych.

Zdjęcie 5. Podobszar 1 Czerмна – niezagospodarowana przestrzeń obok Wiejskiego Domu Kultury w Czerმnej.

- Niezdefiniowana przestrzeń przed obiektem kultury – brak zagospodarowania, elementów małej architektury, miejsc spotkań oraz miejsc do siedzenia dla mieszkańców, umożliwiających integrację społeczną.
- Niewykorzystany potencjał terenu usytuowanego w centrum wsi pod funkcje społeczne, rekreacyjne, wspólnotowe.

Podsumowanie

Kluczowe problemy Podobszaru 1. Czerмна	Kluczowe potencjały Podobszaru 1. Czerмна
Odptyw młodych mieszkańców (migracje edukacyjno – zarobkowe) oraz starzenie się społeczności	Walory krajobrazowe i przyrodnicze Podobszaru i jego okolic (usytuowanie w zasięgu Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki)
Niska dostępność dobrej jakości miejsc pracy.	Usytuowanie w sąsiedztwie Podobszaru istotnego, na mapie pielgrzymkowej, obiektu kultu religijnego - Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, przyciągającego do centrum wsi przyjezdnych.
Wysokie (na tle gminy) wskaźniki osób korzystających z pomocy społecznej.	Usytuowanie w Podobszarze obiektów (dom kultury, zespół szkół) dających możliwość rozwoju usług społecznych, wspólnotowych, odpowiadających na istniejące potrzeby.
Znacznie obniżony poziom bezpieczeństwa w okolicach sklepów (interwencje policji,	Dostępność usytuowanego w centrum wsi niezagospodarowanego terenu obok domu kultury

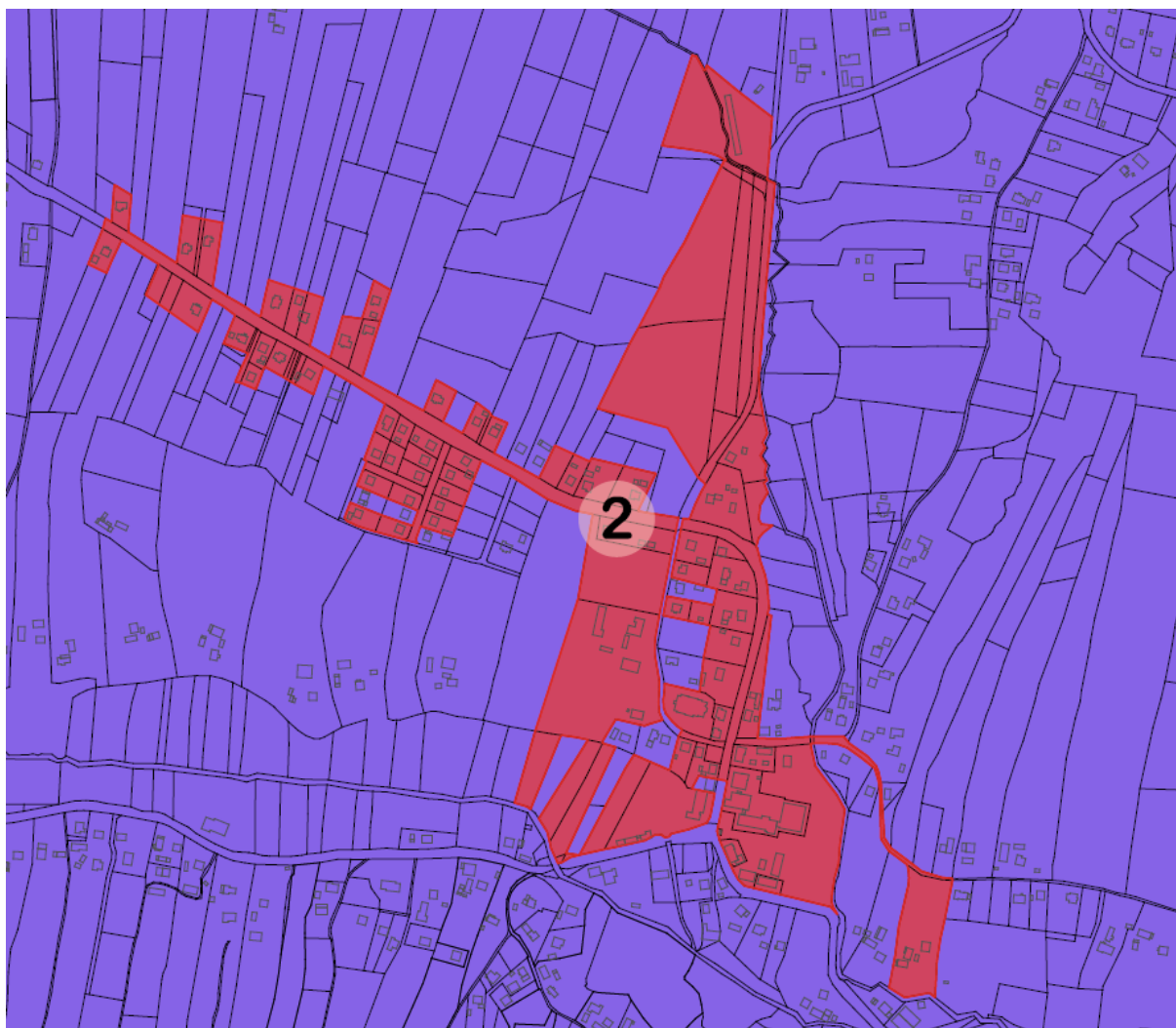
wykroczenia, przestępstwa).	– możliwość wykorzystania go pod funkcje społeczne, rekreacyjne, wspólnotowe.
Spożywanie alkoholu w przestrzeni publicznej Podobszaru (centrum – sklepy).	
Niski poziom aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.	
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura i oferta czasu wolnego dedykowana różnym grupom wiekowym.	
Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niekorzystne trendy w zakresie dynamiki rozwoju lokalnej gospodarki.	
Niska jakość centralnej przestrzeni publicznej - zaniedbana przestrzeń o niskiej estetyce sprzyjająca utrzymywaniu się negatywnych zachowań społecznych oraz niedostosowana do obsługi ruchu pielgrzymkowego.	
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Czermianka.	

Podobszar 2. Szerzyny

Sfera społeczna

Podobszar 2. Szerzyny sytuje się wzdłuż drogi powiatowej nr 1387K i obejmuje centralną przestrzeń sołectwa Szerzyny, pełniącego w gminie funkcję centrum usług publicznych oraz będącego siedzibą Urzędu Gminy Szerzyny. W skład Podobszaru wchodzi centralna, najintensywniej zamieszkała część wsi wraz z usytuowanymi na tym terenie Urzędem Gminy, Gminnym Centrum Kultury i Czytelnictwa oraz Zespołem Szkół w Szerzynie. W zakres Podobszaru 2. Szerzyny włączony został także teren Szerzyn – osiedla. Centrum wsi Szerzyny odznacza się najwyższym w skali sołectwa natężeniem zidentyfikowanych problemów społecznych, co potwierdzają przeprowadzone badania jakościowe w postaci rozmów z lokalnymi ekspertami, wywiadów grupowych oraz efekty wizji lokalnej.

Mapa 5. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 2. Szerzyny.

Źródło: opracowanie własne

Sołectwo Szerzyny zamieszkuje 2247 osób (stan na koniec 2016 r.), z czego w Podobszarze rewitalizacji 2. Szerzyny mieszka 235 osób. W latach 2011 – 2016 liczba mieszkańców miejscowości spadła o 2,01% i był to wynik nieco mniej niekorzystny niż średnio w gminie (-1,96%). Podobszar 2. Szerzyny, podobnie jak dwa pozostałe podobszary rewitalizacji, dotyka, zdaniem mieszkańców, problem odpływu młodych mieszkańców do większych ośrodków oraz za granicę. Problem ten na tym terenie dostrzegło 43 na 44 ankietowanych (wyniki badania PAPI – o którym dalej). Niekorzystną sytuację w tym zakresie potwierdza rozkład ludności miejscowości wg grup ekonomicznych wiekowych. W 2014 r. w wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 17,6% mieszkańców Szerzyn i było to blisko 3 punkty procentowe mniej niż średnio w gminie i najniższy wynik pośród wszystkich sołectw gminy Szerzyny. Co więcej, w okresie 2010 – 2014 odnotowano niekorzystny trend spadkowy dla tego wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zmalał o 1,7 p.p.

Tabela 12. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 2. Szerzyny na tle gminy Szerzyny (stan na 2016 r.).

Nazwa jednostki	Liczba mieszkańców [os.]	Odsetek liczby mieszkańców gminy	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni gminy
Podobszar 2. Szerzyny	235	2,92%	22,6	0,27%
Gmina Szerzyny	8021	100%	8198	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

Tabela 13. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Szerzyny oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.

Sołectwo/gmina	2010 [%]			2014 [%]			Zmiana [p.p.]		
	WPR ¹	WP	WPO	WPR	WP	WPO	WPR	WP	WPO
Szerzyny	20,3	63,0	16,7	18,6	63,8	17,5	-1,7	0,8	0,8
Gmina Szerzyny	21,8	61,7	16,5	20,4	62,8	16,6	-1,4	1,1	0,1

¹ WPR – wiek przedprodukcyjny, WP – wiek produkcyjny, WPO – wiek poprodukcyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LPR Szerzyny.

W kontekście statystyk związanych ze odpływem młodych i starzeniem się lokalnej społeczności należy wspomnieć o problemach jakie dotyczą i na które wskazuje młode pokolenie mieszkańców Podobszaru rewitalizacji. Młodzież zamieszkująca Podobszar 2. Szerzyny wskazuje przede wszystkim na braki związane z dostępną ofertą bezpiecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego (FGI - wywiad grupowy). Jako główne miejsca spotkań i aktywności wskazują orlik i pizzerię, która jednak skupia głównie osoby w wieku powyżej 20 roku życia i dostęp do niej jest dla lokalnej młodzieży ograniczony z uwagi na finanse. Niedostateczne jest także, w opinii lokalnych ekspertów, zaplecze kluczowej instytucji kultury - Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa, które nie pozwala na znaczący rozwój oferty kulturalnej skierowanej do zróżnicowanych grup wiekowych, w tym młodzieży.

Tabela 14. Korzystający z zajęć w świetlicach przy domach kultury – dla Podobszaru 2. Szerzyny oraz gminy Szerzyny (stan na 2015 r.).

Nazwa jednostki	Liczba korzystających z zajęć w świetlicach przy domach kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
Podobszar 2. Szerzyny	16
Gmina Szerzyny	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

Brak pomysłów i możliwości interesującego zagospodarowania czasu wolnego skutkuje podejmowaniem przez młodzież zachowań ryzykownych. W Podobszarze 2. Szerzyny, zdaniem lokalnych ekspertów, pojawia się także problem narkotyków i dopalaczy, które stanowią istotne

zagrożenie dla dzieci i młodzieży. „Jeśli chodzi o dokładne miejsca sprzedaży to nie sposób jednoznacznie określić, bo to się wszystko zmienia. Docierają do nas jednak takie informacje, że pojawiają się środki odurzające, trudno mi powiedzieć czy to akurat chodzi o dopalacze czy jakieś mocniejsze środki, ale problem się tu pojawia” (IDI z przedstawicielem policji). Ponadto, od czasu do czasu, w Podobszarze 2. Szerzyny pojawiają się przejawy wandalizmu, które dotyczą zdaniem mieszkańców „centrum, przystanka w centrum, znaków w centrum. Na obrzeżach też są takie miejsca, koło stawów są znaki powykręcane” (FGI - wywiad grupowy).

Młodzi ludzie wśród pomysłów odpowiadających na zgłaszane przez nich potrzeby i braki wymieniają m.in. zagospodarowanie terenu stawów (usytuowanych w Podobszarze 2), które obecnie uznawane są za miejsce niebezpieczne: „jest tam niepewnie, ponuro, nie ma oświetlenia. Nie umówilibyśmy się z kimś przy zakładzie oczyszczania, w okolicach stawów” (FGI - wywiad grupowy). Problemy związane z bezpieczeństwem dotyczą także centrum Szerzyny (Podobszar 2) i wiążą się z pełnieniem przez miejscowość centralnej funkcji usługowo – handlowej w gminie. „W Szerzynie jest bar, pizzeria i galeria i można powiedzieć, że w tym rejonie głównie w weekendy osoby przyjeżdżają, również spoza gminy. Robią sobie tzw. punkt schadzek i dochodzi tam do tych spotkań, osoby są pod wpływem alkoholu i dochodziło tam do niszczenia mienia, tam ściany były uszkodzane, manewrowa jazda samochodami” (IDI z przedstawicielem policji). W 2016 r. w Podobszarze 2. Szerzyny odnotowano aż 57% wszystkich wykroczeń jakie miały miejsce na terenie sołectwa.

Podobszar 2. Szerzyny dotknięty jest także problemem bezrobocia. Dla sołectwa Szerzyny notuje się wyższy niż średnio w gminie odsetek osób bezrobotnych w ogólnej licznie mieszkańców – jest to 5,23% w stosunku do 4,76% (stan na koniec 2015 r.). Porównując zmiany wskaźnika bezrobocia na przestrzeni ostatnich 5 lat, należy zauważyć, że mimo ogólnego spadku liczby osób bezrobotnych w gminie (wskaźnik dynamiki dla gminy wyniósł 97,70%), w sołectwie Szerzyny odsetek osób bezrobotnych wzrósł i wskaźnik zmian w tym zakresie dla lat 2011 – 2015 wyniósł 110,28%. Jak komentują lokalni eksperci problem dotyka w wysokim natężeniu Podobszar 2. Szerzyny, co wiążą m.in. niską fluktuacją ludności w tym obszarze (z rzadka powstają tu nowe budynki mieszkalne, a zmiany w zakresie napływu ludności i osadnictwa dotyczą głównie usytuowanych poza Podobszarem 2. Szerzyny terenów sołectwa).

Pośród problemów społecznych, wskazywanych przez przedstawicielki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i dotyczących klientów pomocy społecznej, charakterystyczne dla Podobszaru 2. Szerzyny są choroby i niesamodzielność związana z wiekiem oraz choroby o podłożu psychicznym. W przypadku osób starszych, schorowanych i wymagających pomocy przy obsłudze gospodarstwa domowego pracownicy GOPS wskazują na stale wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze. „Mamy dużo osób które korzystają z usług opiekuńczych oferowanych przez nasz ośrodek. Na dzisiaj interpretowaliśmy sprawozdanie porównując 2015 z 2016 no to mamy 8 środowisk więcej, gdzie świadczymy pomoc w formie usług opiekuńczych. A są gminy w których w ogóle nie świadczą usług opiekuńczych. [...] A jeszcze mamy dużo takich, że np. są świadczone usługi, że myśmy pośredniczyły, ale zorganizowane są po sąsiedzku. I oni się dogadują między sobą i nie ma decyzji administracyjnej przyznającej te usługi. Więc to ucieka z naszej ewidencji”. (IDI z przedstawicielką GOPS). Z drugiej strony teren charakteryzuje stosunkowo duża liczba rodzin borykających się z przypadkami choroby psychicznej. „Są to schizofrenia i inne takie

typowe choroby psychiczne. O jakim podłożu nie jestem w stanie powiedzieć. [...] Mamy problem ze wsparciem tych osób. Jest poradnia zdrowia psychicznego w Tuchowie - najczęściej korzysta z tej poradni. Jest też oddział psychiatryczny w Gorlicach i szpital psychiatryczny w Straszęcinie. Ubiegaliśmy się o domową pomoc psychiatryczną, próbowaliśmy podejmować takie próby. Pani doktor psychiatra jeździła do naszych środowisk tutaj. Ale niestety to nie wyszło, w związku dużą odległością [Tuchów]. Oni też mają ograniczone limity, a mają dużo klientów chętnych bliżej, to my już odpadamy” (IDI z przedstawicielką GOPS).

Potencjałem Podobszaru 2. Szerzyny jest utrzymująca się na stosunkowo wysokim poziomie aktywność społeczna mieszkańców manifestująca się liczbą organizacji pozarządowych oraz frekwencją wyborczą. Oba ww. wskaźniki uzyskują dla wsi Szerzyny wartości wyższe niż średnie gminne. Na Podobszarze 2. działają:

- Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „Liwocz”;
- Gminna Akademia Sportu „Rozwój Szerzyny 2015”;
- Stowarzyszenie Historyczno-Patriotyczne Pro Patria.

Tabela 15. Wskaźniki aktywności społecznej mieszkańców sołectwa Szerzyny i gminy Szerzyny (stan na rok 2015).

Sołectwo / gmina	Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku	Liczba NGOs w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
Szerzyny	48,6%	0,22
Gmina Szerzyny	47,48%	0,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

W Podobszarze 2. Szerzyny funkcjonuje Zespół Szkół w Szerzynie obejmujący dwa poziomy nauczania – szkołę podstawową oraz gimnazjum. Uzyskane przez te placówki edukacyjne wyniki w ramach sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej oraz egzaminu gimnazjalnego, z wyjątkiem części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego, sytuują Podobszar powyżej średnich uzyskanych we wszystkich szkołach gminy Szerzyny. Na tym tle jakość nauczania w Zespole Szkół usytuowanych na terenie Podobszaru 2. Szerzyny może być traktowana jako znaczący potencjał tego terenu.

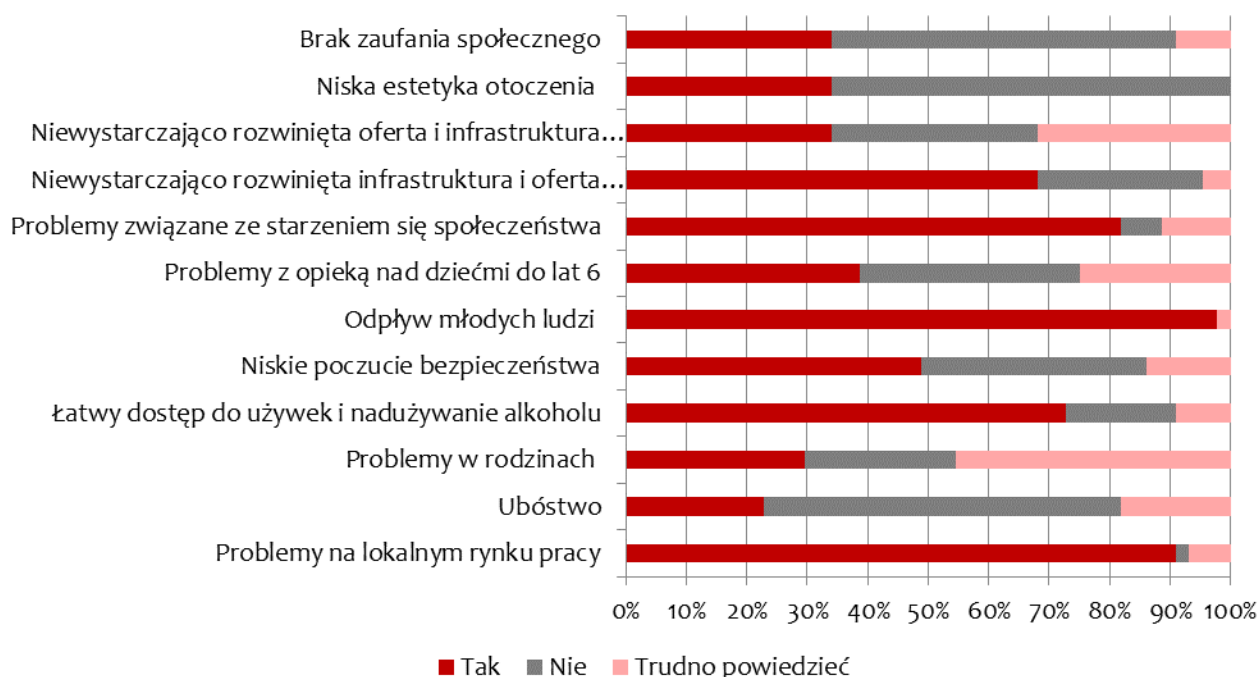
Tabela 16. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 2. Szerzyny i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.

Lokalizacja szkoły	Sprawdzian po VI klasie szkoły podstawowej [%]	Egzamin gimnazjalny - część humanistyczna [%]	Egzamin gimnazjalny - część matematyczno-przyrodnicza [%]
Zespół Szkół w Szerzynie (Podobszar 2. Szerzyny)	65	58,5	54,0
Gmina – średnie wyniki	63	63,7	52,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Przeprowadzone w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji ilościowe badania społeczne (ankieta PAPI) wskazują na szereg problemów społecznych dostrzeganych na Podobszarze 2. Szerzyny. Poza, istotnymi dla całego obszaru rewitalizacji i wszystkich podobszarów, kwestiami ograniczonego, płytkiego rynku pracy oraz odpływu młodych mieszkańców, Podobszar 2. boryka się przede wszystkim z: problemami związanymi ze starzeniem się lokalnej społeczności i potrzebami opiekuńczymi w tym zakresie, łatwym dostępem do używek i alkoholu oraz ich nadużywaniem, a także niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą i ofertą spędzania czasu wolnego.

Wykres 2. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 2. Szerzyny w deklaracjach badanych [N=44].

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI na próbie 100 mieszkańców gminy Szerzyny, badanie zrealizowane w okresie 24.01-07.02.2017 r.

Pozostałe sfery (gospodarcza, techniczna, środowiskowa i przestrzenno – funkcjonalna)

Na tle gminy Szerzyny wieś charakteryzuje przede wszystkim niższy niż średnio gminny poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (37 w stosunku do 44 dla gminy). Wieś odznacza się również niekorzystnymi wskaźnikami dynamiki zmian w lokalnej gospodarce. W latach 2011 – 2015 liczba podmiotów gospodarczych spadła o 2,2%, a w sektorze prywatnym było to -1,7%.

Tabela 17. Wskaźniki sfery gospodarczej dla sołectwa Szerzyny i gminy Szerzyny.

Sołectwo/gmina	Sfera gospodarcza		
	Liczba podmiotów ujętych w CEDG na 1000 mieszkańców w roku	Przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach	Przyrost podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w latach 2011-
	2015	2011-2015	2015
Szerzyny	37	-2,2%	-1,7
Gmina Szerzyny	44	0,7%	-0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny oraz BDL GUS.

W sferze środowiskowej Podobszar 2. Szerzyny charakteryzują niekorzystne wskaźniki związane z jakością środowiska naturalnego i potencjalnymi zagrożeniami środowiskowymi. Pogorszenie jakości powietrza w sołectwie Szerzyny związane jest ze zwiększeniem średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM10. Zwiększenia tych stężeń notowane są głównie w Podobszarze 2. Szerzyny, gdzie zabudowa jest bardziej zagęszczona. Problem ten uwidacznia się przede wszystkim w sezonie zimowym, gdy niska emisja spowodowana jest przedostaniem się zanieczyszczeń z powstałych podczas spalania materiału w przydomowych piecach. Dodatkowo, gleby występujące w Podobszarze charakteryzują się w większości odczynem kwaśnym i bardzo kwaśnym, a ich zawartość składników pokarmowych jest niewielka. Zanieczyszczenie wód podziemnych jest z kolei związane z istnieniem gruntów podatnych na infiltrację zanieczyszczeń. Przez Podobszar 2. Szerzyny przepływa potok Olszynka wzdłuż którego, również w ramach Podobszaru sytuują się tereny zalewowe, na których występuje zagrożenie powodziowe. Na tych terenach istnieje obowiązek stosowania rozwiązań konstrukcyjno-technicznych zabezpieczających budynki przed skutkami oddziaływania wód powodziowych. Powódź jaka dotknęła obszar gminy w roku 2010 objęła swoim zasięgiem cały Podobszar 2. Szerzyny. Obecnie obserwuje się coroczne okresowe podtopienia terenów przyległych do koryta rzeki Swoszowianka, szczególnie w okresie intensywnych opadów deszczu czy też intensywnego topnienia śniegu. Kulminacja podtopień lokalizuje się w obszarze terenu Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Szerzynie (Podobszar 2. Szerzyny), obok którego przebiega bezpośrednio koryto Swoszowianki które jest nieuregulowane, kręte powodując tym samym przy wezbraniu rozległe rozlewanie się rzeki na teren zakładu.

Podobszar 2. Szerzyny charakteryzuje się także szeregiem niedostatków w sferze funkcjonalno – przestrzennej oraz technicznej. Po pierwsze, pomimo pełnienia przez miejscowość centralnych dla gminy funkcji, w Podobszarze rewitalizacji obejmującym centrum wsi brakuje otwartych, zagospodarowanych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych mogących pełnić funkcje reprezentacyjne czy społeczne. Potencjalnym obszarem do wykorzystania w tym celu jest teren zielony usytuowany na tyle Urzędu Gminy Szerzyny, który jest obecnie niezagospodarowany i wykorzystywany jako parking dla osób odwiedzających centrum gminy Szerzyny. Kolejną przestrzenią zdegradowaną o wysokim potencjale rewitalizacyjnym jest teren stawów usytuowanych w północnej części Podobszaru 2. Szerzyny. Jest to teren obecnie zaniedbany, o niskiej estetyce, uznawany również za niebezpieczny (o czym wspomniano wyżej). Jego zagospodarowanie na funkcje rekreacyjne może stanowić odpowiedź na zgłaszane przez mieszkańców Podobszaru problemy związane z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą i ofertą spędzania czasu wolnego.

Odnosząc się z kolei do jakości technicznej obiektów usytuowanych w granicach Podobszaru warto zwrócić uwagę na dwa budynki. Po pierwsze, budynek tzw. dawnej oficyny dworskiej w Szerzyny, wchodzący w skład nieruchomości parafialnych (Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Szerzyny). Obiekt ten jest obecnie użytkowany sporadycznie, a jego stan techniczny jest niezadawalający. Budynek ten, z uwagi na usytuowanie oraz dostępną w jego ramach powierzchnię mógłby, za zgodą Parafii, zostać wykorzystany na funkcje kulturalno – społeczne. Dostępność takiego obiektu jest istotnym dla Podobszaru 2. Szerzyny potencjałem, szczególnie gdy wziąć pod uwagę ograniczone zaplecze Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa, które nie daje możliwości poszerzenia tego typu oferty dostępnej dla mieszkańców Podobszaru i całego sołectwa. Po drugie, budynkiem odznaczającym się niezadawalającym stanem ścian zewnętrznych i dachu jest budynek mieszczący siedzibę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szerzyny. Budynek ten przeszedł już modernizację wewnętrzną, niemniej nadal wymaga kompleksowego remontu elewacji i pokrycia dachowego.

Zdjęcie 6. Podobszar 2. Szerzyny – przestrzeń publiczna za Urzędem Gminy.

- Niska jakość przestrzeni publicznej – niezagospodarowana przestrzeń centralna, brak funkcji centrotwórczych i reprezentacyjnych,
- Brak elementów małej architektury, mebli miejskich, zieleni, miejsc spotkań – elementów charakterystycznych dla strefy centralnej.
- Zawładnięcie przestrzeni przez parkujące samochody.

Zdjęcie 7-8. Podobszar 2. Szerzyny – tereny stawów.

- Niska wartość estetyczna obszaru: nieuporządkowana zieleń, tereny zaśmiecone;
- Brak określonych funkcji sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych, zapewniających regularne użytkowanie terenu, mogących przyczynić się do podwyższenia bezpieczeństwa iżywienia obszaru;
- Niskiej jakości otoczenie - brak parkingu, jasnego podziału strefy zielonej od strefy związanej z działalnością Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej.

Zdjęcie 9. Podobszar 2. Szerzyny – budynek dawnej oficyny dworskiej w Szerzynch.

- Niewykorzystany potencjał obiektu usytuowanego w centralnej przestrzeni wsi (wchodzącego w skład zabudowań kościelnych);
- Zły stan techniczny elewacji obiektu (problemy związane z usytuowaniem obiektu na skarpie).

Zdjęcie 10. Podobszar 2. Szerzyny – budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

- Zły stan techniczny elewacji obiektu mieszczącego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Podsumowanie

Kluczowe problemy Podobszaru 2. Szerzyny	Kluczowe potencjały Podobszaru 1. Szerzyny
Odptyw młodych mieszkańców do większych ośrodków oraz za granicę oraz niekorzystne trendy demograficzne (spadek wskaźnika osób w wieku przedprodukcyjnym).	Wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców manifestująca się stosunkowo wysoką liczbą organizacji pozarządowych oraz frekwencją wyborczą.
Brak pomysłów i możliwości bezpiecznego i atrakcyjnego zagospodarowania czasu wolnego skutkuje podejmowaniem przez młodzież zachowań ryzykownych (pojawia się problem narkotyków i dopalaczy, akty wandalizmu).	Jakość nauczania w Zespole Szkół usytuowanych na terenie Podobszaru 2. Szerzyny może być traktowana jako znaczący potencjał tego terenu.
Obniżony poziom bezpieczeństwa w okolicy stawów i zakładu oczyszczania oraz centrum Szerzyn.	Potencjał rekreacyjny terenu stawów w północnej części Podobszaru.
Niekorzystne trendy w zakresie poziomu bezrobocia.	Potencjał wolnych przestrzeni na place, skwery etc. w centrum wsi.
Podobszar charakteryzują choroby i niesamodzielność związana z wiekiem oraz choroby o podłożu psychicznym. Wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz opiekę psychiatryczną.	Niewykorzystany potencjał obiektu usytuowanego w centralnej przestrzeni wsi (wchodzącego w skład zabudowań kościelnych) – budynek dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie.
Łatwy dostęp do używek i alkoholu.	
Niski poziom przedsiębiorczości oraz niekorzystne wskaźniki dynamiki zmian w lokalnej gospodarce.	
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Olszynka i przylegające do potoku Swoszowianka.	
Brak centralnych, zagospodarowanych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych mogących pełnić funkcje reprezentacyjne czy społeczne.	
Przestrzeń zdegradowana o wysokim potencjale	

rewitalizacyjnym - teren stawów usytuowanych w północnej części Podobszaru 2. Szerzyny. Teren obecnie zaniedbany, o niskiej estetyce, uznawany również za niebezpieczny.	
Budynek dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie, wchodzący w skład nieruchomości parafialnych (Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Szerzynie) - stan techniczny jest niezadawalający.	
Zły stan ścian zewnętrznych i dachu budynku mieszczącego siedzibę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szerzynie.	
Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczącej np. skutków spalania śmieci.	

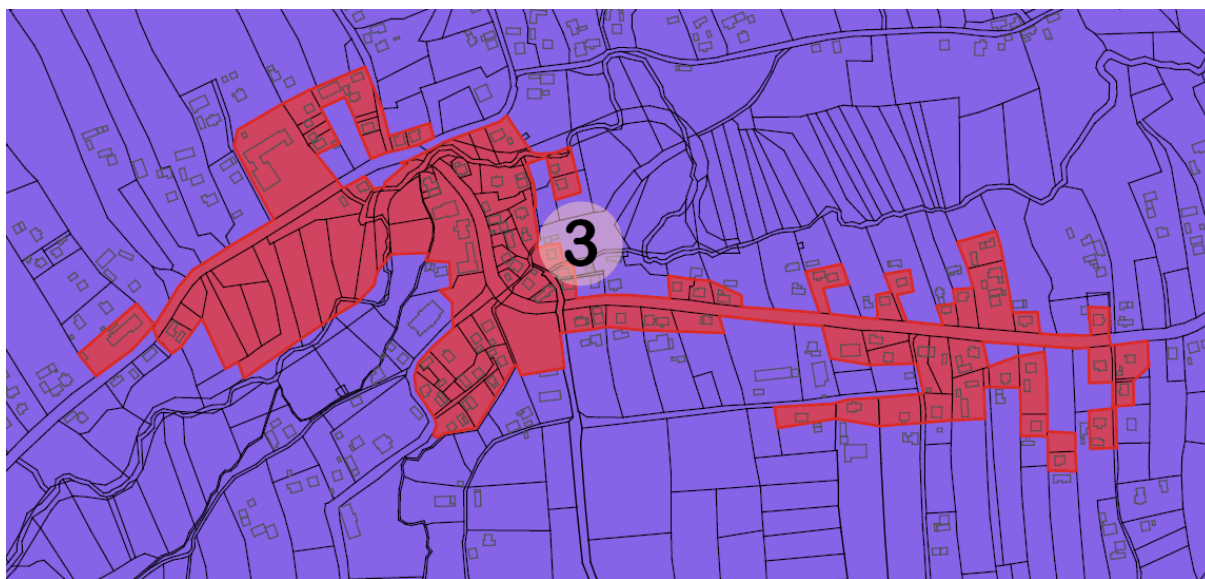
Podobszar 3. Ołpiny

Sfera społeczna

Ołpiny są najstarszą i największą wsią gminy Szerzyny, której historia sięga 1288 r., kiedy pojawiła się pierwsza wzmianka o Ołpinach jako o wsi klasztoru benedyktynów tynieckich. W pierwszych dekadach XX wieku Ołpiny, z racji dużych rozmiarów oraz dość licznej społeczności żydowskiej, uchodziły za miasteczko. Po II wojnie światowej Ołpiny stały się siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej, do gminy Szerzyny włączone zostały w 1973 r. Historia Ołpin widoczna jest m.in. w stosunkowo zwartej zabudowie centrum oraz wysokiej aktywności społeczności lokalnej.

Podobszar rewitalizacji wyznaczony w sołectwie Ołpiny (Podobszar 3. Ołpiny) obejmuje centrum wsi wraz z zabudowaniami i zamieszkałymi nieruchomościami usytuowanymi wzdłuż drogi powiatowej nr 1387K. W ramach Podobszaru znajdują się takie instytucje jak Zespół Szkół w Ołpinach, Wiejski Dom Kultury, Publiczne Przedszkole, Ochotnicza Straż Pożarna oraz budynek byłego żeńskiego Klasztoru św. Dominika w Ołpinach (najdalej wysunięty na zachód odcinek obszaru rewitalizacji).

Mapa 6. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 3. Ołpiny.

Źródło: opracowanie własne

Miejscowość Ołpiny zamieszkuje łącznie 2357 osób (29% ludności gminy Szerzyny), natomiast w Podobszarze rewitalizacji 3. Ołpiny są to 262 osoby. Ołpiny na przestrzeni lat 2011 – 2016 notują najwyższy w gminie spadek liczby mieszkańców. Liczba ludności wsi zmniejszyła się o 2,88%, podczas gdy w gminie był to średnio ubytek o 1,96%. Dodatkowo, miejscowość odznacza się także największym spadkiem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (lata 2010 – 2014).

Tabela 18. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 3. Ołpiny na tle gminy Szerzyny (stan na 2016 rok).

Nazwa jednostki	Liczba mieszkańców [os.]	Odsetek liczby mieszkańców gminy	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni gminy
Podobszar 3. Ołpiny	262	3,26%	13,74	0,17%
Gmina Szerzyny	8021	100%	8198	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

Tabela 19. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Ołpiny oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.

Sołectwo/gmina	2010 [%]			2014 [%]			Zmiana [p.p.]		
	WPR ¹	WP	WPO	WPR	WP	WPO	WPR	WP	WPO
Ołpiny	22,1	62,1	15,8	20,0	64,2	15,8	-2,1	2,1	0,0
Gmina Szerzyny	21,8	61,7	16,5	20,4	62,8	16,6	-1,4	1,1	0,1

¹ WPR – wiek przedprodukcyjny, WP – wiek produkcyjny, WPO – wiek poprodukcyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LPR Szerzyny 2015.

Podobszar 3. Ołpiny charakteryzuje się obniżonymi wskaźnikami bezpieczeństwa. Zgodnie ze statystykami Komisariatu Policji w Tuchowie, sołectwo Ołpiny oznacza się wyższym niż przeciętnie wskaźnikiem przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wśród najczęstszych w Ołpinach przyczyn interwencji służb porządkowych należy wskazać kradzieże i naruszenia nietykalności osobistej (blisko 40% wszystkich tego typu zgłoszeń w gminie) oraz przestępstwa (co 3 przestępstwo odnotowane w gminie Szerzyny miało miejsce w Ołpinach). W Podobszarze 3. Ołpiny koncentruje się znacząca część tych wydarzeń – jest to aż 41% notowanej w sołectwie liczby wykroczeń. Jak wskazują respondenci przeprowadzonych badań społecznych, za najbardziej niebezpieczne uchodzą okolice przystanku i sklepów w centrum Ołpin (Podobszar 3). Wiąże się to ze zjawiskiem spożywania alkoholu w miejscach publicznych, które koncentruje się właśnie we wspomnianych lokalizacjach. Tereny najbardziej narażone na te zjawiska (przystanek, teren za sklepem) przejawiają równocześnie objawy zdegradowania – są przede wszystkim zaśmiecone i brudne, co może dodatkowo przyczyniać się do powstawania negatywnych zachowań społecznych, w tym zachowań patologicznych.

W Podobszarze 3. Ołpiny działa Zespół Szkół w Ołpinach obejmujący szkołę podstawową oraz gimnazjum. Wyniki osiągane przez uczniów obu placówek są zróżnicowane. Uczniowie szkoły podstawowej w efekcie sprawdzianu po VI klasie uzyskali wyniki zdecydowanie niższe niż średnie dla gminy Szerzyny (50% w stosunku do 63%). Gimnazjaliści natomiast, zarówno w części humanistycznej jak i matematyczno – przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego poradzi sobie lepiej niż wskazują przeciętne wyniki dla gminy. W części humanistycznej uzyskali wynik o blisko 2 punkty procentowe, a w części matematyczno – przyrodniczej o 1 p.p. wyższe niż średnie gminne.

Tym samym, ofertę i jakość nauczania w ołpińskim gimnazjum traktować można jako potencjał tego Podobszaru rewitalizacji.

Tabela 20. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 3. Ołpiny i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.

Lokalizacja szkoły	Sprawdzian po VI klasie szkoły podstawowej [%]	Egzamin gimnazjalny - część humanistyczna [%]	Egzamin gimnazjalny - część matematyczno-przyrodnicza [%]
Zespół Szkół w Ołpinach (Podobszar 3. Ołpiny)	50	65,5	53,5
Gmina – średnie wyniki	63	63,7	52,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Kolejnym, istotnym potencjałem Podobszaru 3. Ołpiny jest wysoka aktywność lokalnej społeczności. Jak podkreśla respondent wywiadu grupowego: „społeczność ołpińska była ośrodkiem, gdzie coś zawsze się tworzyło, również w tych tak zwanych dawnych czynach społecznych. Coś chcieli zawsze mieć i dalej chyba tak jest. [...] Ołpiny zawsze były ośrodkiem, gdzie dużo rzeczy się działo i tworzyło się, mają bardzo duże tradycje wspólnych działań i więzi lokalnych sięgające do okresu międzywojennego. Do tej pory Ołpinianie chcą działać i integrować się, dość szybko mobilizują się do działań” (FGI – wywiad grupowy). Potwierdzają to statystyki obrazujące udział w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym, które sytuują Ołpiny każdorazowo powyżej wyników średniogminnych.

Tabela 21. Wskaźniki aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców sołectwa Ołpiny i gminy Szerzyny (stan na 2015 r.).

Sołectwo / gmina	Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2015 roku	Liczba korzystających z zajęć w świetlicy domu kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	Liczba NGOs w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku
Ołpiny	53,99%	33	0,17
Gmina Szerzyny	47,48%	23	0,15

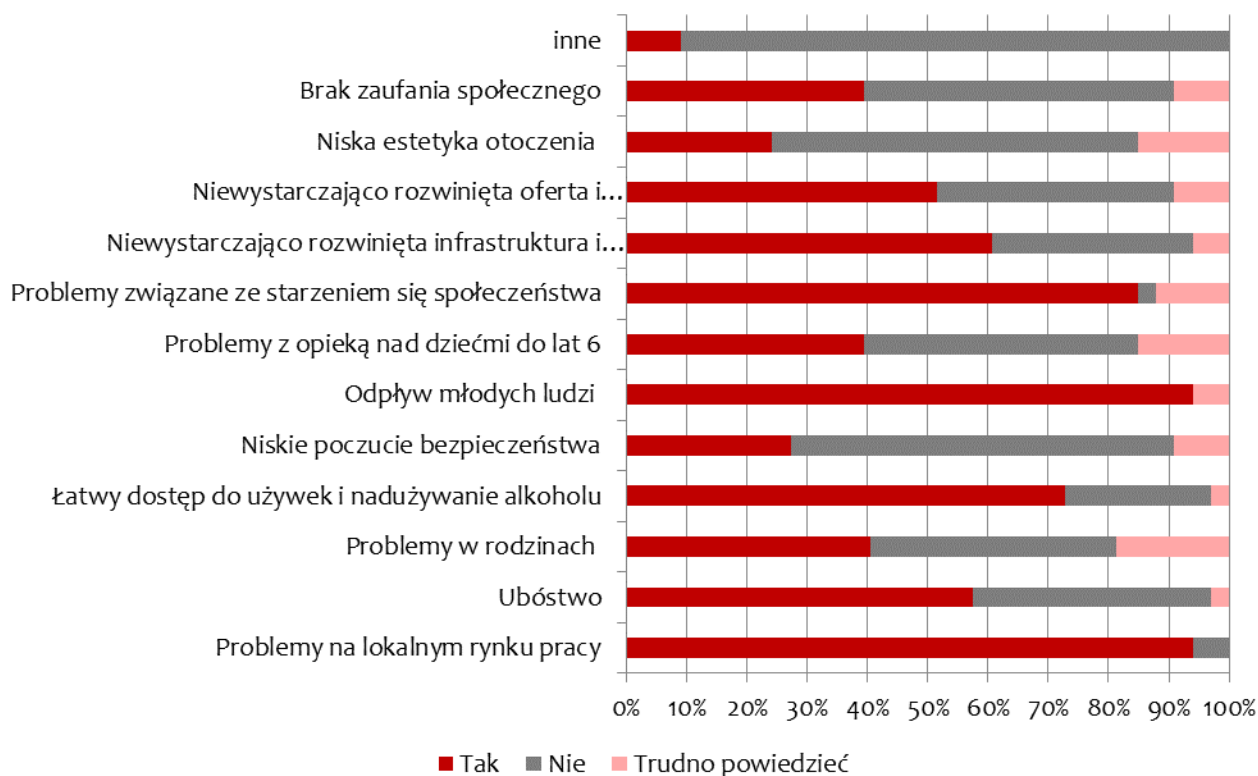
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny.

Podobszar 3. Ołpiny odznacza się ponadto na tle gminy wyższym odsetkiem liczby osób objętych pomocą społeczną (5,3 w stosunku do 4,9%), a w opinii przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest to obszar szczególnej koncentracji problemu niepełnosprawności wśród dzieci i dorosłych. „Na terenie Ołpin do bardzo częstych przyczyn korzystania z pomocy społecznej należy choroba, niepełnosprawność i choroba dzieci. Jest tu dużo rent socjalnych i dzieci chorych od urodzenia i z wypadków niepełnosprawnych. Samych dzieci z 30 bym szybko naliczyła” (IDI z przedstawicielką GOPS).

Z uzyskanych dla Podobszaru 3. Ołpiny wyników ankiety przeprowadzonej w formie sondażu wśród mieszkańców wynika, że 97% respondentów uważa, iż centralna przestrzeń Ołpin powinna zostać objęta rewitalizacją. Wśród problemów dostrzeganych przez ankietowanych na tym

Podobszarze należy wskazać: problemy na lokalnym rynku pracy, odpływ młodych ludzi, ale także problemy i potrzeby związane ze starzeniem się społeczeństwa czy łatwy dostęp do używek i problemy uzależnień.

Wykres 3. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 3. Ołpiny w deklaracjach badanych [N=33].

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI na próbie 100 mieszkańców gminy Szerzyny, badanie zrealizowane w okresie 24.01-07.02.2017 r.

Pozostałe sfery (gospodarcza, techniczna, środowiskowa i przestrzenno – funkcjonalna)

Podobszar 3. Ołpiny boryka się przede wszystkim z problemami identyfikowanymi w sferze gospodarczej i środowiskowej, a wizja lokalna terenu pozwoliła na zidentyfikowanie także problemów w sferze technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej.

W sferze gospodarczej Ołpiny charakteryzują niekorzystne wskaźniki zarówno w odniesieniu do poziomu przedsiębiorczości jak i dynamiki rozwoju lokalnej gospodarki. Zdaniem lokalnych ekspertów sytuacja ta jest analogiczna w granicach Podobszaru rewitalizacji 3. Ołpiny.

Tabela 22. Wskaźniki sfery gospodarczej dla sołectwa Ołpiny i gminy Szerzyny.

Sołectwo/gmina	Sfera gospodarcza		
	Liczba podmiotów ujętych w CEDG na 1000 mieszkańców w roku 2015	Przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2011-2015	Przyrost podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym w latach 2011- 2015
Ołpiny	30	-2,9%	-0,7
Gmina Szerzyny	44	0,7%	-0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Szerzyny oraz BDL GUS.

Analizując sferę środowiskową w Podobszarze 3. Ołpiny odnotowuje się zwiększenia średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM₁₀, ze względu na bardziej zagęszczoną w centrum wsi zabudowę jednorodziną. Zabudowa ta wyposażona jest w indywidualne systemy ogrzewania, co jest powodem niskiej emisji, szczególnie w sezonie zimowym. Jakość gleb Podobszaru 3. Ołpiny określona została jako pogorszona ze względu na odczyn kwaśny oraz niską zawartość składników pokarmowych, a także fosforu i potasu. W porównaniu do innych sołectw, w Ołpinach jakość wód jest stosunkowo dobra, jednak istnieje zagrożenie jej zanieczyszczenia poprzez spływ z terenów rolniczych, gdzie ze względu na niską przydatność rolniczą gleb, na dużą skalę stosowane są sztuczne nawozy. Ponadto, przez Podobszar 3. Ołpiny przepływa potok Olszynka wzdłuż którego, również w ramach Podobszaru istnieją tereny zalewowe, na których występuje zagrożenie powodziowe. W okresie intensywnych opadów deszczu czy też intensywnego topnienia śniegu obserwuje się coroczne okresowe zalewanie przyległych do koryta rzeki Olszynka terenów łąk.

W sferze technicznej na Podobszarze rewitalizacji zidentyfikowano dwa kluczowe obiekty wymagające podjęcia pilnych działań rewitalizacyjnych. Pierwszym z nich jest wiata przystankowa usytuowana w centrum Podobszaru 3. Ołpiny (zdjęcia 11-12). Wiata jest obiektem zdegradowanym, będącym przestrzenią zachowań patologicznych (wandalizm, używki, alkohol). Z uwagi na swoje usytuowanie (centralna przestrzeń całego sołectwa oraz Podobszaru 3. Ołpiny) jej niskie walory estetyczne rzutują bezpośrednio na odbiór całego centrum i znaczące obniżenie jego jakości. Tego typu zaniedbany obiekt „zachęca” niejako do kontynuacji negatywnych zachowań społecznych, w tym zachowań patologicznych. Drugim obiektem kluczowym dla Podobszaru 3. Ołpiny znajdującym się w stanie technicznym wymagającym pilnej interwencji w celu zapobiegnięcia dalszej degradacji jest dawny Klasztor Sióstr Dominikanek w Ołpinach (zdjęcie 13). Obecny stan techniczny budynku jest zły - obiekt jest zawilgocony, posiada ubytki w elewacji, wymaga prac remontowych zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz. Jest to obiekt niezwykle istotny dla lokalnej społeczności, z którym wiąże się lokalna historia, mającym znaczenie sentymentalne i budującym tożsamość lokalną miejsca. W tym kontekście budynek ten niesie za sobą istotny potencjał do wykorzystania, dając przestrzeń dla zagospodarowania go pod istniejące lokalne potrzeby społeczne.

W sferze funkcjonalno – przestrzennej warto zwrócić uwagę na usytuowany w centralnej części sołectwa i Podobszaru 3. Ołpiny otwarty teren zielony wraz z boiskiem (zdjęcie 14). Jest to obecnie przestrzeń o niskiej wartości estetycznej, charakteryzująca się brakiem jasnych stref

wydzielonych dla funkcji sportowych, rekreacyjnych, zapewniających regularne i bezpieczne użytkowanie terenu. Ponadto, jest to teren narażony na ryzyko podtopień, wymagający zabezpieczenia od strony środowiskowej. Usytuowanie i dotychczasowe użytkowanie terenu jako miejsca sportu i rekreacji stanowi o jego potencjale odpowiadającym na istniejące w Podobszarze i sołectwie potrzeby związane z rozwojem oferty czasu wolnego.

Zdjęcie 11-12. Podobszar 3. Ołpiny – przystanek w centrum Ołpin.

- Zdegradowany przystanek o niskiej estetyce obniżający jakość przestrzeni centralnej, otoczonej kluczowymi obiektami lokalnymi.
- Obiekt zaniedbany, zaśmiecony, nie spełniający swoich funkcji.
- Przestrzeń przyczyniająca się do powstawania negatywnych zachowań społecznych, w tym zachowań patologicznych.

Zdjęcie 13. Podobszar 3. Ołpiny – dawny Klasztor Sióstr Dominikanek w Ołpinach.

- Niewykorzystany potencjał obiektu o znaczących walorach architektonicznych.
- Zły stan techniczny obiektu (zawilgocenie, ubytki w elewacji).

Zdjęcie 14. Podobszar 3. Ołpiny – otwarty teren zielony wraz z boiskiem Lokalnego Klubu Sportowego w Ołpinach.

- Niska wartość estetyczna obszaru: nieuporządkowana zieleń, tereny zaśmiecone;
- Brak jasnych stref wydzielonych dla funkcji sportowych, rekreacyjnych, zapewniających regularne i bezpieczne użytkowanie terenu.

Podsumowanie

Kluczowe problemy Podobszaru 3. Ołpiny	Kluczowe potencjały Podobszaru 3. Ołpiny
Istotny ubytek liczby mieszkańców.	Oferta i jakość nauczania w ołpińskim gimnazjum.
Obniżone wskaźniki bezpieczeństwa. Wyższy niż przeciętnie wskaźnik przestępstw i wykroczeń. Za najbardziej niebezpieczne uchodzą okolice przystanku i sklepów w centrum.	Wysoka aktywność lokalnej społeczności (zaangażowanie w życie publiczne, społeczne).
Problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych, które koncentruje się we ww. miejscach uchodzących za mniej bezpieczne.	Niewykorzystany potencjał obiektu dawnego Klasztoru Sióstr Dominikanek o znaczących walorach architektonicznych.
Brak dostatecznie ciekawej oferty kulturalnej.	Otwarty teren zielony wraz z boiskiem Lokalnego Klubu Sportowego – potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjno – sportowych.
Obszar szczególnej koncentracji problemu niepełnosprawności wśród dzieci i dorosłych.	Dostępność terenów do zagospodarowania pod skwery, place oraz pod ścieżki rowerowe czy

	narciarstwo biegowe w okresie zimowym jako potencjał ro rozwoju oferty rekreacyjno-sportowej.
Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (opieka, spędzanie czasu wolnego).	
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Olszynka.	
Brak jasnych stref wydzielonych dla funkcji sportowych, rekreacyjnych, zapewniających regularnej i bezpiecznej użytkowanie terenu.	

4. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

4.1. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Proces rewitalizacji w Gminie Szerzyny przyczynił się do społeczno-gospodarczego ożywienia obszaru rewitalizacji oraz do znaczącej poprawy jakości życia jego mieszkańców.

W efekcie działań rewitalizacyjnych nastąpiło wzmocnienie lokalnej wspólnoty oraz wzrost społeczno-kulturalnej aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Było to możliwe zarówno dzięki utworzeniu odpowiedniej infrastruktury spędzania czasu wolnego, jak i rozbudowaniu oferty kulturalnej istniejących instytucji (domów kultury, świetlic wiejskich) z uwzględnieniem potrzeb różnych grup odbiorców – zarówno młodzieży, jak i seniorów. Zapewnienie przestrzeni na spotkania czy niesformalizowane spędzanie czasu wolnego, dało szansę na rozwój oddolnych inicjatyw lokalnych oraz wzmocniło integrację sąsiedzką.

Spadek liczby wykroczeń stwarzających zagrożenie w przestrzeni publicznej m.in. incydentów pod wpływem alkoholu czy aktów wandalizmu, przyczynił się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa użytkowników terenu rewitalizowanego. Wyprowadzenie z kryzysów w sferze społecznej nastąpiło także w wyniku wdrażania programów przeciwdziałania uzależnieniom i profilaktyki antyuzależnieniowej prowadzonej ze szczególnym akcentem na grupy zagrożone uzależnieniem – w tym młodzież.

Zadbana, bezpieczna i przyjazna przestrzeń centralna obszaru rewitalizacji stanowi doskonałe miejsce wspólnego wypoczynku. Mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny na świeżym powietrzu, co jednocześnie sprzyja lokalnej integracji. Atrakcyjna przestrzeń publiczna budzi w mieszkańcach gminy poczucie dumy, a w połączeniu z odpowiednią infrastrukturą i ofertą stanowi atrakcyjną propozycję wypoczynkową przyciągającą także przyjezdnych.

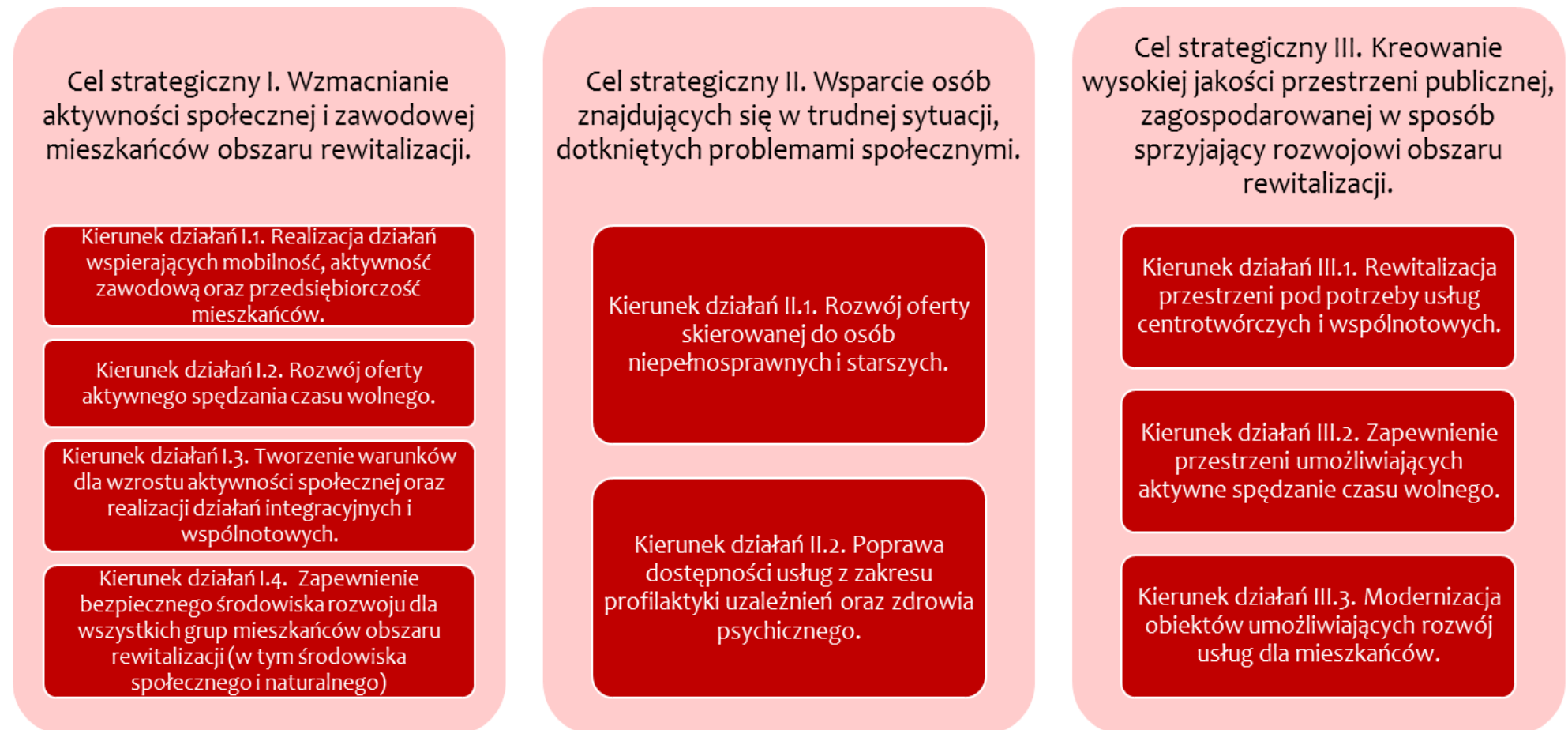
Wzrosła jakość życia seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji, a to dzięki działaniom uwzględniającym postępujące procesy starzenia się lokalnego społeczeństwa m.in. utworzeniu instytucji realizującej profesjonalne usługi wspierające oraz rozwinięciu oferty spędzania czasu wolnego.

Działania ukierunkowane na wspieranie mobilności oraz aktywizację zawodową przełamały postawy bezradności wcześniej obecne wśród mieszkańców obszaru oraz doprowadziły się do poprawy lokalnej sytuacji w zakresie bezrobocia. Dzięki wzmocnieniu postaw przedsiębiorczych mieszkańcy podejmują inicjatywy gospodarcze, również o charakterze turystyczno-rekreacyjnym, wykorzystując tym samym lokalne potencjały Gminy Szerzyny. W efekcie mieszkańcy przyczyniają się do gospodarczego rozwoju obszaru rewitalizacji.

4.2. Cel główny, cele strategiczne i kierunki działań

Główny cel rewitalizacji w gminie Szerzyny stanowi ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oparte na wzmacnianiu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, wykorzystaniu lokalnych potencjałów oraz ograniczeniu problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. W procesie rewitalizacji ważne miejsce zajmuje także integracja sąsiedzka i wspólnotowa możliwa m.in. poprzez tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

Rysunek 1. Cele strategiczne i kierunki działań.

4.3. Wskaźniki realizacji celów Programu

Poniżej przedstawiono wskaźniki pozwalające na monitorowanie stopnia osiągnięcia celów strategicznych określonych dla Gminnego Programu Rewitalizacji. Tam gdzie było to możliwe dla poszczególnych wskaźników uwzględniono wartość wyjściową/bazową (stan na 2016 r.) oraz wartość docelową (stan na 2021 r., po zakończeniu wdrażania GPR). Pomiar wskaźników rezultatu dokonywany jest corocznie, w ramach procedury stałego monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji (sprawozdawczość roczna). Z kolei pomiar wskaźników oddziaływania będzie miał miejsce jednorazowo, w I kwartale 2021 r. w ramach ewaluacji ex post prowadzonej po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 23. Wskaźniki realizacji celów Programu.

Cele strategiczne	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło	Oczekiwana tendencja	Wartość bazowa (rok 2016)	Wartość docelowa (rok 2021)	Częstotliwość pomiaru
Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób objętych działaniami z zakresu aktywizacji zawodowej i wzmacniania indywidualnej przedsiębiorczości	UG Szerzyny	↗	0	25	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób objętych działaniami z zakresu edukacji ekologicznej	UG Szerzyny	↗	0	200	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Liczba seniorów korzystających z oferty kulturalnej	GCKiCz Szerzyny	Wzrost o 15%	-	-	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Liczba młodzieży korzystającej z oferty kulturalnej	GCKiCz Szerzyny	Wzrost o 15%	-	-	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Liczba nowo-wykształconych Liderów Lokalnych	GCKiCz Szerzyny	↗	0	2	Corocznie
	Wskaźnik oddziaływania	Liczba zrealizowanych oddolnych inicjatyw lokalnych	GCKiCz Szerzyny	Wzrost o 50%	-	-	I kwartał 2021
	Wskaźnik oddziaływania	Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców	BDL GUS	Trend wzrostowy ↗	-	-	I kwartał 2021
	Wskaźnik oddziaływania	Odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	PUP Tarnów	Trend spadkowy ↘	-	-	I kwartał 2021
Cel strategiczny II. Wsparcie osób	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem opiekuńczym i/lub	GOPS Szerzyny	↗	0	30	Corocznie

znajdujących się w trudnej sytuacji, dotkniętych problemami społecznymi.		korzystających z oferty zagospodarowania czasu wolnego					
	Wskaźnik rezultatu	Liczba osób objętych działaniami z zakresu profilaktyki uzależnieniowej	UG Szerzyny	↗	0	50	Corocznie
	Wskaźnik oddziaływania	Liczba osób uzależnionych korzystających ze wsparcia jednostek pomocy społecznej oraz wyspecjalizowanych organizacji działających na terenie gminy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	GOPS Szerzyny	Trend spadkowy ↘	-	-	I kwartał 2021
Cel strategiczny III. Kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, zagospodarowanej w sposób sprzyjający rozwojowi obszaru rewitalizacji.	Wskaźnik rezultatu	Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego.	UG Szerzyny	↗	0	3,8 ha	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych działaniami modernizacyjnymi.	UG Szerzyny	↗	0	2	Corocznie
	Wskaźnik rezultatu	Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni centralnych.	UG Szerzyny	↗	0	0,2 ha	Corocznie
	Wskaźnik oddziaływania	Liczba wydarzeń i imprez zorganizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń publiczną.	GCKiCz Szerzyny	↗	0	5	I kwartał 2021
	Wskaźnik oddziaływania	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń i infrastrukturę.	UG Szerzyny	↗	0	5	I kwartał 2021

Źródło: opracowanie własne.

4.4. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Gminy Szerzyny

Powiązanie GPR ze Strategią Rozwoju Gminy Szerzyny

Gmina Szerzyny nie posiada aktualnego dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Szerzyny. Ostatni dokument pn. „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Szerzyny na lata 2007-2013” obejmował wskazany w tytule czasokres. Gmina Szerzyny, po 2013 roku nie podjęła prac nad nowym dokumentem i nie dysponuje projektem Strategii do której można odwołać się w niniejszym Programie.

Pomimo to, Gmina Szerzyny deklaruje, iż w procesie przygotowania nowego dokumentu Strategii rozwoju pod uwagę zostaną wzięte zapisy niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji celem zapewnienia spójności obu dokumentów.

Powiązanie GPR ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szerzyny na lata 2014 - 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szerzyny określa trzy obszary, w których przedstawia najważniejsze działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych. Gminny Program Rewitalizacji nawiązuje do poniższych obszarów:

- Obszar: Integracja Społeczności Lokalnej
Gminny Program Rewitalizacji wykazuje spójność w tym zakresie w następujących miejscach:
 - a. Kierunek działań I.1. „Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców” w GPR wpisuje się w cel strategiczny 1. „Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz inicjatyw oddolnych” w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Kierunek I.1. w GPR szczególnie silnie związany jest z celem operacyjnym: „Podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców” zawartym w Strategii;
 - b. Kierunek działań I.3. „Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych” przedstawiony w GPR wiąże się również z celem strategicznym 1. „Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz inicjatyw oddolnych” zawartym w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w szczególności z celem operacyjnym „Wzmocnienie więzi społecznych”.
- Obszar: Pomoc społeczna, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo
Gminny Program Rewitalizacji wykazuje spójność w tym zakresie w następujących punktach:
 - a. Kierunek działań II.1. „Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych” przedstawiony w GPR wpisuje się w cel strategiczny 3. „Stały wzrost jakości świadczonej opieki zdrowotnej” w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
 - b. Kierunek działań II.2. „Poprawa dostępności usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego” w GPR wpisuje się w cele strategiczne 2. „Wspieranie rozwoju rodziny i przeciwdziałanie uzależnieniom” oraz 3. „Stały wzrost jakości świadczonej opieki zdrowotnej” zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;

- c. Kierunek działań I.4. „Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego)” ujęty w GPR wpisuje się w cel strategiczny 4. „Wzrost bezpieczeństwa publicznego” w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
 - d. Kierunek działań III.3. „Modernizacja obiektów umożliwiających rozwój usług dla mieszkańców” przedstawiony w GPR wpisuje się w cel strategiczny 2. „Wspieranie rozwoju rodziny i przeciwdziałanie uzależnieniom” przedstawionym w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Między innymi wiąże się to z kierunkiem działania: „Utworzenie świetlicy lub wydłużenie czasu pracy świetlic szkolnych, w których dzieci mogłyby spędzać czas wolny po skończeniu zajęć w szkole”.
- Obszar: Edukacja, kultura, sport i turystyka
- a. Kierunek działań I.2. „Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego” oraz Kierunek działań III.2. „Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego” przedstawione w GPR wpisują się w cel strategiczny 2. „Rozwój sportu i turystyki” w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
 - b. Kierunek działań III.3. „Modernizacja obiektów umożliwiających rozwój usług dla mieszkańców” przedstawiony w GPR wpisuje się w założenia celu strategicznego 1. „Podniesienie poziomu edukacji i kultury” w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Szczegółowo przedstawia to cel operacyjny: „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów”, który przewiduje takie działania jak: budowa przedszkola w Szerzynch wraz ze żłobkiem, remont przedszkola w Ołpinach, doposażenie placu zabaw, remont klatki schodowej wejściowej oraz budowa chodnika koło tego przedszkola.

Oba dokumenty zwracają uwagę na konieczność inwestycji w kapitał ludzki, aktywizację zawodową mieszkańców i poprawę edukacji, co w ostateczności przekłada się na wzrost szans na rynku pracy. Działania przedstawione w dokumentach są ukierunkowane na rozwiązywanie bieżących problemów społeczeństwa związanych z poprawą bezpieczeństwa i profilaktyką uzależnień w gminie oraz rozwojem obszaru poprzez polepszenie oferty kulturalnej, sportowej i turystycznej. Zapisy zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji wpisują się w cele zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poszerzają je i doprecyzowują działania. Tym samym GPR wykazuje się spójnością i kontynuacją logiczną zapisów strategicznych przyjętych na poziomie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Szerzyny.

Powiązanie GPR z kierunkami rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny określonymi w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny”

Celem strategicznym przedstawionym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny jest „Trwały i zrównoważony rozwój, dla zachowania stabilności demograficznej dzięki podwyższaniu poziomu życia mieszkańców przy priorytecie ochrony walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu gminy”. Realizacja celu strategicznego jest zależna od działań jakie zostaną podjęte w kierunkach podanych w Studium. GPR wykazuje spójność z następującymi Kierunkami i Priorytetami rozwoju Studium:

- Kierunek 1. Poszukiwanie i ugruntowanie podstaw ekonomicznych bytu mieszkańców poprzez właściwą organizację przekształceń w rolnictwie, oraz koncentrację procesów inwestycyjnych w sferze produkcyjnej i osiedleńczej, w tym wielofunkcyjny rozwój wsi oparty na zasadach rozwoju zrównoważonego i przy wykorzystaniu szczególnych walorów przyrodniczych gminy:
 - a. Kierunek działań I.1. „Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców” przedstawiony w GPR wpisuje się w założenia Kierunku nr 1 zawartego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to Priorytetu 1b. Przemysł i usługi – „Promocja rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, wykorzystujących lokalny potencjał i ukierunkowanie na kształtowanie wielofunkcyjnego profilu gospodarczego gminy”;
 - b. Kierunek działań I.2. „Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego” zawarty w GPR wpisuje się w założenia Kierunku nr 1 zawartego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to Priorytetu 1d. Turystyka – „Promocja turystyki i budowy urządzeń turystycznych, rekreacyjnych i sportowych”. Dotyczy to głównie działań polegających na: zagospodarowaniu dla celów rekreacji terenów wyłączonych z produkcji rolnej, wspieraniu rozwoju budownictwa letniskowego, utworzeniu systemu ścieżek rowerowych, rozwoju bazy noclegowej w oparciu o kwatery prywatne;
 - c. Kierunek działań III.2. „Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego” zawarty w GPR, podobnie jak wyżej Kierunek I.2., wpisuje się w założenia Priorytetu 1d. Turystyka przedstawionego w Studium.
- Kierunek 2: Rozbudowa infrastruktury technicznej i społecznej, umożliwiającej właściwe funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, oraz sprzyjającej podnoszeniu atrakcyjności życia i inwestowania w gminie, w tym poprawę w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami:
 - a. Kierunek działań I.1. „Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców” zawarty w GPR wpisuje się w założenia Priorytetu „Rozbudowa infrastruktury technicznej, z uwzględnieniem kierunków rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz małych i średnich przedsiębiorstw” przedstawionego w Studium.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji wpisują się w dwa z trzech, przedstawionych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, kierunków działań. Oba dokumenty wykazują konieczność podjęcia konkretnych zabiegów w kwestii rozwoju lokalnego rynku pracy poprzez wspomaganie małych przedsiębiorstw i wzrost aktywności zawodowej samych mieszkańców. Ponadto dokumenty zwracają uwagę na walory krajobrazowe gminy, które należy wykorzystać do polepszenia oferty spędzania wolnego czasu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Wzajemne powiązania wzmacniają szanse na realizację przedsięwzięć kluczowych, służących poprawie jakości życia mieszkańców. GPR wykazuje się spójnością i kontynuacją logiczną przyjętych zapisów na poziomie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny.

5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W niniejszym rozdziale znalazły się zadania, które mają na celu przeciwdziałaniu zdiagnozowanym problemom na obszarze rewitalizacji gminy Szerzyny. Zadania te są pokłosiem: spotkania warsztatowego, konsultacji z lokalnymi ekspertami oraz badań społecznych, w tym działań ukierunkowanych na stworzenie „Banku pomysłów”, w tym ankiety internetowej (CAWI) skierowanej do młodzieży gminy Szerzyny i Kuponu dla seniorów (ankieta papierowa ukierunkowana na identyfikację działań pożądanych w obszarze rewitalizacji). Z uwagi na konieczność dokonania priorytetyzacji i wskazania zadań kluczowych w kontekście zidentyfikowanych problemów i potrzeb oraz możliwych do realizacji wyznaczonym dla Programu czasokresie (lata 2016 – 2020) wszystkie projekty podzielone zostały na dwie grupy: przedsięwzięcia podstawowe oraz pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Do grupy pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaliczono przedsięwzięcia zgłoszone w procesie prac nad Programem, w przypadku których nie uzyskano, w momencie prac nad dokumentem, potwierdzenia gotowości do ich realizacji przez działające w gminie instytucje i podmioty.

5.1. Przedsięwzięcia podstawowe

Podobszar 1. Cermna
Zadanie 1.1. Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej
Zadanie 1.2. Akademia Liderów Lokalnych w Cermnej
Podobszar 2. Szerzyny
Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynie – rewitalizacja dawnego stawu rybnego
Podobszar 3. Ołpiny
Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne
Obszar rewitalizacji (wszystkie podobszary)
Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych
Zadanie 4.2. „Pomocna Dłoń” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny
Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy
Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów

Podobszar 1. Cermna**Zadanie 1.1.***Obszar rewitalizowany: Podobszar 1. Cermna**Tytuł zadania/projektu:***Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej***Opis zadania/projektu***Stan istniejący:**

Podobszar 1. Cermna boryka się z szeregiem problemów społecznych oraz niską jakością centralnej przestrzeni publicznej. Centrum odznacza się niską jakością zagospodarowania, brakuje w jego obrębie terenów wspierających integrację i wspólne spędzanie czasu wolnego, budujących poczucie dumy lokalnej. Z drugiej strony potencjałem możliwym do wykorzystania w odpowiedzi na tego typu braki może być teren obok Wiejskiego Domu Kultury w Cermnej, który pozostaje niezagospodarowany.

Koncepcja zadania:

Zagospodarowanie terenu przy Wiejskim Domu Kultury w Cermnej poprzez montaż małej architektury (ławki, altana, kosze na śmieci), ciągów pieszych i nasadzenia zieleni wokół budynku wraz z wyposażeniem budynku na cele spotkań lokalnej społeczności. Zadanie będzie realizowane w następującej sekwencji etapów:

Etap I Przygotowanie koncepcji zagospodarowania terenu obok Domu Kultury (we współpracy z Radą sołecką oraz mieszkańcami Cermnej).

Etap II Wybór wykonawcy prac.

Etap III Realizacja projektu.

Etap IV Odbiór prac i udostępnienie przestrzeni dla mieszkańców połączone z organizacją wydarzenia lokalnego (piknik dla mieszkańców).

Efekt zadania:

Stworzenie atrakcyjnej, zachęcającej do spotkań i bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz organizacji wydarzeń lokalnych przestrzeni publicznej zachęcającej do wzmacniania relacji sąsiedzkich.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych; III.1. Rewitalizacja przestrzeni pod potrzeby usług centrotwórczych i wspólnotowych.

Oddziaływania zadania/projektu ☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna	
Wskaźniki: – Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej. – Liczba zainstalowanych elementów małej architektury. – Powierzchnia nowych nasadzeń zieleni. Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.	
Lokalizacja zadania/projektu: Podobszar 1. Cermna, działka nr 921 i 927/3 (lokalizacja WDK)	
Odpowiedzialność do realizacji: Gmina Szerzyny	Szacunkowy termin realizacji: 2018 - 2020
Partnerzy w realizacji: Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa, Rada sołecka	Szacunkowy koszt: 500.000 zł

Zadanie 1.2.**Obszar rewitalizowany: Podobszar 1. Cermna***Tytuł zadania/projektu:***Akademia Liderów Lokalnych w Cermnej***Opis zadania/projektu***Stan istniejący:**

Podobszar 1. Cermna na tle wszystkich podobszarów rewitalizacji charakteryzuje się niskim poziomem aktywności społecznej mieszkańców. Dotyczy to zarówno uczestnictwa w wyborach, jak i uczestnictwem w lokalnych wydarzeniach i imprezach. Biorąc z kolei pod uwagę aktywność mierzoną zrzeszaniem się w różnego rodzaju grupy i organizacje, to Cermna na tym tle wypada również bardzo słabo – w miejscowości tej mieści się jedynie Ochotnicza Straż Pożarna. Powodem, pogłębiającym fakt niskiego poziomu aktywności i integracji mieszkańców, jest ulokowanie miejscowości z dala od większych ośrodków w idącym w parze brakiem przestrzeni spotkań, rekreacji. Zdaniem mieszkańców, jak i lokalnych ekspertów, znających specyfikę tego terenu, na terenie podobszaru jest niedostatek osób, które mogłyby animować lokalną społeczność i „pobudzać” ich do realizacji wspólnych przedsięwzięć czy uczestnictwa w ofercie kulturalnej.

Koncepcja zadania:

Koncepcja zadania zakłada uruchomienie działań zmierzających po pierwsze do wyłonienia i wykształcenia nowych animatorów lokalnych, po drugie do zwiększenia aktywności społeczno – kulturalnej mieszkańców Podobszaru. Zadanie będzie realizowane dwuetapowo:

Etap I. Zorganizowanie cyklu szkoleń/warsztatów dla mieszkańców i lokalnych organizacji (wybór instytucji szkoleniowej, promocja ALL, rekrutacja osób, opracowanie materiałów szkoleniowych, realizacja szkoleń/warsztatów). Uczestnicy szkolenia poszerzą swoją wiedzę o zagadnienia dotyczące m.in. metod angażowania społeczności lokalnych, komunikacji społecznej, dostępu do informacji publicznej, promocji inicjowanych wydarzeń, zarządzania grupą, a także nabeżdą umiejętności praktyczne w poszukiwaniu źródeł finansowania różnych działań i inicjatyw lokalnych.

Etap III. Organizowanie przedsięwzięć/wydarzeń o charakterze społecznym i kulturowym przy współudziale uczestników ALL na rzecz lokalnej społeczności. Liderzy wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności nabyte podczas szkolenia wykorzystają ją do realizacji lokalnych inicjatyw.

Podstawowym celem ALL będzie pobudzenie lokalnej społeczności do większej aktywności. Zadaniem Liderów Lokalnych będzie dostarczenie wsparcia dla mieszkańców, ale i organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które tego wsparcia potrzebują.

Efekt zadania:

Realizacja zadania przyczyni się do pobudzenia aktywności wśród lokalnej społeczności i zwiększenia integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji projektu wzmocni się potencjał mieszkańców, które otrzymają wsparcie lokalnych liderów gotowych rozwijać potencjał i specyficzne potrzeby społeczności.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunku działań: 1.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.

Oddziaływania zadania/projektu
☒ Sfera społeczna

☐ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna	
Wskaźniki: – Liczba uczestników Akademii Lokalnych Liderów; – Liczba zorganizowanych wydarzeń/inicjatyw przy współudziale liderów; – Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych wydarzeniach/inicjatywach. Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam, gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.	
Lokalizacja zadania/projektu: Wiejski Dom Kultury w Cermnej (Podobszar 1.Cermna) (działki nr: 921 i 927/3)	
Odpowiedzialność do realizacji: Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa	Szacunkowy termin realizacji: 2018-2020
Partnerzy w realizacji: Wiejski Dom Kultury w Cermnej Rada sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Cermnej Zespół Szkół w Cermnej	Szacunkowy koszt: 50.000 zł

Podobszar 2. Szerzyny**Zadanie 2.1.****Obszar rewitalizowany: Podobszar 2. Szerzyny****Tytuł zadania/projektu:****Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynie – rewitalizacja dawnego stawu rybnego****Opis zadania/projektu****Stan istniejący:**

Na terenie znajduje się obecnie staw rybnny, przylegający do drogi 978 i przez którą realizowany jest obecnie dostęp do terenu. Jest to teren obecnie zaniedbany, o niskiej estetyce, nieuporządkowanej zieleni, uznawany również za niebezpieczny (co wynika z przeprowadzonych w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji badań). Jego zagospodarowania na funkcje rekreacyjne może stanowić odpowiedź na zgłaszane przez mieszkańców Podobszaru problemy związane z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą i ofertą spędzania czasu wolnego.

Koncepcja zadania:

W ramach zadania planuje się rewitalizację dawnego stawu rybnego poprzez stworzenie w jego miejscu terenu rekreacyjnego o różnych funkcjach. Wokół zbiornika wodnego projektuje się m.in. nową plażę piaszczystą, plac zabaw dla najmłodszych, boisko do piłki plażowej siatkowej, obiekt sanitarny obsługujący strefę plażową, pole namiotowe, zespół czterech domków letniskowych, obiekt gastronomiczny, niewielki amfiteatr plenerowy a także punkt widokowy na wyspie. Całość oplata ścieżka pieszo-rowerowa z elementami pomostów drewnianych wychodzących nad lustro wody. Odwiedzający będą mogli również wypożyczać sprzęt wodny taki jak rowerki wodne, łódki czy kajaki. Planuje się stworzenie strzeżonego kąpieliska przy głównej plaży terenu rekreacyjnego. Teren objęty zagospodarowaniem będzie wyposażony w odpowiednie zaplecze parkingowe. Miejsca parkingowe zlokalizowano w pobliżu głównych bram wejściowych. Teren rekreacyjny nadzorowany, z określonymi godzinami otwarcia.

Teren rekreacyjny w przyszłości może stworzyć cały kompleks sportowo-wypoczynkowy w połączeniu z sąsiednim stadionem.

Działanie będzie realizowane w następujących etapach:

- I. Opracowanie dokumentacji projektowej (w tym projekty budowlane, zagospodarowania terenu, wykonawcze, kosztorys).
- II. Wybór Wykonawcy prac inwestycyjnych.
- III. Realizacja inwestycji.

IV. Odbiór inwestycji.

Gmina posiada opracowany Program Funkcjonalno-Użytkowy dla opisanego przedsięwzięcia.

Efekt zadania:

Efektom zadania będzie utworzenie w centralnej przestrzeni gminy atrakcyjnego terenu rekreacji i odpoczynku oferującego szereg form spędzania czasu wolnego. Realizacja zadania wpisuje się w zgłaszane przez mieszkańców Podobszaru rewitalizacji potrzeby związane z estetyką otoczenia oraz dostępnością do oferty czasu wolnego. Wdrożenie przedsięwzięcia pozwoli także na uruchomienie nowych działalności gospodarczych oraz stworzenie nowych miejsc pracy związanych z obsługą powstałej inwestycji (obiekt gastronomiczny, pole namiotowe, domki letniskowe). Rewitalizacja przestrzeni stawu zwiększy poziom bezpieczeństwa w tej części Podobszaru rewitalizacji oraz zwiększy potencjał turystyczny miejsca.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego; I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego); III.2. Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego.

Komplementarność międzyokresowa: „Poszerzenie oferty turystycznej poprzez uporządkowanie i zagospodarowanie placu pokościelnego w Szerzynch” (PROW 2007-2013).

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
- ☒ Sfera gospodarcza
- ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☐ Sfera środowiskowa
- ☒ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- powierzchnia terenu objętego przekształceniami;
- powierzchnia lustra wody zrekultywowanego stawu;
- liczba nowopowstałych obiektów;
- powierzchnia nowopowstałych obiektów;
- liczba podmiotów gospodarczych powstałych w oparciu o nową infrastrukturę rekreacyjną;
- liczba nowopowstałych miejsc pracy.

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.

Lokalizacja zadania/projektu:

Podobszar 2. Szerzyny, działki nr 980/5, 981/8, 979/1; 979/2; 979/6; 979/3; 979/9.

Odpowiedzialność do realizacji:

Gmina Szerzyny

Szacunkowy termin realizacji:

2018-2019

Partnerzy w realizacji:

-

Szacunkowy koszt:

7 000 000 zł

Podobszar 3. Ołpiny**Zadanie 3.1.***Obszar rewitalizowany: Podobszar 2. Ołpiny**Tytuł zadania/projektu:***Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne***Opis zadania/projektu***Stan istniejący:**

Nieruchomości gruntowa wraz z zabudowaniami byłego żeńskiego Klasztoru Sióstr Dominikanek w Ołpinach ufundowana została w 1888 r. przez Eufemię Rogawską, wdowę po zmarłym właścicielu Ołpin Karolu Rogawskim. W roku 1891 budynek przekazany został siostronom zakonnym ze Zgromadzenia Św. Dominika, które do drugiej połowy XX wieku prowadziły w nim szkołę. Od 2011 r. budynek jest niezamieszkały, a od lipca 2015 r. stanowi własność samorządu gminnego. Obecnie stan techniczny obiektu ulega stopniowej degradacji (duże zawilgocenie, ubytki w elewacji). Powierzchnia całkowita obiektu wynosi ok. 600 m² i obejmuje 17 pomieszczeń, w których mieściły się pokoje zakonne, jadalnia, zaplecza sanitarne, korytarze i kaplica.

Równocześnie budynek dawnego Klasztoru stanowi ważne miejsce na mapie Ołpin i Podobszaru rewitalizacji 3. i jest miejscem o dużym znaczeniu dla mieszkańców tego terenu. Istnieje szereg potrzeb lokalnych, dla których obiekt ten mógłby zostać wykorzystany z zachowaniem posiadanych walorów architektonicznych.

Koncepcja zadania:

Projekt zakłada modernizację budynku poklasztornego wraz z otoczeniem oraz przystosowanie go do pełnienia funkcji społecznych wpisujących się w potrzeby lokalnej społeczności. Wybór konkretnych funkcji zostanie dokonany w sposób partycypacyjny, z zaangażowaniem mieszkańców Ołpin, w ramach przygotowania do opracowania Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla przedsięwzięcia. Z propozycji zebranych podczas prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji warto wspomnieć takie funkcje jak: dzienny dom opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych czy przestrzeń kulturalna (np. galeria sztuki lokalnej).

Zdanie będzie realizowane w następującej sekwencji etapów:

Etap I Partycypacyjne wypracowanie zarysu koncepcji zagospodarowania zabudowań poklasztornych (warsztat z udziałem mieszkańców Ołpin ukierunkowany na wybór wiodących i uzupełniających funkcji zmodernizowanego obiektu).

Etap II Przygotowanie programu funkcjonalno – użytkowego dla obiektu z wykorzystaniem wyników etapu I.

Etap III Opracowanie dokumentacji projektowej (w tym projekty budowlane, zagospodarowania terenu, wykonawcze, kosztorys).

Etap IV Wybór wykonawcy prac inwestycyjnych.

Etap V Realizacja inwestycji.

Etap VI Odbiór inwestycji.

Efekt zadania:

Efektom zadania będzie zrewitalizowany budynek poklasztorny oferujący mieszkańcom Podobszaru i gminy zaplanowane, uzgodnione społecznie funkcje. Wykorzystany potencjał obiektu służyć będzie lokalnej społeczności odpowiadając na istniejące potrzeby społeczno – kulturalne oraz stanowił będzie miejsce reprezentacyjne, budujące tożsamość i dumę lokalną.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych; I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego); II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych; III.3. Modernizacja obiektów umożliwiających rozwój usług dla mieszkańców.

Komplementarność międzykresowa: „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę obiektów małej architektury oraz niezbędnej infrastruktury technicznej w miejscowości Ołpiny” (PROW 2007 -2013).

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
- ☐ Sfera gospodarcza
- ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☐ Sfera środowiskowa
- ☒ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- Liczba osób zaangażowanych w partycypacyjne wypracowanie zarysu koncepcji zagospodarowania zabudowań poklasztornych;
- Powierzchnia zmodernizowanego budynku;
- Liczba wyremontowanych pomieszczeń;
- Powierzchnia otoczenia zabudowań objęta działaniami rewitalizacyjnymi.

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.

Lokalizacja zadania/projektu:

Podobszar 2. Ołpiny, działka nr 567/11.

Odpowiedzialność do realizacji: Gmina Szerzyny	Szacunkowy termin realizacji: 2019-2020
Partnerzy w realizacji: Rada sołecka	Szacunkowy koszt: 7.000.000 zł

Obszar rewitalizacji (wszystkie podobszary)**Zadanie 4.1.****Obszar rewitalizowany: Podobszar 1. Cermna, Podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny**

Tytuł zadania/projektu:

Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych

Opis zadania/projektu

Stan istniejący:

Jednym ze zdiagnozowanych problemów społecznych, obserwowanym na terenie obszaru rewitalizacji, jest problem uzależnień. Jak się okazuje, dotyczy on coraz częściej młodszych przedstawicieli lokalnej społeczności, co z jednej strony może mieć związek z łatwą dostępnością do używek, z drugiej natomiast z widocznością na objętym rewitalizacją terenie negatywnych wzorców postaw - osób spożywających alkohol w przestrzeni publicznej (sklepy, przystanki, itp.).

W trakcie prowadzonych spotkań konsultacyjnych oraz badań z mieszkańcami obszaru rewitalizacji wskazywano, że istotnym problemem społecznym, który należy poruszyć projektując działania rewitalizacyjne jest łatwy dostęp do używek i nadużywanie alkoholu. Zdaniem lokalnych ekspertów, problem ten bywa dziedziczony i często dotyka osób bezrobotnych, korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej. Jak wynika z danych GOPS, w 2015 roku blisko 5% klientów ośrodka stanowiły osoby otrzymujące wsparcie w związku z uzależnieniem alkoholowym.

Koncepcja zadania:

Koncepcja zadania zakłada opracowanie programu profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Podstawowym celem Programu jest zapobieganie sięgania po używki i popadania w uzależnienia wśród uczniów klas szkół podstawowych i gimnazjalnych poprzez dostarczanie wiadomości na temat skutków picia alkoholu, stosowania narkotyków oraz efektach innych rodzajów uzależnień, mechanizmie procesu uzależnienia się, funkcjonowaniu rodziny z problemem uzależnień. Projekt skierowany jest zarówno do uczniów z terenu obszaru rewitalizacji, jak i z terenu całej gminy Szerzyny.

W ramach programu organizowane będą specjalne zajęcia w szkołach (w ramach m.in. lekcji wychowawczych) oraz specjalne warsztaty, skierowane zarówno do uczniów szkół podstawowych jak i gimnazjalnych, które dotyczyć będą następujących zagadnień:

- Kształtowanie postaw abstynenckich wśród młodzieży.
- Przekazanie wiedzy dotyczącej pojęcia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych rodzajów uzależnień.
- Przekazanie wiedzy na temat reakcji substancje psychoaktywne i etapów uzależnienia.
- Obalenie mitów i stereotypów związanych z uzależnieniami.
- Rozpoznanie przez uczniów głównych motywów sięgania po substancje psychoaktywne przez młodzież oraz identyfikacja potrzeb za nimi stojących.
- Nabycie umiejętności dostrzegania bezpiecznych sposobów zaspokajania tych potrzeb.
- Rozwijanie umiejętności asertywnej odmowy.
- Pobudzenie do refleksji nad własną postawą wobec środków uzależniających.

Warsztaty odbywały się będą dwa razy do roku w każdej ze szkół objętych programem i będą na nie zapraszani przedstawiciele m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Policji w

Szerzynch oraz inni specjaliści, na co dzień zajmujący się walką z podobnymi problemami.

Podsumowaniem realizacji Programu będzie organizowany corocznie piknik profilaktyczny, w który zostaną zaangażowani uczniowie szkół, mieszkańcy oraz przedstawiciele lokalnych instytucji. Piknij zostanie poświęcony zagadnieniom profilaktyki uzależnień.

Efekt zadania:

Realizacja zadania przyczyni się do podniesienia świadomości mieszkańców, w szczególności tych najmłodszych, w zakresie zagrożeń płynących z różnego rodzaju uzależnień. Dodatkowo, uczniowie uczestniczący w programie zyskają wiedzę na temat tego, czym jest uzależnienie, dlaczego nie należy używać środków uzależniających oraz jaki mają wpływ na rozwój i życie człowieka. Uczniowie biorących udział w programie zostaną wyposażeni w wiedzę na temat tego jak przeciwstawić się negatywnym presjom społecznym, będą wiedzieli, gdzie znaleźć profesjonalną pomoc i wsparcie w sytuacji zagrożenia uzależnieniem oraz problemów osobistych.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego); II.2. Poprawa dostępności usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego.

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
☐ Sfera gospodarcza
☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
☐ Sfera środowiskowa
☐ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- Liczba uczniów szkół podstawowych objętych programem profilaktyki uzależnień.
- Liczba uczniów szkół gimnazjalnych objętych programem profilaktyki uzależnień.
- Liczba przeprowadzonych zajęć warsztatowych.
- Liczba godzin wychowawczych wykorzystanych w ramach programu.
- Liczba specjalistów zaangażowanych do prowadzenia warsztatów i prelekcji.

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam, gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.

Lokalizacja zadania/projektu:

Obszar rewitalizacji w gminie Szerzyny (wykorzystanie zasobów lokalowych szkół)

Odpowiedzialność do realizacji:

GOPS

Szacunkowy termin realizacji:

2018-2020

Partnerzy w realizacji:

Urząd Gminy
Zespół Szkół w Cermnej
Zespół Szkół w Szerzynch
Zespół Szkół w Ołpinach
Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa
Komisariat Policji w Tuchowie

Szacunkowy koszt:

30.000 zł (10.000 zł rocznie)

Zadanie 4.2.

Obszar rewitalizacji: Podobszar 1. Cermna, Podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny

Tytuł zadania/projektu:

„Pomocna Dłoń” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny

Opis zadania/projektu

Stan istniejący:

Zarówno z informacji, które docierają ze środowiska do pracowników socjalnych, jak również z ankiety przeprowadzonej w celu skonstruowania części diagnostycznej „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szerzyny na lata 2014 – 2020” wynika, że na obszarze rewitalizacji Gminy Szerzyny występują m.in. następujące problemy społeczne:

- a) niewystarczający zakres usług rehabilitacyjnych,
- b) brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne,
- c) izolacja społeczna osób niepełnosprawnych i starszych.

Koncepcja zadania:

Grupę docelową projektu będzie stanowić co najmniej 30 mieszkańców Gminy Szerzyny spełniających następujące kryteria:

- osoba starsza, lub
- osoba niepełnosprawna posiadająca ważne orzeczenie o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności.

W ramach projektu planowana jest:

- I. Aktywizacja beneficjentów projektu poprzez udział w wykładach, warsztatach.
- II. Usługa rehabilitacji (przywracanie sprawności fizycznej, psychicznej, społecznej) – osoby, które wymagają objęciem fachową pomocą ze strony wykwalifikowanego rehabilitanta będą mogły bezpłatnie skorzystać z tego typu wsparcia w środowisku swojego zamieszkania.
- III. Wolontariat – podczas realizacji projektu wolontariusze będą wspierać beneficjentów w ich codziennym funkcjonowaniu.
- IV. Spotkanie podsumowujące realizację projektu – planuje się zorganizowanie spotkania beneficjentów projektu i zaproszonych gości w celu podsumowania efektów projektu.

Efekt zadania:

1. Zwiększanie poziomu aktywności społecznej beneficjentów projektu.
2. Zwiększenie integracji uczestników projektu z lokalną społecznością.
3. Podniesienie jakości życia uczestników projektu.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych; I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego); II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych.

Komplementarność międzyokresowa z projektem: „Twoja szansa – program aktywnej integracji w Gminie Szerzyny” (PO KL 2007 – 2013).

<i>Oddziaływania zadania/projektu</i> ☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna	
<i>Wskaźniki:</i> – liczba osób, które wezmą udział w projekcie; – liczba uczestników spotkań, warsztatów; – liczba odbiorców usług rehabilitacyjnych; – liczba zrekrutowanych wolontariuszy; – liczba uczestników projektu, którzy uzyskają wsparcie ze strony wolontariuszy; – liczba uczestników spotkania podsumowującego realizację projektu. Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.	
<i>Lokalizacja zadania/projektu:</i> Gmina Szerzyny, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji	
<i>Odpowiedzialność do realizacji:</i> GOPS Szerzyny	<i>Szacunkowy termin realizacji:</i> 2018 - 2020
<i>Partnerzy w realizacji:</i> podmioty zewnętrzne, którym zostanie zlecona realizacja usług rehabilitacyjnych	<i>Szacunkowy koszt:</i> 30.000 zł

Zadanie 4.3.

Obszar rewitalizowany: Podobszar 1. Cermna, Podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny

Tytuł zadania/projektu:

Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Opis zadania/projektu

Stan istniejący:

W każdym z podobszarów rewitalizacji występują kryzysy mieszczące się na styku sfery społecznej i gospodarczej – to głównie dość wysokie bezrobocie oraz niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji. Łączy się to z faktem, iż rynek pracy funkcjonujący w gminie Szerzyny jest rynkiem płytkim, oferującym zatrudnienie w sferze publicznej lub prywatnych, niewielkich przedsiębiorstwach lokalnych. Cermna notuje największe spośród wszystkich sołectw gminy Szerzyny bezrobocie, które w 2015 r. osiągnęło 5,4% (udział osób bezrobotnych w liczbie ludności ogółem). Także dla sołectwa Szerzyny notuje się wyższy niż średnio w gminie odsetek osób bezrobotnych w ogólnej licznie mieszkańców – jest to 5,23% w stosunku do 4,76% (stan na koniec 2015 r.). A na przestrzeni ostatnich 5 lat na Podobszarze 2. Szerzyny zauważa się wzrost liczby bezrobotnych (mimo ogólnogminnej tendencji spadkowej), co wiąże się m.in. z niską fluktuacją ludności w tym obszarze. Z kolei w Ołpinach niepokoją wskaźniki dotyczące bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku oraz bezrobotnych w wieku powyżej 45 roku życia, które kształtują się na wyższym poziomie niż średnia dla gminy. Ponadto wszystkie Podobszary rewitalizacji odznaczają się niskim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców oraz niekorzystnymi trendami w zakresie dynamiki rozwoju lokalnej gospodarki. W jednostkach rewitalizowanych obserwuje się także niekorzystne zjawiska w zakresie dynamiki zmian lokalnej gospodarki, w latach 2011-2015 liczba podmiotów gospodarczych ulegała spadkowi (Ołpiny, Szerzyny) lub pozostawała bez zmian (Cermna), przy tendencji wzrostowej dla gminy. Z drugiej strony należy pamiętać o potencjałach związanych z możliwościami rozwoju oferty turystycznej w gminie w oparciu o atuty widokowo-krajobrazowe (Park Krajobrazowy Pasma Brzanki oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego) oraz lokalizacyjne - położenie w pobliżu szlaku pielgrzymkowego (głównie Podobszar 1. Cermna).

Koncepcja zadania:

Zadanie będzie polegać na przeprowadzeniu serii działań doradczo-szkoleniowych celem wzmocnienia aktywności zawodowej mieszkańców i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia na terenie gminy Szerzyny. W ramach zadania przewiduje się następujące typy wsparcia:

- zajęcia motywacyjno-rozwojowe dla osób nieaktywnych zawodowo,
- zajęcia doradcze i szkoleniowe z zakresu postaw przedsiębiorczych, know-how zakładania własnej działalności czy podejmowania zawodów związanych z wykorzystywaniem lokalnych potencjałów np. turystycznych (zwłaszcza w obliczu szansy jaka wiąże się z realizacją Zadania nr 2.1 - Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynie – rewitalizacja dawnego stawu rybnego – utworzenie miejsca atrakcyjnego wypoczynku dla mieszkańców sąsiednich gmin i turystów), działań związanych z tworzeniem oferty turystycznej oraz towarzyszącej np. agroturystyka, mała gastronomia, wypożyczalnia sprzętu sportowego/wodnego,
- zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej/powyżej 12 r.ż. kształtujące postawy przedsiębiorcze w formie nauki poprzez zabawę np. z wykorzystaniem ekonomicznej gry symulacyjnej „Chłopska Szkoła

Biznesu” (<http://csb.mik.krakow.pl/>).

Projekt dedykowany jest mieszkańcom obszaru rewitalizacji, jednak będzie miał charakter otwarty i będą mogli w nim wziąć udział także mieszkańcy innych terenów gminy.

Efekt zadania:

Realizacja zadania przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia i rozwoju postaw przedsiębiorczych u mieszkańców obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy uzyskają podstawową wiedzę na temat prowadzenia własnej działalności oraz wykorzystania lokalnych potencjałów Gminy, w tym w obszarze turystyki. Zadanie przyczyni się do poszerzenia lokalnego rynku pracy, a także do zmniejszenia się liczby osób bezrobotnych na terenie obszaru rewitalizacji. Ponadto zadanie wpłynie na rozwój oferty turystycznej i okołoturystycznej, a tym samym podniesie atrakcyjności gminy w oczach przyjezdnych.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonego dla GPR Kierunku działań: I.1. Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

Komplementarność międzyokresowa z projektem: „Twoja szansa – program aktywnej integracji w Gminie Szerzyny” realizowany w okresie 2008 – 2012 z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego (PO KL 2007 – 2013).

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
- ☒ Sfera gospodarcza
- ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☐ Sfera środowiskowa
- ☐ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- Liczba godzin szkoleniowych i doradczych;
- Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia szkoleniowego/doradczego;
- Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w Gminie (w porównaniu do 2016 r.) / Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych;
- Zmiana liczby osób bezrobotnych w obszarze rewitalizacji (w porównaniu do 2016 r.).

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania

Lokalizacja zadania/projektu:

Obszar rewitalizacji gminy Szerzyny

Odpowiedzialność do realizacji:

Urząd Gminy Szerzyny Szerzyny oraz Zespoły szkół w Cermnej, Szerzynie i Ołpinach

Szacunkowy termin realizacji:

2019-2020

Partnerzy w realizacji:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, lokalni przedsiębiorcy (m.in. z branży turystycznej), Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Szacunkowy koszt:

80.000 zł

Zadanie 4.4.

Obszar rewitalizowany: Podobszar 1. Czerwona, podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny

Tytuł zadania/projektu:

Aktywna młodzież – aktywni seniorzy

Opis zadania/projektu

Stan istniejący:

Na obszarze rewitalizacji jedną z najczęściej podnoszonych przez przedstawicieli lokalnej społeczności bolączek był niedostatek ofert pozwalających na atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców, szczególnie w odniesieniu do dwóch grup: młodzieży oraz osób dojrzałych i seniorów. W przypadku młodych mieszkańców gminy zasadniczym problemem jest, zdaniem ekspertów, trudność utrafienia w gusta i chęci oraz zachęcenia do uczestnictwa w proponowanych zajęciach. Niedostatki w tym zakresie (niezagospodarowany czas wolny) przekładają się na podejmowanie przez młodzież działań ryzykownych czy eksperymenty ze środkami psychoaktywnymi. W przypadku osób starszych problemem jest natomiast niewystarczająca ilość dedykowanych tej grupie propozycji umożliwiających wspólne spotkania i aktywne spędzanie czasu w swoim gronie. Z uwagi na postępujące w całej gminie procesy starzenia się dbałość o jakość życia seniorów stanowi kluczowe wyzwanie przed którym stoi gmina Szerzyny. Problemy te dotyczą wszystkie trzy podobszary rewitalizacji, stąd zdecydowano się na objęcie zasięgiem projektu całego obszaru rewitalizacji wyznaczonego w Gminie Szerzyny.

Koncepcja zadania:

Zadanie zakłada realizację dwóch ścieżek działań ukierunkowanych na wspieranie aktywności społeczno – kulturalnej tych dwóch grup mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ścieżka I. „Aktywna młodzież” zakłada:

1. Realizację warsztatów dla młodzieży w każdym z trzech podobszarów rewitalizacji – cel: pozyskanie propozycji zajęć, aktywności które są interesujące i w których chcieliby uczestniczyć lub sami je realizować przy wsparciu dorosłych.
2. Opracowanie programu zajęć zgodnie z wiedzą pozyskaną w efekcie warsztatów – z uwzględnieniem zajęć realizowanych w poszczególnych podobszarach oraz zajęć wspólnych (organizowanych w podobszarze dysponującym najlepszym w tym temacie zapleczem).
3. Realizacja programu zajęć.
4. Organizacja imprez lokalnych podsumowujących cykl (prezentacja prac młodzieży, efektów uczenia itp. – w zależności od założeń realizowanego programu).
5. Ewaluacja programu i opracowanie rekomendacji do dalszych działań dla młodzieży.

Ścieżka II. „Aktywni seniorzy” zakłada:

1. Opracowanie programu oferty zajęć dla seniorów z uwzględnieniem zajęć realizowanych w poszczególnych podobszarach oraz zajęć wspólnych (organizowanych w podobszarze dysponującym najlepszym w tym temacie zapleczem lub wyjazdowych) (np. warsztaty kulinarne, nordic walking, kurs komputerowy, warsztaty literackie – spisywanie wspomnień, kurs filmoznawstwa itp.).
2. Realizacja programu zajęć.
4. Organizacja imprezy lokalnej podsumowującej cykl (impreza integracyjna dla wszystkich uczestników zajęć z terenu wszystkich podobszarów rewitalizacji).
5. Ewaluacja programu i opracowanie rekomendacji do dalszych działań dla seniorów.

Efekt zadania:

Realizacja projektu pozwoli na wzbogacenie oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego dostępnej w gminie, wzmocni aktywność społeczną seniorów oraz pozwoli w sposób atrakcyjny zagospodarować czas wolny młodzieży, co z kolei ograniczy podejmowanie przez nią zachowań ryzykownych, niebezpiecznych.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego; I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych; II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych.

Komplementarność międzyokresowa z projektami: „Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu w miejscowości Ołpiny poprzez utworzenie siłowni plenerowej” (PROW 2007-2013), „Ożywienie społeczno-kulturalne Gminy Szerzyny poprzez zorganizowanie warsztatów muzycznych oraz doposażenie orkiestry dętej w instrumenty muzyczne” (PROW 2007-2013); Zorganizowanie i przeprowadzenie plenerowych warsztatów rzeźbiarskich w miejscowości Czerмна (PROW 2007-2013); 3. "Budowa wielofunkcyjnej sali gimnastycznej w Czerмnej, Gmina Szerzyny" (MRPO 2007 – 2013).

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
☐ Sfera gospodarcza
☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
☐ Sfera środowiskowa
☐ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- Liczba osób objętych programem zajęć „Aktywna młodzież”;
- Liczba osób objętych programem zajęć „Aktywni seniorzy”;
- Liczba przeprowadzonych zajęć w ramach ścieżki „Aktywna młodzież”;
- Liczba przeprowadzonych zajęć w ramach ścieżki „Aktywni seniorzy”;
- Liczba raportów z ewaluacji zrealizowanych programów wraz z rekomendacjami dalszych działań.

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam, gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.

Lokalizacja zadania/projektu:

Podobszar 1. Czerмна, Podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny

Odpowiedzialność do realizacji:

Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa

Szacunkowy termin realizacji:

2018

Partnerzy w realizacji:

Wiejskie Domy Kultury w Czerмnej i Ołpinach
Rada sołecka w Czerмnej
Rada sołecka w Ołpinach
Lokalne organizacje pozarządowe

Szacunkowy

120.000 zł

koszt:

Zadanie 4.5.

Obszar rewitalizowany: **Podobszar 1. Czerмна, podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny**

Tytuł zadania/projektu:

„Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów

Opis zadania/projektu

Stan istniejący:

Obszar rewitalizacji gminy Szerzyny boryka się z szeregiem problemów środowiskowych, w tym tych wynikających przede wszystkim z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Wszystkie podobszary borykają się z zagrożeniem powodziowym, a podobszary 2. Szerzyny i 3. Ołpiny 3. odnotowują zwiększenia średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM10, powodowane głównie niską emisją - przedostawaniem się zanieczyszczeń powstałych podczas spalania materiału w przydomowych piecach. Z uwagi na mocno utrwalone postawy prezentowane przez dorosłych mieszkańców gminy, działaniami z zakresu edukacji ekologicznej objęte będą dzieci i młodzież. Poprzez najmłodsze pokolenie możliwe będzie dotarcie z wiedzą z zakresu działań ekologicznych również do osób dorosłych - rodziców i dziadków.

Koncepcja zadania:

Realizacja zadania obejmowałaby następujące etapy:

1 - zaangażowanie młodych mieszkańców gminy Szerzyny (gimnazjum, ostatnie klasy) w przedsięwzięcie: „GREEN WARS – jasna i ciemna strona gminy Szerzyny” polegające na przygotowaniu w zespołach fotoesejów prezentujących zarówno to co w aspekcie poszanowania przyrody, zachowań proekologicznych, jest pozytywne w gminie oraz analogicznie co jest złe, sprzeczne z zasadami poszanowania przyrody, nie jest zachowaniem proekologicznym. Prace zostałyby publicznie zaprezentowane w formie wernisażu (np. w Gminnym Centrum Kultury i Czytelnictwa czy w Urzędzie Gminy), podlegałyby ocenie, a najwyżej oceniona zostałaby zaprezentowana podczas sesji Rady Gminy i nagrodzona przez Wójta Gminy Szerzyny.

2 - wprowadzenie do szkół podstawowych stałych lekcji edukacyjnych w duchu: skąd się biorą śmieci? jak i po co segregować odpady? skierowanych do najmłodszych, klasy I – III;

3 - wprowadzenie do przedszkoli i szkół (w ramach lekcji o środowisku / lub lekcji wychowawczych) gier edukacyjnych dotyczących środowiska naturalnego (idea gier edukacyjnych ma polegać nie tylko na graniu w nie w szkołach, ale także w domach, z rodzicami, dziadkami, etc. – tym samym treści edukacyjne będą przenoszone w szerokiej skali na społeczność gminy Szerzyny);

4 - powszechna akcja informacyjna zwracająca uwagę mieszkańców gminy na potrzebę chronienia środowiska w którym się mieszka, żyje i którego elementem też się jest – zasady funkcjonowania w zgodzie ze środowiskiem, korzystanie z energii odnawialnej (w podziale na wątki tematyczne). Działania prowadzone w oparciu o wykorzystanie kanałów tradycyjnych (ulotki, prasa lokalna, Internet, spotkania z mieszkańcami).

Efekt zadania:

Kształtowanie wśród przedstawicieli najmłodszego pokolenia gminy Szerzyny zachowań proekologicznych w kontekście obowiązków dnia codziennego (m.in. segregacja odpadów, przeciwdziałanie dzikim wysypiskom śmieci, eliminacja nawyków spalania w piecach śmieci, możliwości wykorzystania energii odnawialnej). Dotarcie z przekazem do dorosłych mieszkańców poprzez dzieci i młodzież.

Zadanie bezpośrednio wpisuje się w założenia określonych dla GPR Kierunków działań: Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych; I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego).

Komplementarność międzyokresowa: projekt jest komplementarny ze zrealizowanym w okresie 2007 – 2014 projektem pt. "Podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży na terenie Gminy Szerzyny poprzez utworzenie ścieżek ekologicznych" - wart. proj. 122 241,04 zł, w tym dotacja 45 776,41 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz projektem "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych na terenie gmin należących do Związku Gmin Dorzecza Wiśłoki" nr KIK/66, w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, obszaru tematycznego: „Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska”, Priorytetu 2 „Środowisko i Infrastruktura”. Wartość projektu 82 814 247,92 zł w tym dofinansowanie Gminy Szerzyny 1150 583,03 zł.

Oddziaływania zadania/projektu

- ☒ Sfera społeczna
- ☐ Sfera gospodarcza
- ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☒ Sfera środowiskowa
- ☐ Sfera techniczna

Wskaźniki:

- Liczba dzieci zaangażowanych w przedsięwzięcie „GREEN WARS – jasna i ciemna strona gminy Szerzyny”;
- Liczba uczniów szkół podstawowych objętych lekcjami z zakresu edukacji ekologicznej;
- Liczba oddziałów przedszkolnych i klas szkolnych wyposażonych w gry edukacyjne dotyczące środowiska naturalnego;
- Liczba opublikowanych ogłoszeń i artykułów dotyczących zasad funkcjonowania w zgodzie ze środowiskiem;
- Liczba rozdyskrebowanych ulotek dotyczących zasad funkcjonowania w zgodzie ze środowiskiem;
- Liczba zrealizowanych spotkań dotyczących zasad funkcjonowania w zgodzie ze środowiskiem.

Obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów rezultatów tam, gdzie są one wymagane spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania.

Lokalizacja zadania/projektu:

Podobszar 1. Czerwna, Podobszar 2. Szerzyny, Podobszar 3. Ołpiny

Odpowiedzialność do realizacji:

Urząd Gminy Szerzyny

Szacunkowy termin realizacji:

2017-2020

Partnerzy w realizacji:

Zespoły Szkół: w Czerwniej, Szerzynach i Ołpinach
Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa
Lokalne organizacje pozarządowe

Szacunkowy koszt:

40.000 zł (10.000 zł rocznie)

5.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rozdział ten przedstawia typy/rodzaje projektów realizujących kierunki działań określone dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 - 2020. Typy dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (dotyczących wyznaczonego w Gminie obszaru rewitalizacji/poszczególnych podobszarów) to:

- Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- Programy aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców (przywracanie na rynek pracy, wsparcie mobilności, niwelowanie postaw wyuczonej bezradności);
- Realizacja działań oddolnych wspierających integrację społeczną, budowę lokalnych więzi i dbałość o tożsamość lokalną (inicjatywy oddolne, sąsiedzkie);
- Działania ukierunkowane na walkę z uzależnieniami;
- Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych;
- Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne;
- Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych.
- Działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa środowiskowego obszaru (np. programy ograniczania niskiej emisji, wymiany pieców węglowych, zabezpieczenie terenów zalewowych, rozwój sieci kanalizacyjnej).
- Kontynuacja działań ukierunkowanych na usuwanie azbestu z budynków nim pokrytych.
- Poprawa bezpieczeństwa drogowego pieszych poprzez montaż oświetlenia oraz wydzielenie ciągów pieszych i rowerowych.
- Działania z zakresu edukacji ekologicznej i budowania postaw mieszkańca świadomego ekologicznych konsekwencji swoich działań, poznawania gatunków roślinności przez dzieci i młodzież, organizacja ścieżek ekologicznych.

Poniżej zaprezentowano projekty, które zostały wskazane przez różne grupy interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli instytucji społecznych i publicznych) w toku opracowywania dokumentu:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Szerzynch dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie uzależnione od zgody Wojewody, w przypadku braku zgody modyfikacja zadania w kierunku utworzenia placówki dla osób starszych typu „Senior-WIGOR”);
- Budowa boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w centrum Ołpin;
- Dom opieki całodobowej dla osób starszych;
- Zagospodarowanie terenu usytuowanego obok zabytkowego kościoła w Cermnej na cele rekreacyjne poprzez budowę ciągów pieszych, montaż małej architektury i nowe nasadzenia;
- Rewitalizacja centrum Szerzyn poprzez budowę Rynku;
- Program z zakresu zdrowia psychicznego dla mieszkańców;
- Modernizacja pokrycia dachowego i wykonanie elewacji budynku GOPS w Szerzynch;
- Rewitalizacja dawnej oficyny dworskiej w Szerzynch na cele społeczno-kulturalne;

- Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie Szerzyny;
- Modernizacja wiaty przystanku autobusowego w Ołpinach;
- Teren rekreacyjny dla młodzieży w Cermnej (siłownia na powietrzu, ścianka wspinaczkowa);
- Kino plenerowe w Szerzynie;
- Rehabilitacja dla mieszkańców Gminy Szerzyny przy ośrodkach zdrowia.

6. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny będzie wdrażany z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł finansowych. Niniejszy rozdział przedstawia ramowy plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny.

Koszt wszystkich planowanych przedsięwzięć podstawowych ustalony został na poziomie: **14.850.000,00 zł.**

Tabela 24. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 - 2020.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Podobszar 1. Czerмна				
1.1.	Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej	500.000 zł	2018-2020	RPO WM (EFRR), budżet gminy
1.2.	Akademia Liderów Lokalnych w Cermnej	50.000 zł	2018-2020	FIO, budżet Gminy
Podobszar 2. Szerzyny				
2.1.	Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynyach – rewitalizacja dawnego stawu rybnego	7.000.000 zł	2018-2019	RPO WM (EFRR), budżet gminy
Podobszar 3. Ołpiny				
3.1.	Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne	7.000.000 zł	2019-2020	RPO WM (EFRR), budżet gminy
Obszar rewitalizacji (wszystkie podobszary)				
4.1.	Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	30.000	2018-2020	Budżet Gminy
4.2.	„Pomocna Dłoń ” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny	30.000 zł	2018-2020	Budżet Gminy, PFRON, Programy MPiPS (Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu)
4.3.	Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	80.000 zł	2019-2020	RPO WM (EFS), budżet gminy
4.4.	Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	120.000 zł	2018	Rządowy Program ASOS, budżet gminy
4.5.	„Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	40.000	2017-2020	FIO, budżet Gminy
SUMA: 14.850.000 zł				

Źródło: opracowanie własne.

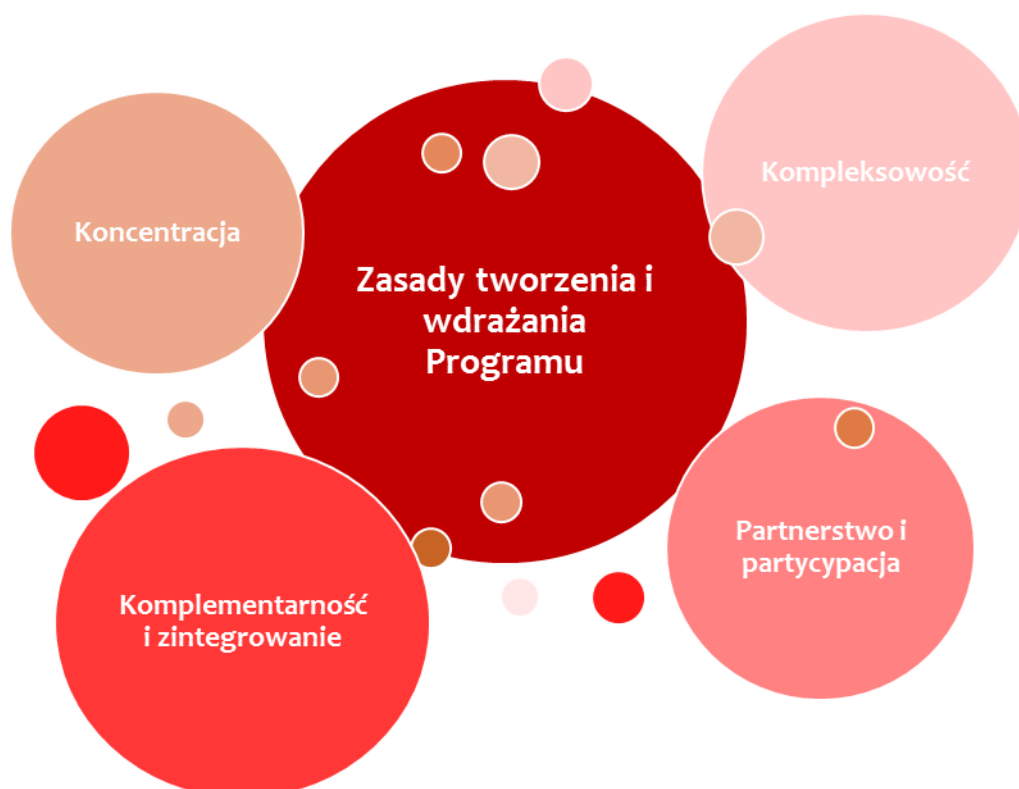
Koszt pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacuje się na: 6.000.000 zł

7. Zasady tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny

Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020 oparto o kilka kluczowych zasad, zgodnych z:

- Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777 z późn.zm);
- Wytycznymi w zakresie rewitalizacji Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.;
- Ustawą o rewitalizacji - Praktycznym komentarzem Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa - Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016 r.

Zasady te, opisane szerzej w dalszej części rozdziału, są następujące:

7.1. Kompleksowość Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji obejmuje przedsięwzięcia wprowadzające kompleksową, wielopłaszczyznową zmianę na obszarze rewitalizacji. Zmiana ta odnosi się do potrzeb i problemów zidentyfikowanych w drodze analizy sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno – funkcjonalnej. Wytyczone w Programie kierunki działań oraz przedsięwzięcia podstawowe odnoszą się do wszystkich ww. sfer istotnych w kontekście rewitalizacji, adekwatnie do zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji problemów i potrzeb.

SFERA SPOŁECZNA

Kierunki Działań:

Kierunek działań I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.

Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.

Kierunek działań I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Kierunek działań II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych.

Kierunek działań II.2. Poprawa dostępności usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego.

Przedsięwzięcia podstawowe: 1.1., 1.2., 2.1., 3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4.

SFERA GOSPODARCZA

Kierunki działań:

Kierunek działań I.1. Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

Kierunek działań III.1. Rewitalizacja przestrzeni pod potrzeby usług centrotwórczych i wspólnotowych.

Przedsięwzięcia podstawowe: 4.3.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Kierunki działań:

Kierunek działań I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia podstawowe: 2.1., 4.5.

SFERA TECHNICZNA

Kierunki działań:

Kierunek działań III.3. Modernizacja obiektów umożliwiających rozwój usług dla mieszkańców.

Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Kierunki działań:

Kierunek działań III.1. Rewitalizacja przestrzeni pod potrzeby usług centrotwórczych i wspólnotowych.

Kierunek działań III.2. Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego.

Przedsięwzięcia podstawowe: 1.1., 2.1., 3.2.

7.2. Koncentracja Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, który stanowi przestrzeń szczególnej intensyfikacji zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych (głównie w sferze społecznej). Przedsięwzięcia podstawowe, zaplanowane w odpowiedzi na zidentyfikowane na obszarze kwestie problemowe, realizowane będą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, niemniej ich zasięg oddziaływania będzie szerszy, z uwagi na funkcje centralne spełniane przez tereny wchodzące w zakres obszaru rewitalizacji. Terytorialne skoncentrowanie zaprogramowanej w niniejszym dokumencie interwencji, pozwoli na osiągnięcie postawionych dla obszaru rewitalizacji celów strategicznych i realizację wizji.

7.3. Partnerstwo i partycypacja

W przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny zaangażowana została społeczność lokalna, a także pozostali interesariusze Programu (m.in. lokalne instytucje, organizacje, przedsiębiorcy). Było to możliwe dzięki wykorzystaniu na każdym etapie prac nad Programem szerokiego wachlarza metod angażujących takich jak m.in. spotkania konsultacyjne, badania ankietowe, badania fokusowe, wywiady eksperckie itp. Wnioski z przeprowadzonych spotkań i badań posłużyły m.in. do sporządzenia pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, określenia potrzeb i kierunków działań jakie należy prowadzić w ramach procesu rewitalizacji, ale przede wszystkim określenia tego, gdzie rewitalizacji, z uwagi na obserwowane zjawiska kryzysowe, powinna być realizowana. Poniżej scharakteryzowano przebieg procesu partycypacji i partnerstwa w ramach opracowanego GPR z uwzględnieniem dwóch kluczowych etapów.

Etap diagnostyczny – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, identyfikacja głównych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji

W proces wyznaczania obszaru zdegradowanego a następnie rewitalizacji zaangażowano społeczność lokalną wykorzystując następujące formy i techniki partycypacji:

Szkolenie dla przedstawicieli Urzędu Gminy Szerzyny w zakresie prowadzenia procesu rewitalizacji – celem szkolenia było dostarczenie pracownikom Urzędu – głównym koordynatorom prac nad GPR – informacji na temat tego w jaki sposób powinien być przeprowadzony proces rewitalizacji, zgodnie z ustawą z dn. 9 października o rewitalizacji, angażując przy tym jak najszersze grono interesariuszy Programu.

Forum Lokalne - powołane w dniu 4 stycznia 2017 r. złożone z przedstawicieli mieszkańców, pracodawców, instytucji i organizacji działających na terenie gminy Szerzyny. Powołanie Forum podyktowane było chęcią zaangażowania przedstawicieli różnych sektorów lokalnych do procesu prac nad kształtem założeń i dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Członkowie Forum zapraszani byli każdorazowo na spotkania warsztatowe oraz konsultacyjne organizowane w toku procesu prac nad GPR.

Spotkanie warsztatowe – spotkanie warsztatowe odbyło się 05.01.2017 r. w siedzibie Urzędu. Celem warsztatu było wprowadzenie mieszkańców i interesariuszy Programu w tematykę rewitalizacji, przedstawienie wyników analiz statystycznych oraz zawężenie wyznaczonego na ich podstawie obszaru zdegradowanego (w oparciu o pracę z mapą). Podczas warsztatu dyskutowano także na temat głównych problemów i potrzeb wstępnie wyznaczonych terenów do rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział 19 osób.

Badanie ankietowe – badanie ankietowe metodą PAPI (z ang. Paper and Pencil Interview) przeprowadzono w okresie od 24 stycznia do 7 lutego 2017 roku na terenach 3 miejscowości, na których zakreślono podobszary do rewitalizacji, tj. Czermej, Ołpin i Szerzyn. Celem badania była identyfikacja głównych problemów koncentrujących się na terenach podobszarów oraz propozycji zmian/zadań, które należałoby podjąć, aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom.

Wizja lokalna – wizję lokalną w formule spaceru badawczego przeprowadzono na terenie wstępnie wyznaczonego obszaru rewitalizacji, a więc w obrębie sołectw: Szerzyny, Ołpiny i Czermina. Metoda ta miała na celu weryfikację zasięgu poszczególnych podobszarów oraz zdiagnozowanie występujących na terenie podobszarów problemów przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wizja odbyła się 19 stycznia 2017 r. i uczestniczyli w niej przedstawiciele Urzędu Gminy, sołtysi oraz eksperci ds. rewitalizacji.

Indywidualne wywiady pogłębione - wywiady pogłębione przeprowadzono z lokalnymi ekspertami, znającymi dobrze specyfikę gminy i problemy/potrzeby mieszkańców ją zamieszkujących. Wywiady skupiały się przede wszystkim wokół problemów społecznych, dotyczących lokalną społeczność. Łącznie przeprowadzono n=3 wywiady, w których wzięli udział z przedstawiciele Komisariatu Policji w Tuchowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa. Wnioski z wywiadów zostały zawarte w diagnozie obszaru rewitalizacji.

Zogniskowane wywiady grupowe – w ramach etapu diagnostycznego przeprowadzono również dwa wywiady grupowe FGI (z ang. Focus Group Interview) z grupą młodzieży gimnazjalnej oraz grupą seniorów. Wywiady zrealizowano w okresie od 19.01.2017 r. do 01.02.2017 r. Celem rozmów była identyfikacja problemów społecznych, dotyczących objęte wywiadami grupy wiekowe mieszkańców.

Spotkania sołeckie z mieszkańcami - w sołectwach objętych projektowanym obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji (Ołpiny, Czerma, Szerzyny) w dniach 6 i 7 lutego 2017 r. odbyły się również spotkania sołeckie poświęcone tematowi rewitalizacji oraz granicom obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w poszczególnych sołectwach.

Etap diagnostyczny zakończył się podjęciem w dniu 13 lutego 2017 r. przez Radę Gminy Szerzyny uchwały Nr XXXVII / 288 / 2017 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny (DZ. URZ. WOJ. 2017.1202). Informacja o planowanych konsultacjach projektu ww. uchwały ogłoszona została w drodze obwieszczenia Wójta Gminy Szerzyny w dniu 9 stycznia 2017 r. Proces konsultacji społecznych poprzedzających podjęcie uchwały odbywał się w okresie od 16.01.2017 r. do 08.02.2017 r. W efekcie konsultacji opracowano „Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny” podsumowujący ich przebieg, zawierający dane o miejscu i czasie ich przeprowadzenia oraz zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem się do nich. Raport ten stanowi Załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Etap strategiczny – opracowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Etap strategiczny koncentrował się na wypracowaniu wizji, celów głównego i strategicznych oraz kierunków działań, a także sposobu zarządzania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny. Etap ten posłużył także do zdefiniowania projektów i zadań, które będą odpowiadały na zdiagnozowane wcześniej problemy i potrzeby społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji. W ramach etapu strategicznego wykorzystano następujące metody partycypacji społecznej:

Spotkanie warsztatowe – w ramach konsultacji projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono warsztat z mieszkańcami i interesariuszami Programu (w tym przedstawicielami Forum Lokalnego), który odbył się 24.01.2017r. w siedzibie Urzędu Gminy. Celem spotkania było z jednej strony omówienie granic wyznaczonych obszarów i zebranie uwag do nich, z drugiej natomiast opracowanie głównych celów Programu Rewitalizacji oraz wstępnych projektów i zadań, które powinny zostać wpisane do projektowanego dokumentu w celu ograniczenia występowania zdiagnozowanych problemów.

Bank pomysłów obejmujący następujące formy:

Kupon dla seniora – w ramach tworzenia „Banku Pomysłów” na przedsięwzięcia rewitalizacyjne przeprowadzono również ankiety wśród seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji, na temat propozycji projektów, które będą odpowiadały na ich potrzeby. Łącznie, w okresie 17.02.2017 – 24.02.2017, zebrano 33 wypełnione ankiety z propozycjami zadań.

Ankieta internetowa dla młodzieży – w okresie 17.02.2017 – 24.02.2017 w ramach tworzenia „Banku Pomysłów” przeprowadzono również ankietę metodą CAWI (z ang. Computer Assisted Depth Interview) skierowaną do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół usytuowanych na obszarze rewitalizacji. Ankieta miała na celu zebranie pomysłów młodych mieszkańców gminy Szerzyny, na temat projektów, które będą odpowiadały na ich potrzeby. Łącznie zebrano 186 ankiet.

Etap strategiczny podsumowany został w drodze konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu. Informacja o planowanych konsultacjach ogłoszona została w drodze obwieszczenia Wójta Gminy Szerzyny w dniu 8 marca 2017 r. Proces konsultacji społecznych poprzedzających podjęcie uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji odbędzie się w okresie od 15.03.2017 r. do 07.04.2017 r. W ramach procesu konsultacji zaplanowano **dwa spotkania konsultacyjne** (kawiarenki dla różnych grup mieszkańców w formie debaty i dyskusji stolikowych) oraz **dwa wywiady grupowe** ukierunkowane na zebranie opinii i uwag do projektu niniejszego dokumentu. W toku konsultacji uruchomiona będzie również **geoankieta** przedstawiająca w oparciu o System Informacji Przestrzennej Gminy Szerzyny lokalizację przedsięwzięć podstawowych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020. Do wskazanych przedsięwzięć będzie można zgłaszać uwagi w oparciu o formularz konsultacyjny dostępny na stronie www i na BIP Gminy Szerzyny.

Dodatkowo, aby zapewnić udział jak najszerszemu gronu odbiorców, ważnym elementem opracowania Programu było zapewnienie skutecznej komunikacji i dostępu do informacji o realizowanych działaniach. Na stronie www Urzędu Gminy Szerzyny publikowano informację na temat procesu rewitalizacji w gminie Szerzyny (zakładka Rewitalizacja na stronie www.szerzyny.pl), zachęcając mieszkańców do uczestnictwa w planowanych spotkaniach i badaniach.

7.4. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji

Komplementarność i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia, które znalazły się w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Szerzyny opracowano w oparciu o wyniki pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem wniosków płynących z działań partycypacyjnych oraz eksperckich. Dodatkowo gros zadań wypracowano podczas spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami i interesariuszami procesu rewitalizacji, które odbyło się w dniu 24 stycznia 2017 roku. Pośród zadań znalazły się również te zgłoszone w ramach „Banku pomysłów” obejmującego Kupon dla Seniora i ankietę elektroniczną dla młodzieży. Powiązania problemów zdiagnozowanych w procesie prac nad Programem z przedsięwzięciami podstawowymi oraz pozostałymi, dopuszczalnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi obrazuje poniższa tabela.

Tabela 25. Powiązania problemów zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji z proponowanymi przedsięwzięciami podstawowymi oraz pozostałymi.

PROBLEMY PODOBSZARÓW	PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE	POZOSTAŁE DOPUSZCZALNE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE
Podobszar 1. Cermna		
Odpyły młodych mieszkańców (migracje edukacyjno – zarobkowe) oraz starzenie się społeczności	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; Programy aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców (przywracanie na rynek pracy, wsparcie mobilności, niwelowanie postaw wyuczonej bezradności); Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych;
Niska dostępność dobrej jakości miejsc pracy.	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
Wysokie (na tle gminy) wskaźniki osób korzystających z pomocy społecznej.	Zadanie 1.2. Akademia Liderów Lokalnych w Cermnej	Programy aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców (przywracanie na rynek pracy, wsparcie mobilności, niwelowanie postaw wyuczonej bezradności); Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych.
Znacznie obniżony poziom bezpieczeństwa w okolicach sklepów (interwencje policji, wykroczenia, przestępstwa) związany ze spożywanie, alkoholu w przestrzeni publicznej Podobszaru (centrum – sklepy).	Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Działania ukierunkowane na walkę z uzależnieniami; Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie Szerzyny;
Niski poziom aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.	Zadanie 1.1. Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej Zadanie 1.2. Akademia Liderów Lokalnych w Cermnej	Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne; Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych.
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura i oferta czasu wolnego dedykowana różnym grupom wiekowym.	Zadanie 1.1. Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej	Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne; Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług

		społecznych i kulturalnych; Teren rekreacyjny dla młodzieży w Cermnej (siłownia na powietrzu, ścianka wspinaczkowa);
Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niekorzystne trendy w zakresie dynamiki rozwoju lokalnej gospodarki.	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
Niska jakość centralnej przestrzeni publicznej - zaniedbana przestrzeń o niskiej estetyce sprzyjająca utrzymywaniu się negatywnych zachowań społecznych oraz niedostosowana do obsługi ruchu pielgrzymkowego.	Zadanie 1.1. Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Cermnej	Zagospodarowanie terenu usytuowanego obok zabytkowego kościoła w Cermnej na cele rekreacyjne poprzez budowę ciągów pieszych, montaż małej architektury i nowe nasadzenia;
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Czerミアnka.	Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	Działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa środowiskowego obszaru (np. programy ograniczania niskiej emisji, wymiany pieców węglowych, zabezpieczenie terenów zalewowych, rozwój sieci kanalizacyjnej).
Podobszar 2. Szerzyny		
Odptyw młodych mieszkańców do większych ośrodków oraz za granicę oraz niekorzystne trendy demograficzne (spadek wskaźnika osób w wieku przedprodukcyjnym).	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; Programy aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców (przywracanie na rynek pracy, wsparcie mobilności, niwelowanie postaw wyuczonej bezradności); Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych;
Brak pomysłów i możliwości bezpiecznego i atrakcyjnego zagospodarowania czasu wolnego skutkuje podejmowaniem przez młodzież zachowań ryzykownych (pojawia się problem narkotyków i dopalaczy, akty wandalizmu).	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynie – rewitalizacja dawnego stawu rybnego Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne; Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych. Działania ukierunkowane na walkę z uzależnieniami; Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie Szerzynie; Rewitalizacja dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie na cele

		społeczno-kulturalne; Kino plenerowe w Szerzynch.
Obniżony poziom bezpieczeństwa w okolicy stawów i zakładu oczyszczania oraz centrum Szerzyn.	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynch – rewitalizacja dawnego stawu rybnego	Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie Szerzynch;
Niekorzystne trendy w zakresie poziomu bezrobocia.	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; Programy aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców (przywracanie na rynek pracy, wsparcie mobilności, niwelowanie postaw wyuczonej bezradności);
Podobszar charakteryzujący choroby i niesamodzielność związana z wiekiem oraz choroby o podłożu psychicznym. Wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz opiekę psychiatryczną.	Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne Zadanie 4.2. „Pomocna Dłoń” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny	Środowiskowy Dom Samopomocy w Szerzynch dla osób z zaburzeniami psychicznymi; Program z zakresu zdrowia psychicznego dla mieszkańców;
Łatwy dostęp do używek i alkoholu.	Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Działania ukierunkowane na walkę z uzależnieniami;
Niski poziom przedsiębiorczości oraz niekorzystne wskaźniki dynamiki zmian w lokalnej gospodarce.	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	Programy wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Olszynka i przylegające do potoku Swoszowianka.	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynch – rewitalizacja dawnego stawu rybnego Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	Działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa środowiskowego obszaru (np. programy ograniczania niskiej emisji, wymiany pieców węglowych, zabezpieczenie terenów zalewowych, rozwój sieci kanalizacyjnej).
Brak centralnych, zagospodarowanych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych mogących pełnić funkcje reprezentacyjne czy społeczne.	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynch – rewitalizacja dawnego stawu rybnego	Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne; Rewitalizacja rynku w Szerzynch;
Przestrzeń zdegradowana o wysokim potencjale rewitalizacyjnym - teren stawów usytuowanych	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynch – rewitalizacja dawnego stawu rybnego	-

w północnej części Podobszaru 2. Szerzyny. Teren obecnie zaniedbany, o niskiej estetyce, uznawany również za niebezpieczny.		
Budynek dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie, wchodzący w skład nieruchomości parafialnych (Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Szerzynie) - stan techniczny jest niezadawalający.	-	Rewitalizacja dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie na cele społeczno-kulturalne;
Zły stan ścian zewnętrznych i dachu budynku mieszczącego siedzibę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szerzynie.	-	Modernizacja pokrycia dachowego i wykonanie elewacji budynku GOPS w Szerzynie;
Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczącej np. skutków spalania śmieci.	Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	Działania z zakresu edukacji ekologicznej i budowania postaw mieszkańca świadomego ekologicznych konsekwencji swoich działań, poznawania gatunków roślinności przez dzieci i młodzież, organizacja ścieżek ekologicznych.
Podobszar 3. Ołpiny		
Obniżone wskaźniki bezpieczeństwa. Wyższy niż przeciętnie wskaźnik przestępstw i wykroczeń. Za najbardziej niebezpieczne uchodzą okolice przystanku i sklepów w centrum co jest związane z problemem spożywania alkoholu w miejscach publicznych, które koncentruje się we ww. miejscach uchodzących za mniej bezpieczne.	Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie Szerzynie; Modernizacja wiaty przystanku autobusowego w Ołpinach;
Obszar szczególnej koncentracji problemu niepełnosprawności wśród dzieci i dorosłych.	Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne Zadanie 4.2. „Pomocna Dłoń ” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy	Program z zakresu zdrowia psychicznego dla mieszkańców;

	Szerzyny	
Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (opieka, spędzanie czasu wolnego).	Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych; Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych.
Brak dostatecznie ciekawej oferty kulturalnej.	Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Tworzenie zaplecza infrastrukturalnego dla realizacji usług społecznych i kulturalnych.
Zagrożenie podtopieniami/powodzią - tereny zalewowe usytuowane wzdłuż potoku Olszynka.	Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	Działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa środowiskowego obszaru (np. programy ograniczania niskiej emisji, wymiany pieców węglowych, zabezpieczenie terenów zalewowych, rozwój sieci kanalizacyjnej).
Brak jasnych stref wydzielonych dla funkcji sportowych, rekreacyjnych, zapewniających regularne i bezpieczne użytkowanie terenu.	-	Budowa boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w centrum Ołpin; Modernizacja przestrzeni publicznych pod funkcje wspólnotowe i rekreacyjne.

Źródło: opracowanie własne.

Należy zauważyć, że nie wszystkie zdiagnozowane problemy znalazły bezpośrednie odzwierciedlenie w zadaniach podstawowych. Część problemów jest już rozwiązywanych poprzez inne Programy, jak na przykład „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Szerzyny na lata 2011 – 2032”, „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szerzyny na lata 2015 – 2020”, czy realizowane w ramach zwykłych działań instytucji publicznych, również ponadgminnych (np. Program ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły wdrażany przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie). Dokument GPR jest komplementarny z działaniami wskazanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (co zostało wykazane w podrozdziale 4.4.), stąd też część działań, sprzyjających rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów znajdzie swoje odzwierciedlenie w projektach realizowanych w ramach innych polityk gminnych.

Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Zasada komplementarności i zintegrowania w aspekcie przestrzennym zapewniona została w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Szerzyny dzięki zogniskowaniu projektów wybranych jako przedsięwzięcia podstawowe na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Z oczywistych względów, zaplanowane infrastrukturalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczą wybranych w ramach obszaru punktów kluczowych, niemniej ich znaczenie i zakładane rezultaty pozwalają one na uzyskanie efektu oddziaływania na cały obszar rewitalizacji, a również i na pozostały obszar gminy. Na cały obszar rewitalizacji, a także szerzej na obszar Gminy Szerzyny oddziaływać będą przede wszystkim takie projekty infrastrukturalne jak: 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynch – rewitalizacja dawnego stawu rybnego oraz 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne.

Projekty o charakterze miękkim (których sednem jest przede wszystkim rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów społecznych) dotyczą w znaczącej części całego obszaru rewitalizacji (wszystkich podobszarów) zapewniając reakcję na zidentyfikowany kryzys. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, a korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru i całej gminy. Są to następujące przedsięwzięcia: 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych; 4.2. „Pomocna Dłoń ” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny; 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy oraz 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów.

Komplementarność proceduralna – instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących założenia niniejszego Dokumentu. W proces tworzenia niniejszego dokumentu włączono różne grupy interesariuszy (szerzej o tym w podrozdziale 7.3.). Dodatkowo, założenia systemu zarządzania i monitorowania Programu zapewniają udział różnych typów interesariuszy w procesie wdrażania zapisów GPR. Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia uwzględniają współpracę partnerów wywodzących się z różnych sektorów, w tym m.in.:

- Sektor publiczny – Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury i Czytelniactwa;
- Partnerzy gospodarczy – przedsiębiorcy, inwestorzy.
- Partnerzy społeczni – organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji, Rady sołeckie.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność okresowa została wskazana w odniesieniu do przedsięwzięć podstawowych opisanych w podrozdziale 5.1. Nazwy projektów, które zostały zrealizowane w okresie 2007 - 2013 i są komplementarne w stosunku do planowanych przedsięwzięć podstawowych, znajdują się w poszczególnych kartach zadań.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny wykazuje się komplementarnością w zakresie źródeł finansowania. W ramach poszczególnych zadań wpisanych do GPR, wykazano możliwe źródła finansowania, zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji, przewidziano możliwość wykorzystania następujących funduszy:

- Publicznych wspólnotowych (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach RPO WM i krajowych Programów Operacyjnych).
- Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej).
- Prywatnych, m.in. poprzez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych oraz poprzez upowszechnianie formuły Partnerstwa Publiczno - Prywatnego.

Gmina w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów sektora społecznego i gospodarczego z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji.

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny są kompleksowe, a ich realizacja zapewni wypełnienie równocześnie kilku kierunków działań (w ramach różnych celów strategicznych). Zależność tę prezentuje poniższa tabela.

Tabela 26. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Cel strategiczny	Kierunki działań
Podobszar 1. Czerwna			
1.1.	Zadanie 1.1. Centralna przestrzeń spotkań i aktywności w Czerwniej	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
			Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.
		Cel strategiczny III. Kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, zagospodarowanej w sposób sprzyjający rozwojowi obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań III.1. Rewitalizacja przestrzeni pod potrzeby usług centrotwórczych i wspólnotowych.
1.2.	Zadanie 1.2. Akademia Liderów Lokalnych w Czerwniej	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
			Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.
		Podobszar 2. Szerzyny	
2.1.	Zadanie 2.1. Stworzenie terenu rekreacyjnego w Szerzynie – rewitalizacja dawnego stawu rybnego	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
		Cel strategiczny III. Kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, zagospodarowanej w sposób sprzyjający rozwojowi obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań III.2. Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego.
		Podobszar 3. Ołpiny	
3.1.	Zadanie 3.1. Modernizacja i adaptacja zabudowań poklasztornych w Ołpinach na cele społeczne	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.
		Cel strategiczny II. Wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dotkniętych problemami społecznymi.	Kierunek działań II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych.

		Cel strategiczny III. Kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, zagospodarowanej w sposób sprzyjający rozwojowi obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań III.3. Modernizacja obiektów umożliwiających rozwój usług dla mieszkańców.
Obszar rewitalizacji (wszystkie podobszary)			
4.1.	Zadanie 4.1. Program profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego).
		Cel strategiczny II. Wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dotkniętych problemami społecznymi.	Kierunek działań II.2. Poprawa dostępności usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego.
4.2.	Zadanie 4.2. „Pomocna Dłoń” - wsparcie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy Szerzyny	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego).
		Cel strategiczny II. Wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dotkniętych problemami społecznymi.	Kierunek działań II.1. Rozwój oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych i starszych.
4.3.	Zadanie 4.3. Tu mieszkam, tu pracuję – program wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.1. Realizacja działań wspierających mobilność, aktywność zawodową oraz przedsiębiorczość mieszkańców.
4.4.	Zadanie 4.4. Aktywna młodzież – aktywni seniorzy	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań I.2. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
		Cel strategiczny II. Wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dotkniętych problemami społecznymi.	Kierunek działań I.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej oraz realizacji działań integracyjnych i wspólnotowych.
4.5.	Zadanie 4.5. „Zielony umysł” – program edukacji ekologicznej dla uczniów	Cel strategiczny I. Wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Kierunek działań I.4. Zapewnienie bezpiecznego środowiska rozwoju dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym środowiska społecznego i naturalnego).

Źródło: opracowanie własne.

8. System zarządzania i monitoringu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie Szerzyny będzie przebiegać w duchu partnerstwa i partycypacji społecznej, przy aktywnym udziale interesariuszy, a zwłaszcza mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury, sportu, edukacji, itp. W systemie zarządzania i wdrażania Programu Rewitalizacji wyróżnia się trzy zasadnicze poziomy zarządzcze:

8.1. Wdrażanie, monitorowanie i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020 powierza się Wójtowi Gminy Szerzyny poprzez **Operatora ds. Rewitalizacji**, wyłonionego w ramach struktur Urzędu Gminy Szerzyny. Funkcje Operatora ds. Rewitalizacji będzie pełnił Referat Funduszy Europejskich i Rozwoju UG Szerzyny.

W proces wdrażania Programu będą również zaangażowane następujące podmioty:

- **Komitet Rewitalizacji;**
- **Zespoły Robocze ds. Podobszarów rewitalizacji**¹⁸ (wyłaniane w ramach Komitetu Rewitalizacji spośród jego członków);
- **Partnerzy Programu** – interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in.:
 - Mieszkańcy,
 - Sołtysi i Rady sołeckie,

¹⁸ Pod warunkiem podjęcia przez Komitet Rewitalizacji decyzji o powołaniu Zespołów Roboczych ds. podobszarów rewitalizacji (zgodnie z Zasadami wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji oraz z zasadami jego działania).

- Lokalni aktywiści,
- Przedsiębiorcy,
- Właściciele i zarządcy nieruchomości,
- Instytucje zarządzające infrastrukturą techniczną,
- Instytucje społeczne, w tym kościoły, parafie, związki wyznaniowe,
- Instytucje edukacyjne i kulturalne,
- Organizacje pozarządowe,
- Kluby sportowe.

W ramach każdego z poziomów wdrażania i monitorowania Programu dla każdej z grup interesariuszy zostały określone następujące funkcje:

Tabela 27. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania.

Funkcje podmiotów zaangażowanych	Podmioty zaangażowane w proces wdrażania i monitorowania		
	Komitet ds. Rewitalizacji	Zespoły Robocze ds. Podobszarów Rewitalizacji	Partnerzy Programu
Zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	- poszukiwanie nowych Partnerów do realizacji istotnych przedsięwzięć; - inicjowanie partnerstwa do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;	opiniowanie propozycji projektów rewitalizacyjnych dotyczących podobszarów zgłaszanych przez Partnerów oraz zgłaszanie projektów własnych;	- włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR, zgodnie z posiadanymi kompetencjami; - zgłaszanie Operatorowi ds. Rewitalizacji pojawiających się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR;
Zarządzanie Podobszarami rewitalizacji	- forum wymiany opinii nt. podobszarów rewitalizacji, ich potrzeb i zmian zachodzących na ich terenie; - diagnozowanie zaistniałych problemów w podobszarach rewitalizacji; - promocja założeń i efektów realizacji zadań w ramach podobszarów rewitalizacji; - opiniowanie propozycji zmian w ramach podobszarów;	przedstawianie wstępnych opinii dotyczących zmian w ramach podobszarów;	zgłaszanie propozycji projektów rewitalizacyjnych dotyczących podobszarów;

Zarządzanie Programem Rewitalizacji	• upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń Programu; • określanie standardów bieżącego monitorowania wdrażania Programu (wprowadza niezbędne zmiany do procedury monitoringu); • rekomendowanie zmian do Programu; • opiniowanie sprawozdania z realizacji Programu.	• opiniowanie wniosków Partnerów dotyczących zmian w Programie.	• przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia Programu oraz statystyk i danych pomocnych w procesie monitorowania wskaźników dla Programu; • zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w Programie.
-------------------------------------	--	---	---

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny odbywać się będzie poprzez realizację konkretnych działań przyjmujących formę przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających opisanych w części strategicznej niniejszego Programu (rozdział 5). Istotnym elementem każdego Gminnego Programu Rewitalizacji jest szczegółowa alokacja środków, określenie celów, rezultatów i produktów (logika interwencji). Celowe jest stworzenie wokół Gminnego Programu Rewitalizacji korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania i realizacji projektów wszystkich stron procesu rewitalizacji, w tym przede wszystkim instytucji reprezentujących te środowiska. Dla skuteczności procesu wdrażania rewitalizacji nieodzowna jest partycypacja i akceptacja społeczna. Podstawowym warunkiem jej osiągnięcia jest komunikacja i informowanie społeczeństwa o prowadzonych pracach. Do stosowanych form przekazu można zaliczyć:

- tablicę ogłoszeń;
- stronę internetową Urzędu Gminy www.szerzyny.pl;
- biuletyn informacji publicznej Urzędu Gminy;
- publikacje w lokalnych gazetach/czasopismach;
- lokalne portale internetowe.

W ramach realizacji procesu rewitalizacji zachowana będzie zasada przejrzystości i odpowiedzialności publicznej. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji i grup, przyczyni się wydatnie do osiągnięcia sukcesu Programu. Bezpośrednią koordynację wdrażania Programu sprawować będzie Operator ds. Rewitalizacji. Będzie on realizował następujące zadania:

- przyjmowanie i wstępna weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w Programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach Programu;
- monitorowanie postępu realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programie (w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji);
- weryfikacja założeń Programu i jego ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań (w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji);

- przedkładanie Wójtowi projektów aktualizacji Programu;
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji programu;
- koordynacja prac związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji;
- monitorowanie przebiegu i ocena efektywności i skuteczności realizacji Programu,
- opracowanie sprawozdań rocznych z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

W przypadku projektów własnych Gminy Szerzyny – przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na kierownikach i pracownikach merytorycznych właściwych referatów UG Szerzyny.

Ponadto, w kompetencjach Operatora ds. Rewitalizacji leżeć będzie gromadzenie sprawozdań częściowych (raportów monitorujących) przygotowanych przez podmioty realizujące projekty. Operator ds. Rewitalizacji, po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacji, przekazywał będzie Radzie Gminy, w cyklach corocznych, informację o stopniu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. W przypadku konieczności dokonania jego aktualizacji Wójt Gminy Szerzyny powoła Zespół ds. aktualizacji GPR przy udziale interesariuszy społecznych i gospodarczych, w tym w szczególności podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć w ramach GPR. Aktualizacja GPR przyjmowana będzie poprzez podjęcie stosownych uchwał Rady Gminy. Zatwierdzony dokument, a także kolejne sprawozdania i ewentualne aktualizacje, zostaną umieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwala także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych. Monitoring realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020 prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników (opisanych w podrozdziale 4.3.), mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów. Na system monitoringu składać się będą następujące narzędzia:

1. Procedura stałego monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji (sprawozdawczość roczna)

Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w dokumencie będą przygotowywane raz w roku i będą obejmować sprawozdanie zamykające rok. W tym celu podejmowane będą następujące działania: Wójt Gminy z pomocą Operatora ds. Rewitalizacji będzie pozyskiwał informacje na temat zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym od jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. Dane powinny zawierać opis realizowanych zadań wynikających z dokumentu, m.in. okres realizacji zadania/projektu, opis zadania/projektu, cele, podjęte działania, wartość zadania/projektu, źródła finansowania i osiągniętą wartość przyjętych wskaźników. Dane te gromadzone będą raz na rok, a sprawozdania za okres od 1 stycznia do 31 grudnia będą przedkładane Komitetowi Rewitalizacji do zaopiniowania do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Ewaluacja on – going (okresowa w cyklu trzyletnim)

Zgodnie z Art. 22 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji, ewaluacja realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny będzie odbywać się w cyklach trzyletnich (ewaluacja okresowa) oraz na zakończenie realizacji Programu (ewaluacja ex-post). Ewaluacja obejmować będzie całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach Programu oraz ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie Operator ds. Rewitalizacji. Ewaluacja okresowa zakończona zostanie raportem zawierającym zestawienie najważniejszych wniosków płynących ze sprawozdań rocznych, w tym ocenę stopnia realizacji założonych celów i przypisanych im wskaźników oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zaplanowanych w tym okresie do realizacji. Raport będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania GPR. Ewaluacja obejmować będzie okres 2016-2018 r. i przeprowadzona zostanie w I kwartale 2019 r.

3. Ewaluacja ex post – po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który służy do rozliczenia wyników prac związanych z GPR. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie Operator ds. Rewitalizacji. Raport ewaluacyjny powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze sprawozdań rocznych, prowadzonych przez cały okres obowiązywania zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno – ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane w dokumencie problemy. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostaną osiągnięte dzięki podjętym interwencjom. Raport zostanie przekazany do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji, a po zaopiniowaniu Wójtowi Gminy Szerzyny oraz Radzie Gminy Szerzyny, a także będzie podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Szerzyny.

Wszystkie planowane działania w ramach monitoringu i ewaluacji GPR będą się odbywały w zgodzie z zapisami standardowego monitoringu wynikającego z przepisów instytucji finansujących poszczególne przedsięwzięcia. Należy podkreślić, że dzięki wprowadzeniu mechanizmu monitorowania i oceny GPR wyeliminowany zostanie problem dezaktualizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, które mogą wynikać ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa oraz innych czynników mogących mieć wpływ na podejmowane decyzje związane z założeniami niniejszego dokumentu.

8.2. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny będzie podlegał uspołecznieniu, zakładając włączenie szerokiego spektrum interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i gospodarczych oraz Partnerów rewitalizacji wskazanych w podrozdziale 8.1. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się opierać na prowadzeniu działań o charakterze informacyjnym oraz edukacyjno-partycypacyjnym.

Działania informacyjne

Wśród działań informacyjnych mających na celu upowszechnianie wiedzy nt. założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano:

- a) umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy – Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny.
- b) stałe wzbogacanie zakładki dot. rewitalizacji stworzonej na stronie internetowej Urzędu o informacje na temat nowo realizowanych zadań i działań w ramach GPR.
- c) informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wdrażania GPR za pomocą dedykowanych artykułów w prasie lokalnej.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, aby w każdym momencie było możliwe czerpanie wiedzy na temat postępów w realizacji Programu oraz sposobów i momentów zgłaszania uwag i pomysłów przez zainteresowane podmioty, wszystkich interesariuszy procesu (zgodnie z określonymi w dokumencie procedurami).

Działania edukacyjno - partycypacyjne

W ramach działań o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym mających umożliwić włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowano:

- a) Powołanie Komitetu Rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji¹⁹).
- b) Opracowanie i realizację cyklicznej ankiety internetowej dotyczącej problemów i potrzeb dostrzeganych na obszarze rewitalizacji oraz zmian w tym zakresie.
- c) Organizowanie wspólnych, otwartych spotkań warsztatowych dla interesariuszy procesu rewitalizacji (raz do roku), których celem będzie:
 - przekazanie mieszkańcom informacji nt. postępów wdrażania założeń GPR oraz zakresu możliwych działań do zaplanowania i podjęcia w ramach procesu rewitalizacji w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej) dla wszystkich Podobszarów rewitalizacji;
 - zapewnienie przestrzeni i wsparcia w pracy nad pomysłami na nowe przedsięwzięcia istotne z perspektywy celów i kierunków działań przewidzianych w Programie.
 Spotkania będą odbywać się każdorocznie w okresie wrzesień – październik.

8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu

Koszt zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji szacuje się na 15 000 zł. Wynikają one głównie z konieczności przeprowadzenia ewaluacji on-going i ex post Programu oraz działań edukacyjno – partycypacyjnych zaplanowanych w ramach uspołecznienia Programu (cykliczna ankieta internetowa oraz doroczne spotkania warsztatowe). Pozostałe działania zarządcze (związane z monitoringiem, funkcjonowaniem Komitetu ds. Rewitalizacji, działaniami

¹⁹ Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Szerzyny w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji z dn. ... (projekt uchwały znajduje się w konsultacjach społecznych).

informacyjnymi) określono jako bezkosztowe, z uwagi na wpisanie ich w bieżącą działalność struktur Urzędu Gminy Szerzyny i korzystanie z dostępnych zasobów Urzędu.

9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

9.1. Określenie niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 - 2020 nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szerzyny.

9.2. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 – 2020 przewiduje się wprowadzenie zmian w następujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny dla wsi Szerzyny (zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Szerzyny nr XI/99/2011 z dn. 9 listopada 2011 r.) w zakresie zmiany przeznaczenia terenów działek nr 980/5, 981/8, 979/1; 979/2; 979/6; 979/3; 979/9 zgodnie z założeniami przedsięwzięcia podstawowego 2.1.;
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Szerzyny dla wsi Ołpiny (zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Szerzyny XI/100/2011 z dn. 9 listopada 2011 r.) w zakresie zmiany przeznaczenia działki nr 567/11 zgodnie z założeniami przedsięwzięcia podstawowego 3.1.

9.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny, nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość jej powołania, zgodnie z art. 25 Ustawy z dnia 9 października o rewitalizacji.

9.4. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 - 2020, nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.

10. Załączniki

Załącznik 1. Diagnoza opracowana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny

Załącznik 2. Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik 3. Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Szerzyny

Spis ilustracji

Tabela 1. Zestawienie wskaźników w sferze społecznej wybranych do analizy.....	10
Tabela 2. Zestawienie danych poddanych analizie w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej.....	12
Tabela 3. Zestawienie danych poddanych analizie w sferze technicznej i środowiskowej.	13
Tabela 4. Koncentracja negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach dla wszystkich sołectw gminy Szerzyny.....	14
Tabela 5. Wskaźniki powierzchni i zaludnienia obszaru zdegradowanego gminy Szerzyny (stan na koniec 2016 r.).....	16
Tabela 6. Wskaźniki powierzchni i zaludnienia obszaru rewitalizacji gminy Szerzyny oraz poszczególnych podobszarów (stan na koniec 2016 r.).	20
Tabela 7. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 1. Cermna na tle gminy Szerzyny (stan na rok 2016 r.).....	24
Tabela 8. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Cermna oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.....	25
Tabela 9. Odsetek interwencji, wykroczeń i przestępstw notowanych dla Podobszaru 1. Cermna w 2016 r.	28
Tabela 10. Wskaźniki aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców sołectwa Cermna i gminy Szerzyny.....	28
Tabela 11. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 1. Cermna i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.....	29
Tabela 12. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 2. Szerzyny na tle gminy Szerzyny (stan na 2016 r.).	36
Tabela 13. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Szerzyny oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.....	36
Tabela 14. Korzystający z zajęć w świetlicach przy domach kultury – dla Podobszaru 2. Szerzyny oraz gminy Szerzyny (stan na 2015 r.).....	36
Tabela 15. Wskaźniki aktywności społecznej mieszkańców sołectwa Szerzyny i gminy Szerzyny (stan na rok 2015).....	38
Tabela 16. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 2. Szerzyny i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.....	38
Tabela 17. Wskaźniki sfery gospodarczej dla sołectwa Szerzyny i gminy Szerzyny.	40
Tabela 18. Liczba ludności oraz powierzchnia Podobszaru 3. Ołpiny na tle gminy Szerzyny (stan na 2016 rok).	46

Tabela 19. Zmiany procentowe udziału poszczególnych grup ludności sołectwa Ołpiny oraz gminy Szerzyny według ekonomicznych grup wiekowych.....	46
Tabela 20. Wyniki egzaminów szkolnych w Podobszarze 3. Ołpiny i w gminie Szerzyny w roku szkolnym 2015/2016.....	47
Tabela 21. Wskaźniki aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców sołectwa Ołpiny i gminy Szerzyny (stan na 2015 r.).....	47
Tabela 22. Wskaźniki sfery gospodarczej dla sołectwa Ołpiny i gminy Szerzyny.	49
Tabela 23. Wskaźniki realizacji celów Programu.....	56
Tabela 24. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szerzyny na lata 2016 - 2020.	82
Tabela 25. Powiązania problemów zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji z proponowanymi przedsięwzięciami podstawowymi oraz pozostałymi.	89
Tabela 26. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.....	96
Tabela 27. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania.	99
 Wykres 1. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 1. Cermna w deklaracjach badanych [N=23].	30
Wykres 2. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 2. Szerzyny w deklaracjach badanych [N=44].....	39
Wykres 3. Występowanie problemów społecznych na Podobszarze rewitalizacji 3. Ołpiny w deklaracjach badanych [N=33].	48
 Rysunek 1. Cele strategiczne i kierunki działań.....	55
 Zdjęcie 1-2 . Podobszar 1. Cermna – centralna publiczna przestrzeń handlowo – usługowa.....	32
Zdjęcie 3. Podobszar 1. Cermna – budynki mieszkalne usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie centrum.....	32
Zdjęcie 4. Podobszar 1. Cermna – wychodek usytuowany obok zabudowań kościelnych w centrum wsi.....	33
Zdjęcie 5. Podobszar 1 Cermna – niezagospodarowana przestrzeń obok Wiejskiego Domu Kultury w Cermnej.	33
Zdjęcie 6. Podobszar 2. Szerzyny – przestrzeń publiczna za Urzędem Gminy.....	41
Zdjęcie 7-8. Podobszar 2. Szerzyny – tereny stawów.....	42
Zdjęcie 9. Podobszar 2. Szerzyny – budynek dawnej oficyny dworskiej w Szerzynie.....	42

Zdjęcie 10. Podobszar 2. Szerzyny – budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	43
Zdjęcie 11-12. Podobszar 3. Ołpiny – przystanek w centrum Ołpin.....	50
Zdjęcie 13. Podobszar 3. Ołpiny – dawny Klasztor Sióstr Dominikanek w Ołpinach.....	51
Zdjęcie 14. Podobszar 3. Ołpiny – otwarty teren zielony wraz z boiskiem Lokalnego Klubu Sportowego w Ołpinach.....	51
Mapa 1. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferach pozaspołecznych dla wszystkich sołectw gminy Szerzyny.....	15
Mapa 2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Szerzyny.	19
Mapa 3. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 1. Cermna.....	24
Mapa 4. Oddalenie centrum Podobszaru rewitalizacji 1. Cermna od większych ośrodków miejskich.	26
Mapa 5. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 2. Szerzyny.....	35
Mapa 6. Zasięg Podobszaru rewitalizacji 3. Ołpiny.	45